

EVANGÉLIKUS GIMNÁZIUM

**A BONYHÁDI PETŐFI SANDOR EVANGÉLIKUS
GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM EMLÉKÖNYVE
1949-1996**

EMLÉKKÖNYV

1949 - 1996

**Megjelent az iskola fennállásának
190. évfordulója alkalmából**

Szerkesztette: Potápi Árpád
Lektorálta: Hohlné Probszt Éva

Kiadja: a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus
Gimnázium és Kollégium
Felelős kiadó: Sántha Lászlóné
A szedést készítette: Yawron Bt., Bonyhád
Nyomdai munkák: Völgység Nyomda, Bonyhád
Felelős vezető: Pálffy József

TARTALOM

Beköszöntő	5
Intézményünk 190 évének rövid története	6
Régiekre emlékezve	10
Oktatás, képzés, nevelés, eredmények	19
A matematika és a fizika tárgyak helyzete, eredményei	20
Biológia	30
A testnevelés és iskolai sport	32
Ahány nyelv, annyi ember	36
Jutalom: Duinói ösztöndíj	38
Magyar nyelv és irodalom a hatosztályos képzésben	41
Kultúrtörténet	43
Művészettörténet fakultáció	46
Énekkar	48
A Herkules Kisszínház mibenlétéről	50
Néhány sor a kollégium életéről	51
Az utóbbi évtizedekben tanulóink által elért legjelentősebb eredmények	56
Köszönjük munkájukat!	61
Naptár 1992-1996	70
Az ünneplőbe öltözött hétköznapok	71
A szalagtűző	72
Szlovákiai sítábor '96	75
A tavaszi diáknapról	77
Tisza-túrák	80
Száz éves a Bonyhádi Gimnázium tornacsarnoka	84
EGOT '94	97
Görögországi osztálykirándulás	105
Erdélyi osztálykirándulás	111
Tanulmányút Párizsba	115
Hatvan éves a BÖSZ	119
A képzőművészeti nevelés a Bonyhádi Gimnáziumban	126
Miért kezdtük a tanévet egy héttel előbb?	142
Statisztika 1949-1996	147
A gimnázium igazgatói 1949-től napjainkig	148
Tanárok, óraadók, kollégiumi nevelők	149
Iskolánkban érettségizett tanulók	152
Tanulóink az 1995-96-os tanévben	205

BEKÖSZÖNTŐ

1992. augusztus 1-jén újabb szakasz kezdődött az 1996-ban 190 éves fennállását ünneplő intézményünk életében, a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium elnevezéssel a Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásával működő iskola lett. Az akkori változás hirtelen csak név és fenntartó változást jelentett. Most, amikor ötödik tanévünket kezdjük mint egyházi gimnázium, talán érezhető a szellemiség átalakulása is. A tanítás színvonalának megtartása mellett célunk a múlt hagyományainak felelevenítése és megtartása is.

Az egykori evangélikus gimnázium tanéveinek természetes velejárója volt az évkönyv, mely megörökítette az adott év legfőbb eseményeit. Ez a hagyomány sajnos 1948-ban megszakadt.

Dr. Kolta Lászlónak köszönhetően az „Iskolák a múltból” sorozatban megjelent a bonyhádi Petőfi Sándor Gimnázium története könyvalakban, mely az 1980-as évek közepéig adott történeti összefoglalót az iskola életéről. Azóta tíz év telt el, s szeretnénk újraéleszteni a régi hagyományt. Első emlékkönyvünk több évre tekint vissza, összefoglalva a legfontosabb eseményeket.

Bízunk abban, hogy az öregdiákok és a mai diákok is szívesen elevenítik fel emlékeiket, a kívülállók pedig kedvet kapnak iskolánk életének mélyebb megismeréséhez.

Sántha Lászlóné
igazgató

INTÉZMÉNYÜNK 190 ÉVÉNEK RÖVID TÖRTÉNETE

Sárszentlőrinc

Dél-Dunántúl lakossága igen erősen ki volt téve a török pusztításainak, majd a XVII. század végi felszabadító hadjáratok gyötrelmeinek. A települések nagy része elnéptelenedett. Az ottomán birodalom végleges visszaszorítása után az új nagybirtokosok hamar hozzáfogtak a terület benépesítéséhez. Az osztrák kormányzat valamint az ő érdemük, hogy ekkor igen sok német telepes került a térségbe. 1850-ben Baranyában a németiség aránya az össznépességen belül 32%, Tolnában 30,8%, Somogyban 7,6% volt. Nem kis részben e telepéseknek és utódaiknak köszönhető e régió újjáépítése, gazdasági és kulturális felemelkedése. A betelepülők többsége katolikus vallású volt, de igen jelentős volt az evangélikusok száma is. Az utóbbiak 1715-ben alapítottak esperességet a területen.

Az 1803. évi sárszentlőrinci egyházmegyei gyűlésen hangzott el konkrétan az iskola felállításának a szándéka. Egyhangúlag elfogadták a tervezetet erre vonatkozóan, a hely kiválasztásában Szentlőrinc mellett döntöttek. A telket gróf Apponyi Antal adományozta, majd megindult a gyűjtés az épület felállítására. A majosi gyűlésen 1806. április 22-én jelentették be az épület elkészültét. Az 1806-07-es tanévet már megnyitották. Az iskola elé kettős célt állítottak: egyrészt hazafias érzelmű, a nyelvben jártas tanítók képzése, másrészt a továbbtanulni vágyó ifjaknak megfelelő műveltség nyújtása.

Az iskola 1806-53 között Schola Trivialis, vagyis három évfolyamú kisgimnázium volt. Ebben az időben, 1831-33 között, volt itt kisdiák Petrovics Sándor. A lőrinciek ma is őrzik a nagy költő emlékét. A község születte a bonyhádi

öregdiák, Miszlay György 1922-ben írt gyengéd sorai is érzékeltetik a település büszkeségét:

Utadban, mely az országot bejárt,
Itt is megálltál, kis nyugovóra.
E falucska keblére zárt,
Lelkeden égett szent magyar csókja.

Lőrinci égnek távoli kékje,
Szelid Siónak fűzbokros partja
Repülni vágyó szárnyaid növelte.
Poéta-szívnek szent, drága dajka.

1853-ban több sajnálatos körülmény egybeesése miatt az iskola nem nyílt meg, majd ezután három évig zárva maradt. Az 1857-58-as tanévet, már mint algimnázium két tanárral és három osztállyal nyitották meg. Az első időben még az Entwurf tanterve szerint dolgoztak, majd az 1861-es ágostai hitvallású evangélikus egyház megyei szabályzatát alkalmazták. 1869-ben fogadták el az acsai tantervet, de ez már csak Bonyhádon lépett életbe.

Az algimnázium áthelyezése - Bonyhád

Bonyhád újkori története hasonlóan indult, mint a környék többi településéé. A török kiűzése után szinte lakatlan volt a település. Délszlávok állapodtak meg itt egy kis időre, de csakhamar ők is továbbálltak. A csekély számú magyarság mellé a XVIII. század második évtizedének végétől több hullámban érkeztek Fulda környéki németek. Bonyhád a „Schwäbische Türkei” fővárosává vált, hiszen a körülötte kialakuló járás lakossága még 1941-ben is 75%-ában német nemzetiségű volt. Az új mezőgazdasági kultúráknak, a

létrejövő céhes iparoknak és a XVIII. század második felétől itt megtelepedő zsidóságnak köszönhetően a mezőváros, a Dél-Dunántúl egyik gazdasági-kereskedelmi központja lett. Ez a fejlődés folytatódott a XIX. század folyamán is. A bonyhádi evangélikus gyülekezet is kiemelkedett népességével, a közeli Majos község is szinte csak evangélikus német lakosokból állott. Ezen okok döntőek voltak abban, hogy az 1868. évi augusztusi paksi egyházmegyei gyűlés úgy határozott, hogy a sárszentlőrinci evangélikus algimnáziumot áthelyezi a Völgység fővárosába.

Az első bonyhádi tanévet 1870. szeptember 6-án nyitották meg. Az intézmény 1908-ig a mai Bajcsy-Zsilinszky utcában működött. 1906-ban, a centenáriumi ünnepségen jelentették be az új iskola fölépítését, s a felső tagozat kifejlesztését. Másfél esztendő alatt készült el a főgimnázium épülete az akkori Szén utcában (1934 óta Kossuth Lajos utca). 1908. október 12-én került sor az avatóünnepségre.

A kis mustármagocskából mi lett?
Magas sudár fa, roppant épület.
Nagy iskola vagy. főgimnázium;
Magyarságnak védvéra, azilun,
Tudomány és Hit temploma,
A Szép, Igaz és Jó éhes otthona.

Sántha Károly, 1908

A következő nagy építkezésre az 1930-as években került sor. 1935-ben adták át az internátus új épületét, mely a kor színvonalán igazán modernnek számított. A földszinten tanulókat, az emeleten hálólhelyiségeket alakítottak ki.

1944. november 30. és 1945 márciusa között a gimnázium és a kollégium szovjet hadikórházként működött. A rövid,

demokratikus korszak után iskolánkat is államosították 1948-ban. Petőfi Sándor nevét 1949-ben vette fel az intézmény. A szocialista korszakban folytatódott a magas szintű képzés, valamint az iskola és a kollégium épületének korszerűsítése. Az 1960-as évektől főleg a természettudományos eredményei és sportteljesítményei révén emelkedett ki gimnáziumunk Tolna megyei társai közül.

1992. augusztus 1-jétől az önkormányzat, a Magyarországi Evangélikus Egyház, a tantestület és a szülők közös megállapodásaként újra az evangélikus egyház lett a fenntartónk, a nevünk pedig Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégiumra változott. Azóta az épület teljes külső felújításon ment át, 1996. augusztus 30-án új kollégiumot avathattunk.

Rasch Klára és Potápi Árpád

RÉGIEKRE EMLÉKEZVE...

Iskolánk majd két évszázados történetében nagyon sok kiemelkedő tanáregyeniséggel találkozhattunk. Olyan pedagógusok voltak ők, kik egy-egy, vagy több évtizedre meghatározták a . gimnázium arculatát, atmoszféráját. Legtöbbjük ma már nem él. Rájuk is emlékezzünk a 190. évfordulón, hiszen bennünk, akiket tanítottak, akiknek kollégái voltak, szellemük ott van, tovább él!

Közülük hárman az elmúlt évtizedben hunytak el. Istók Kálmánra tanítványa emlékezik, Pém József és Merész Konrád tanár úrtól a temetésükön elhangzott nekrológokkal búcsúznak.

Istók Kálmán

Kevés ember van, aki ne ambivalens érzésekkel gondolna vissza Istók Kálmánra, aki 1970-től 1985-ig tanított a gimnáziumban.

Magyar-történelem szakos tanár volt, sajátosan - akkoriban éppen csak megtűrt módon - próbálta a diákokban a magyarságtudatot kialakítani. Fontosnak tartotta, hogy tudjuk: kik az őseink, honnan jöttünk, kik vagyunk és merjük vállalni magunkat. Számára az irodalom nem pusztán megtanítandó lexika volt. Tőle hallottunk először Sütő Andrásról, a Faludy György-féle Villon fordításokról, vagy Galgóczi Erzsébet akkoriban betiltott könyvéről, a Vidravasról. A szövegeket mesterien használta fel az erkölcsi értékek bemutatására. Szilárd, konzervatív értékrendszerét a debreceni Református Kollégiumból hozta. Sokan „konok reformátusnak” tartották.

Sajátos módon keltette fel a diákok érdeklődését, akár úgy is, hogy az irodalmi élet szereplőiről- már-már szentségtörő módon - gyakran közölt intimításokat.

A kortárs irodalom és művészet képviselői között voltak tanítványai, barátai. Csoóri Sándor, Simonffy András vagy a fotós Moser Zoltán és mások rendszeresen meglátogatták, akiket behívott óráira egy-egy kötetlen beszélgetésre. Osztályát minden Illyés bemutatóra elvitte.

Nem kereste a diákok kegyeit. Kiabálásával gyakran félemlítette meg tanítványait - főleg a lányokat. Sértett, sértődött ember benyomását keltette. Nem bánta, ha nem szerették.

Rendkívül olvasott ember volt. Elmondása szerint nem telt úgy el nap, hogy ne olvasott volna el legalább 100 oldalt. Diákjaitól is megkövetelte a rendszeres olvasást, sokan emlékeznek még nevezetes táblázatára, amelyen mindenkinek fel kellett tüntetni, mit olvasott egy-egy hónapban.

Ma is, ha leveszünk egy könyvet a polcról, átvillan az agyunkon: a tanár úr milyen véleménnyel lenne a műről? Ezzel a gondolattal azonban csak eljátszozhatunk, megkérdezni már nem tudjuk tőle, hiszen nincs már közöttünk. Nem bírta a csatát a halálos kórral, 1988-ban önkezével vetett véget életének.

Hangyálné Palkó Zsuzsanna

Kedves Józsi bácsi!

A gyász és az emlék hozott ide bennünket, kollégádat koporsód elé. A gyász, amely elsősorban a családé, a rokonságé; de az iskoláé, a kollégáidé és volt tanítványaidé is. És az emlék: amelyet több évtizedes együttes munka és a személyes- kapcsolatok romolhatatlan élménye tett felejthetetlenné.

Volt kollégáid, barátaid, kérésére szólok most Hozzád az ő nevükben is. Ők mondták: a hozzád fűződő kapcsolatok közül az enyém volt a legmélyebb, a legszemélyesebb, a legbarátiabb, a legigazabb. Ezt én is így érzem, és biztos vagyok benne, hogy Te is így látod. Mikor is kezdődtek kapcsolataink? Mikor is találkoztunk először? Akkor, amikor 1962 őszén, az ország keleti féltekéről, a Szabolcs megyei Mátészalkáról elindultál a Dunántúlra, a Völgység kisvárosába, Bonyhádra, hogy elfoglald a Petőfi Sándor Gimnázium Neked felkínált igazgatói székét. A költő, Váczi Mihály szerint a szabolcsi táj a haza bal oldalára esik - mint a szív - ezért a haza „botlásai itt jobban fájnak, vergődése is közelebb”, „E tájon fojtott dobogás van a dolgokba ásva mélyen, s mindenben rejtett robbanás.” Innen érkeztél a Sorstól üldözött vadként, menekülő emberként, lelki sebek fájdalmaival a Völgység gyönyörű tájára, a kultúrának és a műveltségnek édes otthonába, a fiatal Vörösmarty szent vidékére, ifjúságának tündérországaiba. Jó helyre jöttél!

Volt igazgatóként és igazgatóhelyettesként Simonné Zsófia és jómagam fogadtunk és kísértünk el a Neked kiutalt lakásokba. Már az első találkozáskor feléledt irántad érzett szimpátiám; éreztem, hogy képzett tanárral, meleg szívű pedagógussal gazdagodott iskolánk. A tantestület is

befogadott, kész volt az együttműködésre. 1962 októberétől 1977 októberéig (nyugdíjazásodig) - kerek 15 évig - előbb igazgatóként, majd szaktanárként szolgáltad intézményünket. Bonyhádot megszeretted, családdal itt éltél békében és szeretetben, gyermekeid itt készültek fel az életre. Iskoládtól soha el nem szakadva töltöted nyugdíjas éveidet. 33 esztendőt töltöttél el velünk együtt kisvárosunkban!

Munkatársaidhoz fűződő kapcsolatod mindig példamutató volt. Ezért nem ismertem egyetlen olyan kollégát sem, aki ne szeretett volna Veled együtt dolgozni. Igazgatóként igazságos voltál. A jól dolgozó tanáraidat megdicsérted és jutalmaztad, a restebbeket jobb munkára ösztönözted. Emberséges voltál mindenkivel! Hacsak lehetőséged volt, segítettél a rászorultaknak. Mi, fiatalabb kollégák mint élő csipkebokornak szavát hallgattunk Téged, és tanácsaidat jó helyre tettük el a szándékainkban. Ha szóltál: a dolgok lényege szólalt meg. Ha szóltál: a közösség gondját hallottuk. Példád példa volt, és példa maradt. Tanárként még többet voltunk Veled, még közelebb kerültünk egymáshoz. Baráti összejöveteleken gyönyörűen búgó hangoddal a jó hangulat megteremtője voltál. Ha a sakkozni kívánó kolléga partnert keresett, ebéd után mindig Rád találhatott. Szívesen szurkoltál velünk az izgalmas sportközvetítéseken. Harmonikus kis csoport voltunk minden vonatkozásban.

Tanulóid is rendkívüli módon tiszteltek és szerettek. El tudtad hitetni velük, hogy bármelyik idegen nyelv elsajátítása nagy érték. Mindig hangsúlyoztad, hogy a nyelv nem lehet politikai eszköz! Puskin oroszul, Goethe németül írta világhírű alkotásait! Azt is hallhatták sokszor diákjaid, hogy elsőrendű kötelességük gyönyörű anyanyelvünk művelése és magas szintre emelése. Minden tanuló tudta, hogy az „anya” fogalmat a világ összes nyelve közül a magyar nyelv fejezi ki

a legszebben. - Édesanyám! Így tudtál tanítva nevelni. Így lehettél tanárnak és diáknak egyaránt Józsi bácsija.

* * *

És most itt vagy előttünk a koporsódban mereven. „Napjaid száma betelt, lelked, szellemed el, tova szállt.” Halálod váratlanul ért bennünket. Jó kondíciód, egészséges életörömöd nem sejtetett tragédiát. Öregedésről, elmúlásról, halálról sohasem beszélgettünk. A vérnyomásod néha magasabbra szökkent a kelletténél, de orvosaid megzabolázták nyugtalankodó véredet.

Egyszer csak kórházba kerültél. A sikeres operáció után mindannyian örültünk állapotod javulásának. Te mondtad: „Úgy látszik, az Istennek még vannak tervei velem” Én is így hittem. De a szörnyű betegség tolvajként beléd lopózott, levett a lábadról, és néhány nap alatt végzett Veled.

Most elindulsz hát a nagy útra, amely a végesből a végtelenbe, az időből az örökkévalóságba, a földi világból a túlvilágra, az embertől Istenig visz.

Fáradt tested nyugodjék békében, szellemed járjon köztünk fiatalon, küzdésre és teremtésre izgatón.

„ Van? Már csak volt.
Volt? Már csak van.
A mennybolt hágóiban,
a csillagfény iszalagjaiban,
mindég ifjon, sose vénen”

(Weöres S.: Hommage Á Illyés)

(Minden barátod szívében.)

1995 ősze

Pálos László

Merész Konrád

Kedves Koma Bátyám!

Engedd meg, hogy utoljára is így szólítsalak, hiszen mindannyian így becéztünk egész életed során.

Nem is olyan régen, szeptember elsején ünnepeltük otthonodban, baráti körben 87. születésnapodat. A meghitt hangulatú összejövetel végén megígérted nekünk, hogy egy év múlva, ugyanezen a napon, ugyanitt találkozunk. A Tőled megszokott optimizmussal tervezgetted a jövőt, és ma íme itt állunk ravatalod előtt és búcsúzunk.

Örökre vége a Veled való baráti összejöveteleknek, a közös terveknek, az együttműködésnek, végleg elmentél. Itthagytad nekünk az együtt eltöltött évek kedves emlékét, gazdag, tartalmas életed példáját és kedves mosolyod.

Kedves Koma Bátyám!

Szinte egész életed a bonyhádi gimnáziumhoz kötődött, ahol édesapád is tanár volt. Itt érettségiztél, és 1932-ben itt kezdted el tanári pályádat. Egy viszonylag rövid háborús kitérő után (katonaság, fogság) itt folytattad 1971-ig, nyugdíjazásodig, de még azután is, óraadóként.

Természetrájsz-földrajz szakos tanári diplomádat a szegedi egyetemen szerezted, aztán már tanárként végezted el a kémia szakot is. Végülis ez utóbbi lett a kedvenc, mondhatnám a fő tantárgyad. Ösztönös, Veled született módszertani tehetséged következtében gyorsan kiemelkedtél tanártársait közül. Nagymestere lettél szakmádnak. Világos magyarázataiddal, kísérleteiddel, az általad készített szemléltető eszközökkel, csodálatos vázлатаiddal még a gyengébbek számára is érthetővé tetted a kémia bonyolult összefüggéseit. „Vezénylettel” a kémia könnyű tantárgynak számított.

Ugyanakkor szigorú, következetes és igényes voltál. Sokat adtál, de sokat is követeltél. Óráidon sohasem lehetett lazítani, tanítványaid aktív közreműködésével fedezték fel újra és újra a kémia törvényszerűségeit, csodás rejtelmét. Gondolkodni tanítottál. Művészi szintre tökéletesített módszerességeddel és személyiséged varázsával példamutató tekintéllyé váltál. Emlékszem, amikor érettségi előtt osztályunkban felmérted pályaválasztási elképzeléseinket, akkor minden negyedik osztálytárs kémikus akart lenni. Működéseddel valóban sokak pályaválasztását határozta meg, és méltán lehettél büszke azokra a kémikusokra, vegyészekre, akiket Te indítottál el sikeres életpályájukon.

Kedves Koma Bátyám!

Nemcsak a diákok, hanem kartársaid és a szakmai irányítás elismerését is kivívtad. Ezért lehettél két évtizeden keresztül egészen nyugdíjazásodig a kémia és a biológia megyei szakfelügyelője, elismert szaktekintélye. Munkaközösséged sok ifjabb tagja gondol hálaival Rád segítőkészségedért, gazdag szakmai tapasztalatod átadásáért.

Nemcsak kiemelkedő szaktanár, hanem jó nevelő is voltál. Én is azon kevesek közé tartozom, akik osztályfőnöki gondoskodásodat élvezhették. Emlékszem, lankadatlan figyelemmel kísérted szellemi és testi fejlődésünket. Gondjainkkal mindig bizalommal fordulhattunk Hozzád. Sohasem feledjük a hangulatos és tanulságos osztálykirándulásokat, az akkoriban divatos teadélutánokat, amiknek mindig aktív résztvevője voltál. Egyébként Te mindig igényt tartottál arra, még nyugdíjas korodban is, hogy minden iskolai- és diákrendezvényre meghívjanak. Velünk, közöttünk éltél. Természetes lételemed volt az ifjúság.

Tanártársaid is elismertek, tiszteltek és szerettek. Olyan kolléga voltál, akinek kritikus észrevételeire, megfontolt javaslataira, a feladatok megvalósításában való részvételére

mindig számíthattunk. Tiszteltük őszinteségedet, egyenességedet, igazságszeretetedet. Személyes példámmal igazolhatom, hogy akkor is kimondtad az igazságot, amikor az leginkább Neked okozott fájdalmat.

Példamutató emberi tartásoddal és kiemelkedő pedagógiai munkásságoddal méltán érdemelted ki a Kiváló Tanár kitüntető címet.

Kedves Koma!

Benned nemcsak a kiváló tanárt, hanem a sokoldalúan művelt, örökké tevékeny, és a szó legnemesebb értelmében vett közösségi embert is tisztelhattuk.

Ma már kevesen, csak az idősebbek emlékezhetnek arra, hogy Bonyhádon milyen magas színvonalú műkedvelő színjátszás volt a háború utáni években. Arra talán még kevesebben emlékeznek, hogy Te ennek a mozgalomnak igencsak aktív, kiemelkedő tagja voltál. Sokat és szívesen szerepeltél.

Az iskolában erjesztője voltál a diákszínjátszásnak. Több darabot rendeztél.

A felnőtt és a diákszínjátszókkal jártad a vidéket és ezzel jelesül hozzájárultál Te is az értékes, a nemes kultúra terjesztéséhez. Azt hiszem nem kell bizonygatnom, hogy milyen jelentősége volt ennek akkor, amikor TV még nem volt, amikor jószerivel rádió sem, és a mozi, az értékes film is csak ritkán jutott el a falvakba.

De emlékszünk arra is, hogy éveken át tagja voltál a bonyhádi kultúrház műkedvelő szinfónikus zenekarának. Jó hangulatodban sokszor hegedültél nekünk is, kollégáknak, barátoknak.

Szorgalmas előadója voltál a Természettudományos Ismeretterjesztő Társulatnak is.

Nyugdíjasként sem pihentél. Ha a szükség úgy hozta, szívesen vállaltál óraadást az iskolában.

Nem tudtál elvonultan élni, szükséglet volt számodra a közösség és a közösségért való ténykedés. Ezért vezetted sikeresen másfél évtizeden keresztül a művelődési ház nyugdíjas pedagógus klubját. Egyik alapító tagja voltál a Bonyhádi Öregdiák Szövetségnek, és a megalakulás óta részt vállaltál az elnökség munkájában.

Tisztelete jeléül a tagság a legutóbbi tisztújításon örökös elnökségi taggá választott. Csak ennek a szüntelen aktivitásnak köszönheted mindvégig fiatalos lendületedet, szellemi frissességedet.

Kedves Koma!

Csak néhány emléket villantottam fel gazdag életpályádból, hogy érzékeltessem, mi a forrása annak a tiszteletnek és szeretetnek, ami életed során szűkebb és tágabb pátriádban övezett. Nyilván mindezekért érdemelted ki Bonyhád városától a Perczel-díjat.

Kedves Koma Bátyám!

Az életfeladatot, amit Rád szabott a sors, jelesen megoldottad. Büszkék vagyunk Rád, büszkék vagyunk arra, hogy tanítványaid, kollégáid, barátaid lehettünk. Köszönjük amit Tőled kaptunk: a tudást, a bölcsességet, az emberséget.

Sokan vállaljuk és valljuk a költő szavaival: „belőle nőttem én, mint fatörzsből gyöngé ága”.

Kedves Koma Bátyám!

Most elmentél, de megmarad szívünkben emléked, az együtt töltött idők csodás varázsa.

A gimnázium nevelőtestülete, dolgozói, a tanulóifjúság, volt tanítványaid, az öregdiák társak, a barátok nevében búcsúzom.

Nyugodj békében!

1996. február 2.

Schwarz Tibor

Oktatás, képzés, nevelés, eredmények

A MATEMATIKA ÉS A FIZIKA TÁRGYAK HELYZETE, EREDMÉNYEI

Mintegy 25 éve a Petőfi Sándor Gimnázium oktató-nevelő munkájának egyik legsikeresebb területe a matematika és fizika tehetséggondozás. Az 1969-től 1982-ig **fizika szakosított tantervű osztályok** biztosítottak a két tantárgy számára kedvező feltételeket. Matematikából *Schwarz Tibor* akkori igazgató, fizikából *Jurisits József* szakfelügyelő voltak a program elindítói. Nemcsak Bonyhádról, hanem az egész megyéből sok tehetséges tanulónak nyújtott kiváló alapokat a matematikai-műszaki irányú továbbtanuláshoz a fizika tagozat. Néhány év elteltével országos versenyeken is kiemelkedő eredményeket értek el a fenti két tanáron kívül *Erdélyesi János*, *Szemerédi István* és *Katz Sándor* tanítványai. *Dávid József* volt az első tanuló, aki 1976-ban fizika a OKTV-n az első 10 közé került, a következő évben már három tanuló jutott országos versenyen az első 10 közé. (*Kirch Zoltán* Matematika OKTV 3., *Bátori Péter* Fizika OKTV 10., *Tóth Tamás* Arany D. mat. verseny 2. helyezést ért el.) Ezután évről-évre rendszeresek voltak az országos versenyeken a helyezések. Két tanuló külön is említést érdemel: *Énekes Béla* az iskola első OKTV győztese volt 1981-ben matematikából, ugyanebben az évben *Palasik Sándor* matematika, fizika és számítástechnika OKTV-n is második, és Szófiában a Nemzetközi Fizika Diákolimpián ezüstérmes.

1982-től a minisztérium az egész országban megszüntette a tagozatos osztályokat, mindenütt át kellett térni a fakultációs rendszerre. (Ahol első két évben mindenki ugyanazt tanulja, és 3. évtől választhat érdeklődésének megfelelő fakultációs tárgyakat.) Az új szisztémában a tagozatos osztályok első és második osztályos lehetőségeit szakkörökkel csak

megközelíteni lehetett. A matematika-fizika munkaközösség úgy vélte, hogy a tagozatos osztályok első két évének intenzív munkára nevelő, a matematikai és természettudományos gondolkodást kialakító, ezeket megszerettető hatását valamilyen módon vissza kell hozni. Az általános iskolák és a szülők részéről is határozott igény mutatkozott egy speciálisan képző, a matematikát és a természettudományokat magasabb szinten tanuló osztály vagy csoport indítására.

Mivel az első két osztályra a speciálisnál alacsonyabb óraszámú emelt szintű matematika tanterv, tananyag nem volt kidolgozva, így maguk tervezték meg, állították össze az 1986-ban indított emelt szintű vagy „előrehozott fakultációjú” matematika csoport tananyagát. (A csoport indítását egy évvel előbb, a 8. osztályosok számára szervezett matematika szakkörrel készítették elő.) Ebben a csoportban az első két évben heti két órával magasabb óraszámúban tanulták a tanulók a matematikát, harmadik osztálytól pedig a fakultációs rendszerhez csatlakoztak. Az újabb rendszerben a fentebb felsorolt tanárok mellett Szemerédi Istvánné és *Hohmann Dénes* is bekapcsolódtak a matematika-fizika tehetséggondozásba. Az évi egy-két országos helyezés és a matematika fakultáción a 90 % körüli továbbtanulási arány, a megyei és regionális versenyeken sok kiemelkedő eredmény jelezték iskolánk rangját, de ez kötelezettséget is jelentett a továbblépésre.

A munkaközösség és az iskolavezetés úgy gondolta, hogy a személyi és tárgyi feltételek jórészt adottak a 86-ban indított kísérletnek a többi természettudományos tárgyra való kiterjesztéséhez. A fentebb vázolt elvárások, az emelt szintű csoport már meglévő tapasztalatai alapján olyan új rendszert dolgoztak ki, amely a matematika és a természettudományok iránt az átlagosnál érdeklődőbb, tehetségesebb tanulók igényeinek és érdekeinek a legjobban megfelel. Az iskola

hagyományait és lehetőségeit figyelembe véve egy olyan, tartalmában és szervezeti kereteiben egyaránt korszerű programot, tananyagot dolgoztak ki, amely egyesíti a tagozatos és a fakultatív struktúra előnyeit és a korábbinál is eredményesebb tanítást tesz lehetővé. Az ezen program szerint 1989 szeptemberétől induló osztályokat az iskola **természettudományos osztályoknak** nevezi.

Ez az osztály rendelkezik a speciális osztályok azon előnyével, hogy jórészt azonos érdeklődésű, tehetséges, az intenzív munkát már első osztályban vállaló tanulókból áll. Egészséges versenyszellem, olyan értékrend alakul ki, amelyben a tudás, a munka a meghatározó. Emellett rendelkezik a fakultációs rendszernek azzal a rugalmasságával, hogy ha a tanuló érdeklődése változik, ha rájön, hogy részben új, vagy teljesen más terület lenne a számára kedvezőbb, akkor irányt változtathat anélkül, hogy ez a megszokott közösség elhagyásával járna, törést, kudarcot okozna.

A természettudományos osztályba járó tanulók első osztályban matematikát heti kettő, fizikát és kémiát heti egy-egy órával magasabb óraszámban tanulnak. Második osztályban a matematika, fizika, kémia és biológia tárgyak közül választhatnak kettőt, (legalább egyet kötelezően) amelyből heti 2-2 órával magasabb az óraszám. (Ezek tárgyanként 50-100 %-os növekedés jelentenek az alaptantervi óraszámhoz képest.)

Harmadik osztálytól a fakultációs rendszer szerint folytatódik a tanítás. A tanulók többsége a második osztályban választott két tárgyat viszi tovább. (Pl. műszaki pályára irányulóknak a matematikát, fizikát, az orvosira pályázóknak a biológiát és a fizikát tanulják továbbra is emelt szinten.) A tanulók egy része viszont a korábban magasabb óraszámban tanultakból csak az egyik tárgyat viszi tovább, és az iskola

fakultációs ajánlatából választ mellé érdeklődési körének, pályaválasztási szándékának megfelelő másikat. (Például aki közgazdasági pályára készül, az megtartja az első két évben tanult matematikát és történelmet választ mellé.) Sőt arra is van lehetőség, hogy ha érdeklődési köre megváltozott, teljesen új fakultatív tárgyakat válasszon.

Természetesen a fenti óraterv csak egy keretet jelent a természettudományos osztályok számára. A struktúra lényegét az ezen keretekhez kidolgozott tantárgyi programok, feladatanyag jelentik. Ezen anyagok egy része szakmai lapokban és feladatgyűjteményben is megjelent, és ezeket országsszerte sok iskolában átvették, használják. A programhoz jelentős támogatást kapott az iskola a Soros Alapítványtól és az Országos Közoktatás-fejlesztési Alaptól. Az eddigi eredmények azt mutatják, hogy a természettudományos osztályok programja sikeres, és megfelel a kor követelményeinek. A természettudományos osztályból eddig nyolc indult, és már négy érettségizett. A továbbtanulási eredmények általában 80-90 % körüliek. Az elmúlt hat évben egy Fizika Nemzetközi Diákolimpiai aranyérem, 12 (felvételi mentességet is biztosító) helyezés országos versenyeken, 20-nál több első hely regionális és megyei versenyeken mutatják ezen osztályok eredményességét. A legeredményesebb tanuló ezen időszakban *Katz Sándor*, az első természettudományos osztályunk tanulója volt, aki Fizika Nemzetközi Diákolimpiai aranyérme mellett kétszer volt első az Arany D. matematika versenyen, kétszer nyerte az Eötvös Lórándról elnevezett legrangosabb hazai fizikaversenyt, és matematikából, számítástechnikából és fizikából is OKTV helyezett volt.

A 90-es évek elejétől újabb kihívást jelentett az, hogy országsszerte indultak a hat- és nyolcosztályos gimnáziumok. Szakmailag indokolta az ilyen osztályok létrejöttét az, hogy

10-12 éves kortól a tanulók tudása és érdeklődése nagyon szóródik, ezért a megtanítható és megtanítandó tananyag is szándékú tanulócsoporthoz. Célszerű, ha a jobb képességű, továbbtanulni szándékozó tanulók már külön tanulnak a többiekől, homogénebb csoportokban, képességeikhez jobban igazodó tananyagot.

1991 őszén határozott a tantestület, hogy a Petői Sándor Gimnáziumban is hatosztályos képzést indít. Egy olyan iskolától vették át a programot, amelynek adottságai nagyon hasonlóak a bonyhádi gimnáziuméhoz. A mosonmagyaróvári Kossuth Gimnáziumban is a két kiemelt tantárgy a német nyelv és a matematika volt, ezért ott egy német kétnyelvű és egy matematikából emelt szintű osztályt indítottak. Bonyhádon csak egy osztályt terveztek, amelynek egyik fele német kétnyelvű, a másik matematikából emelt szintű. A tantárgyak egy részében átvették a mosonmagyaróvári programot, más tárgyakból rögtön, vagy fokozatosan új tananyagot dolgoztak ki.

A matematika emelt szintű csoportban matematikából az első négy évben heti 6-6-5-5 az óraszám. Ötödik és hatodik osztályban pedig fakultatív rendszerben folytatódik az oktatás. Aki továbbra is magasabb szinten kívánja tanulni a matematikát, az 5-5 órában tanulja, aki viszont nem matematikából kíván felvételizni, az továbbtanulási terve szerint választhat más fakultatív tárgyakat, és matematikából csak heti 3 órában készül az érettségire. Aki viszont a német kétnyelvű csoportból kíván matematikával továbbtanulni, az a fakultációs csoporthoz csatlakozhat. (Elég sok ilyen tanuló van, aki nyelvtudásával az igen nagy érdeklődésre számot tartó közgazdasági szakmákat pályázza meg.) Így a hatosztályos képzési rendszer is az első években szilárd

alapokat, a végső szakaszban pedig sokirányú továbblépési lehetőséget biztosít.

Matematikából mindjárt az indulásnál saját programot dolgozott ki a munkaközösség a természettudományos osztályok, és a már hét éve működő általános iskolai szakkörök tapasztalatai alapján. A matematika emelt szintű csoportok tantervének összeállításához egy jelentős tantárgyfejlesztő program társult, feladatgyűjtemény és egyéb háttéranyagok összeállításával. A sok év alatt felhalmozott tehetséggondozási tapasztalatok alapján a hatosztályos gimnáziumok számára egy olyan anyag összeállításán dolgoznak, amely más iskolák számára is átvehető lesz. Ehhez a munkához a Közoktatási Modernizációs Alapítvány is támogatást ad.

A felelősségteljes szakmai munka eredményeként a hatosztályos gimnáziumba járó tanulók is folytatják azt a sikersorozatot, amelyet a négyosztályos struktúra szerint tanuló diákok évtizedek óta produkálnak. Az időközben más iskolába távozott Hohmann Dénes, Dr. Jurisits József, és a nyugdíjba ment Schwarcz Tibor helyett *Hortobágyi János*, *Kovács Balázné* és *Varga Tünde* (mindhárman az iskola volt diákjai) kapcsolódtak be a tehetséggondozó munkába. Matematikából minden évben volt a hatosztályos gimnazisták között több országos helyezett a '7-8. évfolyamokon, majd a középiskolai versenyeken is, de fizikából is született néhány kiemelkedő eredmény. Az 1995-96. tanévben pl. „kis” gimnazisták közül matematika, fizika és számítástechnika országos versenyeken hatan kerültek az első 10 közé. Négyen matematikából, egy tanuló fizikából és egy számítástechnikából. A kisgimnazisták közül *Hartmann Miklós* eredményei érdemelnek kiemelést, aki eddigi négy gimnáziumi éve alatt nyolc országos versenyen jutott az első

10 közé a fenti három tárgyból. Legjobb eredménye az 1995. évi Arany D, verseny 2. helyezése volt.

Bár az iskolában számítástechnikai osztály nincs, az informatika tárgy keretében minden tanuló megismeri a számítástechnika alapjait, az érdeklődők pedig szakkörökön szerezhetnek alaposabb tudást.

A természettudományos és matematika emelt szintű osztályokba járó tanulók közül többen is eredményesen szerepeltek országos versenyeken is. Az iskola számítógépparkja 1994 őszén került felújításra, várhatóan az

kollégiumban is egy korszerű számítógépes terem áll majd a tanulók rendelkezésére, de ez egy olyan terület, amely folyamatos fejlesztést igényel.

A legkiemelkedőbb eredmények fentebb már név szerint is felsorolásra kerültek, de érdemes összehasonlítani az iskola eredményeit a térség többi gimnáziumával is

**Országos és nemzetközi versenyeredmények matematikából és fizikából
a természettudományos osztályok indulásától**
(Az I-II. osztályos eredmények 1990-től, a felsőéves versenyeké 1992-től 1996-ig)

Verseny	Eredmény	A Bonyhádi Petőfi S. Gimn. tanulói által elért eredmények száma	Tolna megye összes többi gimnáziumának együttes eredménye	Pécs és Baranya megye összes gimnáziumának együttes eredménye
Arany D. Matematika Verseny	1.-3. helyezés	7	1	1
Arany D. Matematika Verseny	dicséret	5	4	4
Matematika OKTV	1.-10. hely	3	1	1
Matematika OKTV	dicséret	3	1	1
Fizika OKTV	1.-10. hely	1	-	2
Fizika OKTV	dicséret	2	1	1
Kürschák J. Matematika Verseny	1.-3. hely	2	-	-
Eötvös Lóránd Fizika Verseny	1.-3. hely	3	-	1
Fizika Nemzetközi Diákolimpia	aranyérem	1	-	-
Fizika Nemzetközi Diákolimpia	dicséret	1	-	-
Matematika és fizika eredmények összesen		28	8	11

Középiskolai Matematika Lapok	1991-95. Össz. matematika pontszám	14 384	12 558	2 519
	1991-95. Össz. fizika pontszám	6 047	7 388	4 298

A fenti táblázat csak a legrangosabb középiskolai versenyek eredményeit tartalmazza. Hasonlóan eredményesek voltak a gimnázium tanulói a megyei szakkörökön, versenyeken és a regionális versenyeken is. A matematikából-fizikából emelt szintű képzésben részesülő tanulóknak kb. 90 %-a felvételizik sikeresen felsőfokú intézményekbe. A többi osztályban is színvonalas a matematika képzés, ezekből az osztályokból is elég sokan tanulnak tovább matematikával. Az, hogy az iskola visszakerült az evangélikus egyház fennhatósága alá, a matematika-fizika tanításában nem hozott lényeges változásokat. Az új fenntartó is támogatja az eddig eredményesen működő természettudományos képzést, és a fenntartóváltás előtt egy évvel indult hatosztályos struktúrát, anyagi segítséget nyújt a számítástechnikai eszközök fejlesztéséhez. A matematika és a fizika tanításának eredményessége területén az evangélikus egyház iskolái között is a bonyhádi gimnázium az élvonalba tartozik. Az itt összegyűlt tapasztalatok a többi egyházi iskola számára is elérhetők, felhasználhatók. Az utóbbi években meg is indult egy szakmai kapcsolatrendszer egyrészt a diákok közötti versenyek (EGOT), másrészt az azonos szakot tanító tanárok között.

dr. Katz Sándor

BIOLÓGIA

A tárgyban az utóbbi 13 évben nem nagyon változtak a szaktanárok. Ónodiné és én azóta itt vagyunk, Ballai Melinda főállásban kollégiumi vezető, de tartott biológiát egy osztálynak. 1985 óta Nagy Andrea erősíti „csapatunkat”.

A továbbtanulóknak van fakultáció. A továbbtanulók felvételi aránya jó, általában 1-2 tanuló kivételével - akik gyakran nem is úgy készülnek, ahogy kellene - felveszik biológiából tanulóinkat. Pécssett az orvosi egyetemen jó hírünk van, mert ha mondják, hogy Bonyhádról jöttek, már úgy tekintenek rájuk, mint akik sokat tudnak. (Ezt meg is mondták idén is a felvételizőknek.)

Tanulóink versenyeken is szépen szerepelnek. OKTV-n minden évben bejutnak a második fordulóba és gyakran 1 vagy 2 ponton múlik, hogy nem jutnak a döntőbe. A Kitaibel Pál országos biológia versenyen (első és második osztályosok környezetvédelmi versenye) minden évben ott vannak tanulóink az országos döntőben Mosonmagyaróváron. A megyéből négy tanuló juthat a döntőbe (1 elsős, 2 másodikos) és az utóbbi években iskolánkból általában három tanuló jut be. Az országos döntőben szép helyezéseket érnek el. 1985-ben Erményi Tibor 2. helyezett lett, az idei évben Cseke Klára kilencedik lett. Több más országos és megyei versenyeken is részt vesznek diákjaink. Itt is az élmezőnyben végeznek. A „Csak egy Földünk van” országos versenyen csapatunk 2. helyezést ért el 1992-ben. (Csapatagok: Ádám Kinga, Lovász Edit, Horváth Balázs).

13 éve minden évben szervezünk biológiai tábort az ország különböző részein, júniusban. Ezek környezetvédelmi, fajismeretet bővítő táborok. A tábort az iskola nem tudja támogatni, csak pályázatok útján szerzett pénzből szervezzük

őket. A természetben ismerkedünk az élőlényekkel, a környezet- és természetvédelmi problémákkal. Ezek a táborok önellátóak, magunk főzünk és általában kulcsosházakban lakunk. Naponta kb. 10-20 km-es túrákat teszünk, így ismerkedünk egy terület élővilágával. A tábor végén fajismereti versenyt tartunk, menet közben fel lehet mondani a fajokat, ezért zsetonokat kapnak, amellyel a végén ajándékokat lehet nyerni.

1995-ben Görögországba szerveztünk utat, ahol a görög növényvilággal ismerkedtünk. Sok érdekes, nálunk nem élő fajjal találkozhattak tanulóink.

Hilbertné Szemenkei Katalin

TESTNEVELÉS ÉS ISKOLAI SPORT A BONYHÁDI PETŐFI SÁNDOR GIMNÁZIUMBAN

Iskolánk felelős vezetői, tantestülete jelenleg, s több évtizedre visszamenőleg folyamatosan törekedett arra, hogy gimnáziumunk ifjúságának szellemi és fizikai terhelése összhangban legyen. Hogy a diákévek alatt a szellemi muníció mellett nőjön fizikai erejük és állóképességük, az egészséges életmódhoz kapjanak mintát, s a sport jellemformáló ereje minél több tanuló személyiségét építse, gazdagítsa.

Ehhez a szellemiséghez igazodott a testnevelés személyi és tárgyi feltételrendszere.

Az Ónodi házaspár és György Ferenc testnevelők heti 3 testnevelési órán, 4x2 órás sportköri csoportokban és 5 szabadidős sportórán szervezik és irányítják a 15 tanulócsoport mintegy 450 diákjának mindennapi testedzését.

A minden igényt kielégítő sportudvarunkban árnyas fák között az atlétika valamennyi ágának üzésére van lehetőség (a diszkoszvetéstől a rúdugrásig). De sokan megirigyelték a bitumenes kosárpályánkat, a salakos kézilabdapályát és a homokkal feltöltött strandröplabda-pályát! Tornatermeink a századeleji igények kielégítésére épült ugyan, de folyamatos korszerűsítéssel igyekszünk a jelen igényeihez igazítani. (Hangosítás, TV, videó, kondicionáló terem kialakítása, vizesblokk korszerűsítése stb.)

A testnevelési órák fő funkciója, hogy fejlessze tanulóink mozgásműveltségét, koordinációs képességét, elégítse ki mozgásigényüket, fejlessze mozgásos cselekvési biztonságukat. A testnevelés és sportolás sajátos eszközeivel hozzájáruljon ahhoz, hogy fiataljaink életigenlő, az

egészséget saját értékrendjükben kiemelt helyen kezelő személyiséggé váljanak.

A tartós terhelés elviselését, a dinamikus, koordinált mozgás végrehajtását, a teljesítményképes tudás elsajátítását az atlétikai mozgások oktatásával segítjük elő ősszel és tavasszal 2-2 hónapon át.

Az ügyesség, a hajlékonyság, a rugalmasság és mozgékonyosság, a tér- és egyensúlyérzékelést, a tanulók testi erejének növelését a torna mozgásanyagával célozzuk meg mintegy 2 hónapon át.

A páros és csapatjátékok szabályait, a társas és mozgásos együttműködés készségét, a kosárlabdajáték technikai, taktikai és stratégiai szempontjainak összehangolását 6 héten át gyakoroljuk.

A fennmaradó időkeretben küzdősportokat tanítunk. Így a test-test elleni küzdelmekkel fejlődik tanítványaink önismerete, bátorsága, önvédelmi képessége. E körben a lányok zenére végeznek mozgásokat, mellyel általános mozgáskultúrájuk, esztétikai és ritmusérzékük, koordinációs képességük fejlődik.

Sportköri óráinkon tehetséggondozás is történik. A több évtizedes hagyományokra visszatekintő atlétikai szakosztályunkban országos bajnokok, ifi-válogatottak készültek és készülnek napi edzésekkel. Ambrus Anikó, Ménesi Eszter, Gerberich Erika, Surján Paula éveken át döntős tudott lenni a Népstadionban a korosztályos bajnokságokon. Trábert Attila diákolimpiai 2. helyezése magasugrásban több mint biztató.

Tornászaink emlékezetes bemutatókkal zárják az évet. Társaik számára példaértékű, vonzó a mindenkori felvételizők képzettsége, igényes kivitelezése.

Aerobikra tömegesen járnak lányaink. Saját gyönyörűségükre, jó közérzetük biztosítására másfél órás megállás nélküli harmonikus mozgást végeznek zenére heti 2 alkalommal.

Rendkívül népszerű a kosárlabda tanítványaink között. A szorgalmi időben és azon túl naponta benépesül a kosárpálya. Néhány évi kitartó gyakorlást követően a legtehetségesebbek a városi egyesületben folytatják a játékot versenyszerűen, az NB II-es csapatokban.

Figyelem és elismerés övezi a külső egyesületben készülő úszóinkat, triatlonosokat, labdarúgóinkat is, kik a diákolimpia versenysorozatában iskolánk jó hírnevét öregbítik. Hozzájárulván ahhoz, hogy az iskolák közötti diáksportos megyei pontversenyben folyamatosan a legjobbak közt tudunk lenni.

Több diákunk rendszeresen túrázik, lovagol. Tanulóinknak telente sítábort szervezünk.

Talán nem tűnik szerénytelenségnek annak leírása, hogy szerte az országban gimnáziumunkat a testkultúra egyik fellegvárának tekintik.

Köszönhető ez annak, hogy:

- jól felkészült, elhivatott, az ügyet alázattal szolgáló testnevelő kollégáim vannak;
- évente 2-3 tanítványunk sikeresen felvételizik testnevelés szakra;
- sok év óta a Testnevelési Egyetem vezető tanáraként segíthetem a negyedéves hallgatók tanítási gyakorlatát iskolánkban;
- alapítója és elnöke vagyok a Megyei Testnevelő Tanárok Egyesületének;
- '91 óta megyei szaktanácsadóként 118 általános- és 27 középiskola testnevelői munkáját koordinálom és segítem;

- '94 óta tagja vagyok a Köznevelési Tanácsnak. Így közvetlenül részt vehettem a közoktatási törvény testneveléssel kapcsolatos jogi szabályozás-előkészítésében, a rendeletalkotási munkálatokban;
- mint választott képviselő a Bonyhádi Önkormányzat Ifjúsági és Sportbizottságát vezetem;
- ezzel egyidejűleg beválasztottak a Megyei Önkormányzatba, ahol a kulturális és sportbizottságban dolgozom.

Ónodi Szabolcs

AHÁNY NYELV, ANNYI EMBER

AVAGY AZ IDEGENNYELV-OKTATÁSRÓL

Korunk alapvető elvárása a középiskolákkal szemben, hogy egy (vagy több) idegen nyelvet megfelelő szinten elsajátíthasson az odajáró tanuló a 4-6 év során. Ennek az elvárásnak igyekszik megfelelni iskolánk, amikor valamennyi képzési formában 2 idegen nyelv - az angol és a német - tanulását teszi lehetővé. Mivel Bonyhád az egykori ún. „Schwäbische Türkei” központja volt, a német nyelv oktatása természetesen nagyobb hagyományokra nyúlik vissza, de komputerezált világunk kommunikációs nyelve, az angol is rohamosan tért hódít.

A hatosztályos struktúrában jelenleg 5 évfolyamunk tanul. Az osztályok fele kéttannyelvű németes, fele emeltszintű matematikai képzésben részesül. Mindkét csoportban mind a német, mind az angol nyelvet heti 3-5 órában tanulják. A magyar nyelvet és irodalmat, valamint az angol nyelvet és a történelmet is csoportbontásban tanítjuk. A németes csoportba járóknak a harmadik osztálytól alkalmuk nyílik a történelmi, a földrajzi, az országismereti anyagok ill. a német irodalom történetének német nyelven való elsajátítására.

Tanulóink sikeresen szerepelnek a német nyelvi ill. a német fordítási versenyeken.

Az ebben a struktúrában letett jeles és jó eredményű német nyelvi érettségi automatikusan felsőfokú nyelvvizsgának felel meg, a szakirányú továbbtanuláshoz is kitűnő esélyt adva.

A hagyományos, négyosztályos struktúrában haladó angolos és speciális németes csoportokat is indítunk. A haladó angolos csoportban magasabb (heti 5-6) óraszámiban tanítjuk a nyelvet, és az anyanyelvi lektor segítségével 1-2 éve sikeresen működik az ún. „Amerikai klub” is

A speciális tantervű németes csoportban a német nyelv heti óraszámja 6 és 8 között mozog. Az ide jelentkező tanulóinknak segítséget nyújtunk a közép-, ill. a felsőfokú nyelvvizsga megszerzéséhez, a német nyelv magas szintű elsajátításához. Szinte minden évben szerepel tanulónk a német nyelvi OKTV területi fordulójában, 1995-ben Bauer Viktória országos 8. helyezett lett, azóta Duinóban (Olaszországban) egy nemzetközi középiskolába jár, ahol 2 év után magas szintű, nemzetközi érettségit tehet.

1989 óta él testvérkapcsolatunk a németországi Treuchtlingen város középiskolájával, és évente sor kerül a népszerű diákcserekre is. Szavahihető szemtanúk állítása szerint minden búcsú könnyes volt eddig...

Hohlne Probst Éva

JUTALOM: DUINÓI ÖSZTÖNDÍJ

*Itt álltunk, játék és világ között,
a senki terében, és mintha ez a hely már
kezdettől fogva vári volna valami tiszta, folyamatra...*

Rilke: Duinói Elégiák

Ekkor érkeztem én. Az 1995-ös német nyelvi OKTV országos 8. helye jutalmaként elnyertem egy kétéves ösztöndíjat. Itt 70 országból érkezett, 35 nyelven beszélő fiatalok élnek és tanulnak együtt, a nemzetközi érettségi (IB) tananyagát és a UWC iskolák speciális szociális munkáját teljesítve. Az angolul folyó oktatás mellett ugyanis nagy szerep jut a sporttevékenységeknek és az alkotó foglalkozásoknak: a gyönyörű hegyvidék (a Carso!), a tenger és az erdő lehetőséget ad a hegymászásra, a barlangászatra, vitorlázásra, a nemzetközi tanárgárda pedig fotószakkört, énekkart, színjátszókört, kamarazenekart, versműhelyt kínál. Duinó és a szomszédos Trieszt multikulturális, zárt-kevert világával bepillantást enged a szlovén-olasz-osztrák-horvát életstílusba, éppen egy olyan iskolának adva a helyet, amely filozófiájává a másság megismerését és tolerálását tette. Ehhez kapcsolódik a diákok munkája a faluban és környékén: dolgoznak óvodában, idősekkel, vakokkal, testi-szellemi fogyatékosokkal, AIDS-esekkel, eljárnak a délszláv menekülttáborokba. Az iskolai program sem a nálunk megszokott, hiszen az ismert tantárgyak mellett van közgazdaságtan, mechanika, filozófia, világkultúrák stb., a nyelvtanulási lehetőség pedig végtelen, mivel minden diák a saját anyanyelvét is tanulja. És persze ott van teljes szélességében Itália: a dallamos olasz nyelv, a hangos, barátságos emberek, a vörösbor és olíva, a fagylatkozó szerzetesek.

A tantárgyak összeállítása tetszőleges, mindenki 6-7 tárgyat tanul, heti 4-5 órában, emellett részt vesz egy ismeretelméleti kurzuson (Theory of Knowledge), szakdolgozatot ír, de az érettségi eredmény része a közösségi munka is. A munkát egy tutor (segítő) kíséri Figyelemmel, ám az egész iskolai élet önállóságon és személyes nyitottságon alapul. A tanulást megszakító nagy események a nemzeti estek, amikor is egy-egy ország vagy földrész mutatkozik be, a tetszőleges témájú fesztiválok, a folyamatosan érkező vendégek és előadók a világ minden tájáról. Hétvégén az ember vagy tájfutni megy, vagy őzeket figyelni, a hosszú hétvégeken pedig Olaszországot járja, egészen márciusig, amikor elérkezik a Project Week!

Két hét szabadság, egy hátizsák és egy ötlet, amelynek alapján a delikvens kiválaszt egy helyet valahol Európában, és valahogy utazással fejezi ki gondolatait.

Évvége felé - a vizsgák előtt - megnő az utcákon nyitott szemmel alvó diákok száma, egyre többen jelentenek beteget és lógnak az iskolából, csak hogy a vizsgákon jól szerepelhessenek.

De valójában nem erről szól a College. Inkább arról, hogy ezután nem fogom megkérdezni egy mellettem ebédelő japántól: Hogy vagy képes megenni EZT? Vagy arról, hogy nap mint nap végignézem, ahogyan muszlim szobatársam éjnek idején felkel, hogy imádkozzon. Vagy ahogyan megpróbálom idegen nyelven kifejezni gondolataimat: olaszul vacsorázom, angolul vagyok szerelmes és németül álmodom!

Ennyi. Kaptam egy lehetőséget és rajtam áll, mihez kezdek vele. Mihez kezdek a tengerzúgással, a napfénnel, a kihívásokkal: a játékkal és a világgal.

Bauer Viktória

**„Olaszul vacsorázom, angolul vagyok szerelmes
és németül álmodom”**

MAGYAR FIXÉLV ÉS IRODALOM A HATOSZTÁLYOS KÉPZÉSBEN

Az iskola hatosztályos képzésének gondolatát a mi tantestületünkben is többek között az indította el, hogy az értelmiségi pályára motivált, a tanulásra elkötelezett tizenkét éves gyerekek képesek olyan szellemi igénybevételre, amellyel a gimnáziumi ismeretanyagot elsajátítják, természetesen az életkori fejlettségüket tekintetbe vevő tempóban és mélységben.

Egy célszerűbb tananyag-feldolgozást terveztünk, igyekeztünk megszüntetni a tananyag zsúfoltságát, kerültük az ismétlődéseket. Alapvetően nem csökkentettük az irodalmi anyagot, csak szellősebbé tettük a feldolgozást, s helyenként a bemutatásra vagy elemzésre szánt művek közé újakat terveztünk, figyelembe véve a változó kor megváltozott ízlésvilágát. Több időt fordítottunk az érdeklődés felkeltésére és az érzelmi átélés kimunkálására, nagyobb lehetőség nyílt a szükséges esztétikai, poétikai, műfaji és stilisztikai ismeretek megalapozására, elmélyítésére.

Az irodalmi tananyag elrendezésében a kronológiai linearitás érvényesül, felépítése irodalomtörténeti jellegű. Az első osztályban irodalomelméleti bevezetővel kezdünk az ált. isk. 7-8. osztályos anyagának felhasználásával, majd a tanév döntő részében az ókor irodalmát tanítjuk. Igen nagy szükség van a tanulók életkori sajátosságaihoz alkalmazott irodalomközvetítésre. A tananyag irodalomtörténeti felépítése mellett fontos szerep jut a műközpontú, szövegközeli irodalomtanításnak.

A második évben a középkor, a reneszánsz, a reformáció irodalomtörténete a tananyag.

A harmadik osztályban ismerik meg a tanulók a barokk, a klasszicizmus majd a preromantika irodalmát. A negyedik év

a romantika és a realizmus irodalomtörténete. Az ötödik tanévben az avantgárd irodalmának, a különböző stílusirányzatok kiemelkedő alkotásainak bemutatása a cél. A hatodik osztály anyaga a századelőtől napjainkig kalauzolja el a gyerekeket. Az utolsó év második fele rendszerezéssel, témakörök ismétlésével kellően felkészíti a tanulókat a végső számadásra, az érettségire.

A magyar nyelv és irodalom tanításánál arra kell alapoznunk, amit éppen hoznak a tanítványaink. Az újat úgy kell adnunk, hogy olykor pótolnunk is szükséges. Az első és a második év bővíti, kiegészíti az ált. iskolai anyagot. Módszertani szempontból feltétlen elsőbbséget élveznek a játékos, mozgásos, induktív eljárások. A magyar leíró nyelvtan rendszerének alapismerete a hangsúlyozás, hanglejtés, helyesírás gyakorlása lehetővé teszi az idegen nyelvek könnyebb elsajátítását is. A nyelvtörténeti, stilisztikai, retorikai anyag teszi a hatodik év végére teljessé a képet a magyar nyelvről.

Belső vizsga keretében két évenként az elsajátított tudásukról szóban és írásban is számot adnak a tanulók. Magyar nyelvből a vizsga formája írásbeli dolgozat, feladatlap kitöltése. A megoldandó feladatok az elméleti tudásra és az elmélet alkalmazását mérő gyakorlatokra vonatkoznak. A világ- és magyar irodalmat 23-25 tétel öleli fel. A tételeken belül 3 kisebb vázlatpont irányítja a tanulók gondolkodását a legfontosabb kérdések felé, és a témakörhöz kapcsolódó memoriterre is utal.

A vizsgarutin megszerzéséhez, a félelem és izgalom legyőzéséhez ezek a vizsgák nagyon sokat adnak. A sorozatos ismétlések az összefüggésekre figyelő gondolkodást, az érettségire való alapos felkészülést segítik.

Geresdi Sándorné

KULTÚRTÖRTÉNET

Mit takar ez a cím?

Valójában mást, mint amit első olvasatra gondolnánk.

Az 1988/89-es tanévben beinduló, majd azóta is működő foglalkozások szakköri, majd tanórai keretben feldolgozzák az európai és ezen belül a magyar műveltséganyag egy-egy területét.(I. évfolyam: görög kultúra; II. évfolyam: reneszánsz; III. évfolyam: az európai és a magyar felvilágosodás; IV. évfolyam: a XX. század)

Célként megfogalmazható, hogy úgy kell továbbadni az európai örökséget, hogy abba szervesen beépüljön a magyar kultúra, ezáltal olyan moralitást és humanitást kell közvetíteni, amely megérteti a tanulókkal, hogyan lehetnek egyszerre európaiak és magyarok.

A nyolc évre visszatekintő „humán blokkot”, kultúrtörténetet az „élet” kényszerítette ki, azok a kollégák, akik megszervezték az első foglalkozásokat, már a 80-as évek végén felismerték azt a problémát, hogy a gyakorlatban még mindig az enciklopédikus tudásra törekvés érvényesül, Németh László szavaival: „A sok tantárgy széttöredezi az ismeretszerzés egységes folyamatát, részeiben láttatja a valóságot, zavart okoz a tanulók életmódjában, kevés idő marad az elmélyült tanulásra”.

Miután a feladat adott volt, változtatni a dogmatikus ismeretszerzésen, elkezdődhetett a munka.

Az első lépést a „vezérlő tantárgy” megválasztása jelentette. Ez a különböző szempontok figyelembevételével a történelem lett, amely egyaránt tartalmaz gazdasági és társadalomtörténeti valamint kultúrtörténeti elemeket, így alkalmas a szintézisre; hosszú távon komplex tantárgy kialakításához nyújt segítséget.

A témakörök feldolgozását iskolánkban tanító kollégák, külső szakemberek vállalták, így épülhetett be a programba a művészetek mellett a tudományok története is (pl.: matematika, biológia, orvostudomány, csillagászat stb.).

A teamben dolgozó kollégák ügyeltek arra, hogy a feldolgozások ne a diákok passzív befogadóképességére épüljenek, a sokrétű tanulói tevékenykedtetés kerüljön középpontba (pl.: könyvtármunka, színdarab-betanulás, versírás, gyűjtőmunka, vetélkedőben való részvétel, modellkészítés stb.)

A diák-tanár összefogás szép példáit adták a tanulmányi kirándulások. Első utunk Görögországba vezetett, melyet jórészt pályázati pénzből finanszíroztunk, de sok segítséget kaptunk a tartalmas program kialakításához az ELTE ókori görög tanszékétől és a görög nagykövetségtől is. Nagy élményt jelentett végignézni ennek a csodálatos kultúrának tárgyi emlékeit, a helyszínen újra felidézni az ókori görög történelemről tanultakat, az olimpiai stadionban meghallgatni, hogy „milyen sokat adott ez a város az emberiségnek”.

Miután az evangélikus egyház visszavette iskolánkat, a kultúrtörténeti foglalkozások új struktúrába szerveződtek. Még számos más tantárgy mellett választhatóvá vált, ciklusba rendeződött.

Az idei tanévtől a délelőtti foglalkozások körébe épült be. Tanulóink közül sokan választják ezt a fakultációs tárgyat, bizakodva abban, hogy felvételijükhöz, továbbtanulásukhoz segítséget jelent.

Az elmúlt tanévtől újra megszerveztük a kirándulásokat, a résztvevők körét a művészettörténetet tanuló diákokkal bővítve.

Az idén tavasszal Párizsba látogattunk, örömmel szemléltünk az „Öreg Hölgyet”, az Eiffel-tornyot, a franciák büszkeségét. A helyszínen tanulmányozhattuk a gótikus, a reneszánsz, a barokk művészet csodáit.

Terveink szerint az 1996/97-es tanévben a reneszánsz jegyében Olaszország (Firenze, Róma) kulturális emlékeit tanulmányozzuk.

Takácsné Verese Erzsébet

MŰVÉSZETTÖRTÉNET FAKULTÁCIÓ

A fakultációt az 92/93-as tanévben a tanulók igényére indítottuk. A csoport létszáma induláskor 8 tanuló volt. Egy tanuló a tanév végén kilépett, helyette kettő érkezett a csoportba, így végül 1994-ben 9 tanuló tett érettségi vizsgát a rajz- és műalkotások elemzése tantárgyból.

A csoport tagjai között néhányan igen ügyesek voltak: Máté Hajnalka terve nyerte el az iskola jelvényére kiírt pályázatot - ma tanulóink az ő általa tervezett jelvényt viselik. Illés Zsuzsanna az 1994-ben kiírt „Európa az iskolában” nemzetközi rajzpályázaton 1. helyezést ért el, jutalma egy ciprusi út volt. A két év során sok kiállítást tekintettünk meg, különösen nagy élmény volt Szász Endre szekszárdi tárlata, a Tolna megyei amatőr művészek kiállítása és Kovács Ferenc szaktanácsadó valamint több tanulóink volt rajztanárának a kiállítása.

A művészettörténeti anyagot - tankönyvünk nem lévén - a csoport tagjai gyűjtőmunkával, kiselőadások elkészítésével dolgozta fel. A felkészülés igen sikeres volt, mind az írásbeli (rajzi) munkák, mind a szóbeli (művészettörténeti ismeretek) eredményei igen szépek voltak és nagy elismerést arattak. Egy év kimaradás után, az 1994/95-os tanévben ismét indult egy 3. évfolyamos csoport. Ismét volt nézni létszámváltozás, de a tanulók száma növekedett a 4. év elején 2 tanulóval, félévkor egy újabb tanulóval gyarapodtunk. E tanulók is érettségi tárgynak választották a tantárgyat. 1995/96-ban már mint kötelezően választható tárgy került a fakultációs listára. A jelentkezők száma jelentősen növekedett - a 3. évfolyamon 21 fő -, ez azonban azzal is járt, hogy nem minden tanuló kíván érettségi vizsgát tenni.

Hogy a tanulók tájékozottságát, tapasztalatait bővítsük, az elmúlt év végén a 3. A osztállyal együtt sikerült egy erdélyi kultúrtörténeti, művészettörténeti tanulmányírra eljutnunk.

E tanévben a 4. és 3. évfolyamos fakultációs tanulók és a humán blokkosok részére Párizsba szerveztünk tanulmányi kirándulást. A fakultáció keretein belül több kiállítást tekintettünk meg, megnéztünk egy templom restaurálási munkálatait, és a városban működő kismesterségek műhelyeibe is ellátogattunk.

A jelenlegi helyzet megköveteli, hogy az érdeklődők számára változatos, de hasznos tevékenységeket iktassunk a fakultáció tematikájába.

Továbbra is szeretnénk nagyobb kirándulást tenni - terveink között szerepel egy olasz körút, valamint Bonyhád műemlékeinek megismerése, számbavétele.

Fazekas Andrásné

ÉNEKKAR

*„ Mindenik embernek a lelkében dal van
és a saját lelkét hallja minden dalban.
És akinek szép a lelkében az ének,
az hallja a mások énekét is szépnek. ”*

Babits Mihály

Az 1994/95-os tanévtől vettem át az énekkar vezetését. Alig 1 hónapi munka eredményét az elsőként megrendezett EGOT gáláján mutathattuk be, ahol érezhető volt a kórus-kultúra kiforratlansága, inkább az énekkar jókedvű éneklése volt értékelhető, mint előadásának minősége. Karácsonyra érett annyit a kórus hangzása, hogy valószínűleg a jó hangulat mellett már a megszólalást is díjazhatta közönség, mert a Jingle Bells c. dalra az énekkar vastapsot kapott.

A Diáknap legemlékezetesebb „dala” a Zacskókantáta volt, ahol - bár kórusmű - egyetlen hang sem szólalt meg, kivéve a kórus ill. szólista által rendre felfújt papírzacskók durranása által keletkezett „hang” hallatszott.

Nagy készülődés előzte meg az újonnan épülő kollégium alapkövetését, ezen is sikeresen helyállt az énekkar.

Az 1995-96-os tanév egy egészen kivételes eseménnyel indult: a reformáció napján az ünnepi istentiszteletet a bonyhádi evangélikus templomból közvetítette a Magyar Televízió. Ezen az alkalmon énekelhetett a gimnázium kórusa, ami megmérettetés volt számára mind megszólalásban, mind fegyelmezettségben.

1995-ben a karácsonyt vidám hangulatú fenyőfadíszítés melletti énekléssel indítottuk, majd a gimnázium karácsonyi műsorában és városi szinten a katolikus templomban rendezett Karácsonyi Koncerten léptünk fel. E tanév diáknapi műsorára a kórus kisebb csoportokban készült különböző

zeneszámokkal, s így arattak sikert mind a komolyzene, mind a könnyűzene területén.

Májusban a hallagáson énekelt búcsúztató-dallal zártuk az évet, ahol sok kiemelkedő kórustársunk is vándorbotot kapott: Húger Mónika, Gyimóthy Eszter, Perger Judit, Hesz Györgyi, Ledneczky Renáta, Ménesi Gergely, Pém László és Schoner Zsolt.

Ányos Andrea kórusvezető tanár

Az 1994/95 és 1995/96-os tanévek fellépési alkalmai és az ott megszólaltatott művek:

1994.		
X.29.	EGOT-gála	Ricks Veenker: Doeba Freedom is coming Everybody sing freedom
X.25	Szalagtűző	I will follow him
XII. 21.	Karácsonyi műsor	J.Kirkpatrick: Away in a manger Sankta Lucia J. Pierpont. Jingle Bells
1995.		
II. 17.	Diáknapi műsor	F. Giardini: Éljenek a víg nők Balázs Arpád: Pohárköszöntő Zacskókantáta
V. 3.	Alapköletétel	G. Neumark: Ki dolgoz... C. W. Gluck: Zur Feier H.L:Hasser: Ünnepre jöttünk
X. 29.	Reformáció napja	P.da Palestrina: Jesu, Rex admirabilis
XII. 14.	Karácsonyfadíszítés a	nagyszünetben
XII. 21.	Karácsonyi műsor	Hadd zengjen énekszó I don't know... (musical-részlet) J. Pierpont: Jingle Bells
XII. 22.	Karácsonyi Koncert a	katolikus templomban
1996.		
V. 11.	Ballagás:	F. Mendelssohn-B.: Ballagás

A HERKULES KISSZÍNHÁZ MIBENLÉTÉRŐL

avagy miért gondolják egyesek, hogy érdekel ez még valakit?

„Megkértek egy rabbit, akinek a nagyapja még a Baal Sém tanítványa volt, hogy meséljen el egy történetet. - A történetet úgy kell elmesélni - mondotta -, hogy segítsenek vele az embereknek. - Majd hozzákezdett: A nagyapám béna volt. Egyszer megkérték, beszéljen a tanítójáról. És akkor elmondta, hogyan szokott a szent Baal Sém ima közben szökellni és táncolni.

A nagyapám ott állt és beszélt, és a történet annyira magával ragadta, hogy egyszer csak magának is szökdécselnie és táncolnia kellett, ahogy is tette. les e percben meggyógyult bénaságából. így. kell a történeteket elmondani

Martin Buber

Mindig utáltam az élménybeszámolókat. Elmagyarázni, hogy mi mitől volt jó, milyen hatást tett rám. Bár ma hozzá lehet szokni, hogy minden tevékenységet meg kell magyarázni, ha az nem haszonelvű. Valahogy minden feleslegesnek tűnik, amit nem jutalmaznak meg. Persze lehet említeni szép, sokatmondó, nagy szavakat, mint a kultúra terjesztése, szórakoztatás, tanítás, elgondolkodtatás, de a valóság más. Repülni szeretnénk. Repülni, mint a madarak, igazán gonosznak lenni, amit nem szabad, kétségbeesni, amit szintén nem szabad, valahol máshol lenni, ahová soha nem juthatunk el. Ezért aztán elmesélünk különböző történeteket. Mesélünk. jól vagy rosszul, de néha egy pillanatra mi magunk is elhisszük, hogy ott vagyunk, hogy szárnyalunk, vagy szeretünk, vagy gyilkolunk. Minden ezután jön, a kultúra, a közönség, meg az ünnepélyek.

Ócsai Zoltán

a színjátszókör vezetője

NÉHÁNY SOR A KOLLÉGIUM ÉLETÉRŐL

Iskolánk történetében mindig nagy szerepet játszott az internátus, mely a gimnázium szerves része, amellet, hogy bizonyos fokú autonómiát élvez.

A park mögött megbúvó, 1935-ben épült kollégiumban a már-már katonai körülmények ellenére családias közösség jött létre. A bent lakó 90-100 diák - akik között ugyanolyan arányban voltak lányok, fiúk - három nevelő és a kollégiumvezető felügyelete alatt állottak.

A néhány napja átadott, az alapsorral együtt ötszintes új szárny kétszázmillió forintos költséggel épült. A diákok csak ebben a részben laknak, a régit jelenleg felújítják, ahol majd tornaterem és tantermek kapnak helyet. Két 3 ágyas szoba lakói használnak 1 WC-t és 1 fürdőszobát, mely így sokkal kényelmesebb, mint a régi 16 ágyas hodályok és a közös vizesblokk. Az alagsorban konditerem és a legújabb technikával felszerelt számítógépterem található. A szintek végén teakonyhát alakítottak ki hűtővel, főzőlappal, grillsütővel.

A nevelők azonban nemcsak a diákok kényelmére, hanem a rendre is gondoltak. Szigorúan büntetik a szecsckáztatást, így az elsősök teljes jogú tagjai a kollégiumnak. Az új berendezések értéke igen nagy, ezért különös figyelmet fordítanak az esetleges rongálók megbüntetésére. A tanulást is nagyon komolyan veszik, a tanulmányi előmenetel érdekében szigorú intézkedéseket hoztak: pl. 16-20 óráig kötelező szilencium van, de ha valakinek jó eredményei vannak, és azokat tartja is, a szobájában tanulhat. Ellenkező esetben a tanulószobát kell választania, ahol tanári ellenőrzés mellett kell tanulni. A szilencium ideje alatt tilos a hangoskodás, magnóhallgatás, minden, mi megtöri a csendet.

Az iskolai foglalkozásokat, edzéseket természetesen ekkor is lehet látogatni.

A szórakozásra is van lehetőség: a kollégium sok színes programot, szakkört szervez. Fontosnak érezzük a hagyományok ápolását. Minden év első programja a nevelőtanárok és a negyedikesek által szervezett szecskaavató, amely segíti az elsősök beilleszkedését. December 6-án tartjuk Mikulás-ünnepségünket, ahol az igazi Téliapó minden diáknak csomagot ad egy tréfás versike kíséretében. A karácsonyi műsorral a kisebbek mutatkoznak be nevelőtanáruk segítségével. Ez meghitt, családi hangulatú Ünnep a kollégiumban, csakúgy, mint advent vasárnapjain a gyertyagyújtás. Bár tavaly nem voltunk, de előtte már hagyománnyá kezdett válni a betlehemezés. Höfler Lajosné Kelemen Emma néni segítségével a bukovinai székelyek játékát tanultuk be, s mentünk el olyan tanárainkhoz, akik szívesen láttak minket az ünnep előtti hét valamelyik estéjén. Idén talán újra felelevenedik e szokás!

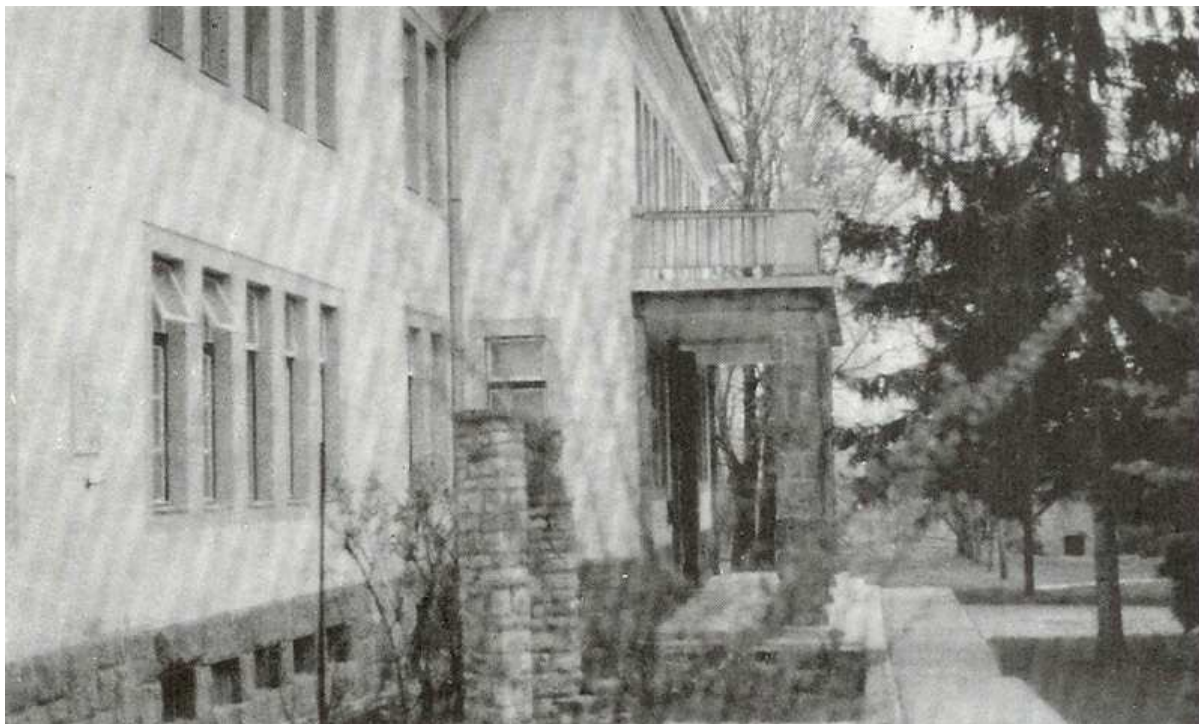
Február a farsangi mulatságok hónapja. Jelmezes felvonulást rendezünk, a legjobb maskarákat díjazzuk. Ezután következik a diszkó. Az utóbbi években áprilisban megtartottuk a bolondhetet. Egy héten át minden délutánra programokat szerveztünk: városi vetélkedőt, divatbemutatót, televíziós kvízzjátékot, sportversenyt. A kollégiumi ballagás az iskolai előtt egy nappal szokott lenni. Itt a harmadikosok tábortűz a diákok egyik kedvenc hagyománya. Ekkor a délután ágak, gallyak gyűjtésével telik, este ezt gyűjtjük meg, s köré telepedve beszélgetünk az elmúlt évről vagy éppen a következőről.

E programok szervezésében a nevelők mellett a diákönkormányzat is szerepet vállal. A minden évben újraválasztott DÖK évről-évre hatásosabban képviseli a

diákság érdekeit, tagjai között minden korosztály képviselője megtalálható az elsőtől a végzősig.

A megújult kollégium tárt karokkal várja a bonyhádi gimnáziumba vágyókat, lehetősége szerint a legnagyobb kényelmet és a tanuláshoz a legoptimálisabb körülményeket.

Szabó Áron
3. C

A kollégium régi épülete

... és az épülő új

AZ UTÓBBI ÉVTIZEDEKBEN TANULÓINK ÁLTAL ELÉRT LEGJELENTŐSEBB EREDMÉNYEK

1973	György Ferenc	Országos Ifjúsági Atlétikai Bajnokság távolugrás 1. helyeztje
1974	Genczler Rozália	Orosz nyelvi OKTV 10. helyeztje
1975	Genczler Rozália	Orosz nyelvi OKTV 6. helyeztje
1976	Striegens Csaba	Országos Ifjúsági Atlétikai Bajnokság 2000 m-es akadályfutás 3. helyezt
1976	Csábrák János	Országos Ifjúsági Atlétikai Bajnokság 400 m-es gátfutás 2. helyeztje
1976	György Ferenc	Országos Ifjúsági Atlétikai Bajnokság távolugrás 4. helyeztje
1976	Dávid József	Fizika OKTV 7. helyeztje
1977	Pék Gáspár	Országos Ifjúsági Atlétikai Bajnokság súlylökés 5. helyeztje diszkoszvetés 5. helyeztje
1977	Bareith Attila	Országos Ifjúsági Atlétikai Bajnokság súlylökés 2. helyeztje
1977	Tóth Tamás	Arany Dániel matematika verseny 2. hely
1977	Bátori Péter	Fizika OKTV 10. helyeztje
1977	Kirch Zoltán	Matematika OKTV 3. helyeztje
1978	Bálint Myrtil	Országos Ifjúsági Atlétikai Bajnokság diszkoszvetés 6. helyezt
1978	Bareith Attila	Országos Ifjúsági Atlétikai Bajnokság súlylökés 4. helyeztje gerelyhajítás 1. helyeztje
1978	Pécsi Gábor	Országos Ifjúsági Atlétikai Bajnokság gerelyhajítás 2. helyeztje

1978	Kecskés Mária	Országos Ifjúsági Atlétikai Bajnokság gerelyhajítás 4. helyezettje
1978	Krähling János	Irinyi János kémia verseny 5. helyezettje
1978	Vincze István	Fizika OKTV 7. helyezettje
1978	Filczinger Emőke	Arany Dániel matematika verseny 2. hely
1978	Palasik Sándor	Arany Dániel matematika verseny 1. hely
1978	Reichert Hilda	Kazinczy Ferencről elnevezett Szép Magyar Beszéd országos verseny 1 hely
1979	Filczinger Emőke	Arany Dániel matematika verseny 3. hely Kémia OKTV 10. helyezettje
1979	Láng Győző	Irinyi J. kémia verseny 4. helyezettje
1979	Palasik Sándor	Édes anyanyelvünk országos vers. 1. hely Orosz nyelvi OKTV 6. helyezettje
1979	Porkoláb Judit	Országos Ifjúsági Atlétikai Bajnokság 400 m-es síkfutás 5. helyezettje
1980	Énekes Béla	Matematika OKTV 10. hely
1980	Tóth Tamás	Matematika OKTV 7. helyezettje
1980	Palasik Sándor	Arany D. matematika verseny 2. hely
1980	Juhász Csaba	Arany D. matematika verseny 3. hely
1980	Vindics István	Matematika OKTV 1. helyezettje
1981	Énekes Béla	Fizika OKTV 2. helyezettje
1981	Palasik Sándor	Matematika OKTV 2. helyezettje Fizika Diákolimpia 2. helyezettje
1982	Jurisits Miklós	Arany Dániel Matematika verseny 3. hely
1983	Bölony Csaba Bai Béla Standovár Ákos Ónodi Attila	Országos Középisk. Atlétikai Bajnokság diszkoszvetés 2. helyezett csapat
1983	Ambrus László	Matematika OKTV S. helyezettje

1983	Juhász Tamás	Fizika OKTV 1. helyezette
1983	Vindics István	Matematika OKTV 7. helyezette
1984	Jurisits Miklós	Fizika OKTV 5. helyezette
1984	Kolta Dóra	Orosz nyelvi OKTV 6. helyezette
1985	Schwarcz Tibor	Országos Atlétikai Bajnokság súlylökés 3. helyezette
1985	Ónodi Gabriella	Országos Egyéni Bajnokság diszkoszvetés 4. helyezette
1985	Erményi Tibor	Kitaibel Pál biológia verseny 2. hely
1986	Ónodi Attila	Országos Középisk. Atlétikai Bajnokság gerelyhajítás 5. helyezette
1986	Baumgartner Zoltán	Matematika OKTV 8. helyezette
1986	Vindics Péter	Matematika OKTV 8. helyezette
1987	Schwarcz Tibor Pécsi Zsolt Balaskó Zoltán	Országos Atlétikai Bajnokság gerelyhajítás 1. helyezett csapat diszkoszvetés 4. helyezett csapat
1987	Szakács Ildikó	Országos Súlyemelő Bajnokság 1. helyezett
1987	Szauer Gábor Dévényi Péter	Országos Atlétikai Bajnokság gerelyhajítás 1. helyezett csapat
1987	Barabás Éva	Szép Magyar Beszéd - Kazinczy-érem
1988	Ónodi Gabriella	Diákolimpia Országos Döntő diszkoszvetés 5. helyezette
1988	László Ákos	Matematika OKTV 8. helyezette
1988	Havasi László Altfater Csaba Hank Tamás László Zoltán	„Ki tud többet a Szovjetunióról?” országos verseny 3. helyezett csapata
1989	Ónodi Gabriella	Diákolimpia Országos Döntő diszkoszvetés 4. helyezette

1989	Kovács Éva László Zsuzsanna Szakács Ildikó Fábián Elvira Györki Andrea	Diákolimpia Országos Döntő diszkoszvetés 1. helyezett csapat
1990	Kis Gábor	Arany Dániel matematika verseny 2. hely
1990	Katz Sándor	Arany Dániel matematika verseny 1. díj
1991	Bajzsi István	Arany. Dániel matematika verseny 2. hely
1991	Katz Sándor	Arany Dániel matematika verseny 1. díj Nemes Tihamér számítástech. vers. 5. hely Mikola Fizika Tehetségkutató vers. 2. hely Eötvös Lóránd Fizika verseny 2. díj
1992	Ferencz Márton	Lóczy Lajos földrajzverseny orsz. döntő
1992	Ádám Kinga Lovász Edit Horváth Balázs	„Csak egy Földünk van” verseny 3. helyezett csapat
1992	Katz Sándor	Eötvös Lóránd Fizika verseny 1. díj Nemzetközi Fizika Diákolimpia (Helsinki): dicséret
1992	Ereth Imre	Mikola Fizika Tehetségkutató verseny 7. helyezette
1993	Péter Mónika Domán Zita Bencés Krisztina Ménesi Eszter Sági Anita	Diákolimpia Országos Döntő gerelyhajítás 3 helyezett csapat
1993	Mihálovics György	Lóczy Lajos földrajzverseny 2. hely
1993	Hartmann Miklós	Kalmár László matematika verseny 7. hely
1993	Bajzsi István	Matematika OKTV 7. hely
1993	Ereth Imre	Arany D. matematika verseny 2. hely
1993	Pém Judit	Anyanyelvünk nyelvhasználati verseny Kazinczy-díj

1993	Katz Sándor	Fizika „Ki miben tudós?” 4. helyezettje Matematika OKTV 4. helyezettje Fizika OKTV 2. helyezettje Eötvös Lóránd Fizika verseny 1. díj Nemzetközi Fizika Diákolimpia (Williamsburg): aranyérem
1994	Hartmann Miklós	Kalmár László matematika verseny 7. hely Varga Tamás matematika verseny 8. hely Öveges József fizika verseny 3. díj
1994	Ferencz Márton	Xantus János földrajzverseny 5. hely
1994	Illés Zsuzsanna	„Európa az iskolában” nemzetközi rajzverseny 1. helyezettje
1994	Ohnmacht Magdolna Geisz Boglárka	Édes anyanyelvünk nyelvhasználati vers. anyanyelvápoló Szöv. különdíja
1994	Adorján Noémi	A Goethe Intézet által kiírt nemzetközi pályázaton kiemelt első helyezett
1995	Bauer Viktória	Német nyelvi OKTV 8. helyezett
1995	Hartmann Miklós	Arany D. matematika verseny 2. hely
1995	Ereth Imre	Matematika OKTV 3. helyezettje

KÖSZÖNJÜK MUNKÁJUKAT!

Az utóbbi években három olyan kollégánk ment nyugdíjba, kik több évtizeden keresztül kiemelkedő tanáregyéniségei voltak iskolánknak. Velük beszélgettek tanulóink.

Schwarcz Tibornál

Egy napsütéses délelőtt, bokros teendői közben szakított ránk időt néhány kérdés erejéig Schwarcz Tibor, iskolánk tavaly nyugdíjba vonult tanára, címzetes gimnáziumi igazgató. Kertjéből előlépve azonnal lakásába invitált bennünket. Tágas és világos szobában, otthonos környezetben beszélt életéről, pályafutásáról:

F: 1934-ben születtem Dombóváron, de egész életemben bonyhádinak vallottam magam, hiszen már négy éves koromban ide költözött a család, s az egyetem éveket kivéve én is e városban laktam.

Édesapám nem tért vissza a háborúból, édesanyám nehéz körülmények között nevelt engem és két testvéremet, de mivel jóeszű gyerek voltam, előteremtette a pénzt a továbbtanuláshoz.

K: Mi vitte a tanári pálya felé?

F: Először testnevelő akartam lenni, szerettem sportolni. Az atlétika és a szertorna állt hozzám a legközelebb, de néha kosaraztam is. Ám az akkori igazgató határozottan

kijelentette: matematika tudásomat, érzékemet nem lehet veszni hagyni! Igaza volt, mindig is vonzódtam a matematikához, az ábrázoló geometriához és a fizikához is. Akkoriban még érdekelt volna a katonai pálya és a mérnökség is, de ezek inkább csak elképzelések voltak. Végül Szegedre kerültem, és a választott szakjaim mellett továbbra is aktívan sportoltam, a természettudományi kar sportfelelőse lettem a 3. és a 4. évben.

1957-ben végeztem az egyetemen matematika-fizika szakon. Máig sajnálom, hogy nem államvizsgáztam le ábrázoló geometriából is. Igen sok helyen el tudtam volna helyezkedni, többek között Szegeden és Pécsen is a sport révén, de lakást sehol sem tudtak biztosítani. Így hazajöttem Bonyhádra.

Az első évben az I. Számú Általános Iskolában tanítottam matematikát és fizikát.

A következő évben pedig a kollégium főállású nevelője lettem a gimnáziumban. Egy idő után a helyzet tarthatatlanná vált, ugyanis időközben megnősültem, gyerekeim születtek, és a velük töltött idő meglehetősen kevésnek bizonyult. Ezekben az években a gimnázium vezetése is akadozott. Egymást váltották az igazgatók. Ekkor felajánlották nekem ezt az állást. Mindenképpen nagy feladatnak bizonyult, hisz még csak 9 éve voltam nevelő, 32 évesen az ember nem gyakran kerül ilyen pozícióba. De csináltam! Kemény munka volt, de elismertek. Kiváló Pedagógus kitüntetést is kaptam, az iskola modernizálását én kezdtem meg, a „kezem nyoma” mindenütt megtalálható. A sportpályát is én terveztem és meg is építettem. A tornaterem teljes átalakítása is az én nevemhez fűződik, hisz a sport mindig szívügyem volt.

K: Eseményekben, tettekben gazdag élettörténetet hallottunk Öntől. Mit csinál most? Nem unalmas egy kicsit itthon, az iskola nélkül?

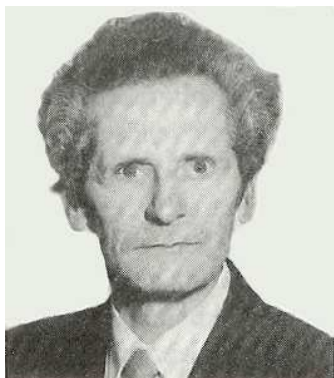
F: Az az igazság, hogy rengeteg elmaradt munkám van. Eljött az idő, nyugdíjba mentem, úgy érzem: elfáradtam, ezért adtam át a stafétabotot. Az ütközések, a tévedések mellett is úgy érzem, amit tettem, jól tettem. Tudom, sokan nem szerettek, mert kemény voltam, sőt talán néha nyers is, de muszáj volt. Meggyőződésem, hogy oktatni, nevelni csak fegyelemmel és igényesen lehet. Ma már ez az igényesség kezd eltűnni. Pedig ebből a gimnáziumból rengeteg híres ember került ki, sorolhatnám a neveket. Szeretném, ha ez az igényesség visszatérne!

K: És amíg erre vár, mit tesz közben?

F: Van egy füzetem, amibe mindig beleírom azokat a dolgokat, amiket meg kell még csinálnom. Nyugdíjba mentem, és egészségesnek érzem magam. Na ebben a füzetben annyi munka van, hogy elvégzéséhez 40 évre lenne szükségem! Tehát mint eddig, most is gőzerővel dolgozom. Úgy gondolom, élek még 40 évet.

Ambrus Anikó - Brandt Bernadett

Dr. Pálos Lászlónál

A tanév kezdetén meglátogattuk dr. Pálos Lászlót, iskolánk nyugalmazott tanárát, akit rövid beszélgetésre kértünk. Ő nagyon szívesen állt rendelkezésünkre.

K: Kedves tanár úr! Hogyan telnek nyugdíjas napjai?

F: Egyelőre fel sem tudom fogni, hogy nyugdíjas vagyok, hiszen még nagyon fiatalnak érzem magam. Csak merő véletlen folytán soroltak a nyugdíjasok közé - gondolom néha. Persze mindez csak áltatás. Meddő harc valami megfoghatatlan ellenség ellen. A tények mást mondanak: a „szárnyas idő” elrepült felettem is, és ezt tudomásul kell vennem.

K: Iskoláit hol végezte?

F: Egyéves korom óta vagyok Bonyhádon, tehát tősgyökeres bonyhádinak számítok. Itt jártam elemi- és középiskolába. Érettségi után a budapesti Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán magyar nyelv és irodalom szakos hallgató lettem. Történelemből, filozófiából, pedagógiából és idegen nyelvből is alapos képzést kaptunk. Itt szereztem tanári diplomámat.

K: Tanári munkáját Bonyhádon kezdte?

F: Nem. 1955-ben bocsátott el az ELTE tanári oklevéllel, hogy szaktudásomat a nagykanizsai gimnáziumban gyümölcsöztessem. Két év után hazahívtak Bonyhádra. 1957-től 59-ig a közgazdasági szakközépiskolában

munkálkodtam, majd 1959 szeptemberétől 1994 júniusáig (35 évig!) egykori Alma Materem, a Petőfi Sándor gimnázium tanára lettem. Figyelmeztettek: senki sem lehet próféta a saját hazájában! Nem akartam próféta lenni, csak jó tanár, aki szaktárgya segítségével, izzó ambíciójával hazáját szerető, népéhez hű, tisztességes, erkölcsös ifjúságot akar nevelni. Romantikus érzések buzogtak bennem: sugár szerettem volna lenni, hogy tudjak fényességet árasztani.

K: Szakmai tudása segítette tanár urat nevelőmunkájában?

F: Tudjuk, hogy a művészet a nevelés legnemesebb eszköze. Az irodalom - mint művészet - különösképpen alkalmas a lelkek meghódítására, ápolására. A magyar nyelv szeretete, pallérozása, művelése pedig a hazaszeretet forrása lehet.

K: Vannak pedagógiai ideái?

F: Hogyne! Igazságosság, következetesség, igényesség, humánus. Ezek híján aligha lehet valaki jó pedagógus.

K: Szakmai tudásával, pedagógiai tapasztalataival nem törekedett magasabb beosztásba kerülni?

F: Soha nem vágytam magasabb pozícióba. Egyszerű tanárként vállaltam a SZOLGÁLATOT, a jó ügy szolgálatát. Azért lettem pedagógus, hogy a tanulóim közelségében lehessenek. Azért vállaltam minden tanévben, folyamatosan az osztályfőnöki feladatokat ellátását, mert a tanár és a diák kapcsolata így bensőségesebbé, őszintébbé, gyümölcsözőbbé alakulhatott. Magasabb beosztásban ritkán alakulnak ki ilyen bensőséges kommunikációk.

K: Milyen emlékeket, élményeket őriz ma is emlékezetében?

F: Visszatekintve négy évtizedes tanári pályámra, emlékek, élmények egész sora kel életre bennem rapszodikus kavargásban. Nagyon „fel tud dobni” akár egy jól sikerült tanóra, egy intelligens érettségi felelet vagy dolgozat, sőt bármilyen értelmes megnyilvánulás is.

A szakmában sok öröm ért. Az évek folyamán igen sokan kerültek tanulóim közül főiskolára, egyetemekre. Közülük már többen egyetemi tanárok. Az országos Kazinczy-versenyek izgalmait még ma is sokszor újraélem. Öt Kazinczy-érmes tanulót adtam az iskolának és Tolna megyének. Az OKTV-n miniszteri dicséretet kapott versenyzőimre ma is szeretettel gondolok. Büszke vagyok az országos kulturális vetélkedőkön, vers- és prózamondásban arany-, ezüst és bronzérmet szerzett diákjaimra. Rengeteg szép élmény fűződik az iskolai irodalmi színpadom működéséhez. 15 évig irányítottam a lelkes csoportot, amellyel évenként színvonalas műsorokkal jártuk Tolnát-Baranyát. Nem sorolom tovább... Azért szépek ezek az emlékek, mert ezekben tanári munkám eredményei is tükröződnek.. Talán azért is érzem fiatalnak magamat, mert az ifjúság él a szívemben!

K: Milyen volt a kollégákkal való kapcsolata?

F: éreztem magamat közöttük. Szakmailag kitűnően felkészült tantestületben jó volt dolgozni. Színes egyéniségekkel voltam körülvéve, sokat tanulhattam tőlük. Igazgatóimmal sem kerültem kibékíthetetlen ellentétbe, mert igyekeztem minden jószáradékú, az iskola javát szolgáló elképzelésüket támogatni. Szeretettel gondolok minden munkatársamra.

K: Hallhatnánk néhány szót a családjáról?

F: Pedagógus-család vagyunk. Feleségemet az egyetemen ismertem meg. A Felvidékről jött, évfolyamtársam volt. A bonyhádi közgazdasági szakközépiskola tanáraként ment nyugdíjba. Házasságunkból két leánygyermek született. Mindketten zenei vonalon működnek, egyik Budapesten, másik Bonyhádton tanítja a zongora - most még kicsi - mestereit. Három unokámnak vagyok a nagyapja.

K: Teljesen elszakadt már az iskolától?

F: Két évvel ezelőtt halkan búcsúztam, de úgy, hogy az elmenetelemben benne legyen a viszontlátás is. Két évig óraadóként tanítottam. Most nem tanítok, de itt vagyok „tallonban”. Ha szükség lesz rám.

K: Mit üzen a mostani tanároknak és diákoknak?

F: A tanároknak kívánok a jó szakmai felkészültség mellé nagy lelki erőt, optimizmust, állhatatosságot a fiatalok neveléséhez. Gyűjtsék szakadatlanul a fényt, a sugárzást, hogy át tudják adni tanítványaiknak. Így maradnak meg a tanulók emlékezetében, így lesznek örökké fiatalok. A tanulók pedig hasznosítsák az életben a tanultakat, és emlékezzenek tisztelettel iskolájukra és tanáraikra.

Engedjétek meg, hogy iskolánk öregdiákjának egyik verséből idézzek befejezésül néhány ideillő sort:

*„Kilenc tüzek, bűvös Tüzek, bűvös Tüzek, termő Tüzek!
Adjatok néktek cselekvő éveket, cselekvő évekre cselekvő heteket,
cselekvő hetekre cselekvő napokat, cselekvő napokra cselekvő órákat,
cselekvő órákra tartós lángot, tartós lángba edzett szívet,
edzett szívbe sugaras szót, sugár-szóba tisztességet,
tisztességbe emberséget, emberségbe méltó példát;
igaz tettet egymásért és soha ellen”*

Tamás Menyhért

K: Köszönjük, hogy fogadott bennünket.

F: Köszönöm, hogy meglátogattatok.

Ambrus Anikó - Brandt Bernadett

Szemerédi István

A nyár folyamán meglátogattuk Szemerédi István tanár urat, aki egészségügyi okok miatt nem folytathatja tanári munkáját. Belépve a házba élénk gyerekszivaj csapta meg a fülünket. A gyerekek közül előtűnt mosolyogva a nagypapa, aki kérdéseinkre készséggel válaszolt.

K: Szeretnénk, ha mesélne valamit fiatalságának éveiről.

F: Kiskunfélegyházán születtem. A középiskolai éveket Veszprémben töltöttem, és Ott érettségiztem. Majd Pestre kerültem egyetemre, ahol megismerkedtem a feleségemmel. Mindketten matek-fizika szakra jártunk. K: Ezután mindjárt Bonyhádra kerültek?

F: Negyedévesek voltunk az egyetemen, amikor a bonyhádi gimnáziumban matematika szakos tanárokat kerestek. Az 5. évfolyamot már munka mellett, levelező tagozaton végeztük, már csak matematika szakon.

K: Hogyan kezdődött az itteni életük?

F: Fém László igazgató úr és az iskola biztosított számunkra szolgálati lakást. 1973-ban tudomútéten estem át. Azután ideköltöztünk jelenlegi házukba, ami szintén szolgálati lakás volt. Később, amikor a városi tanács átvette, megvásároltuk.

K: Milyen volt az iskola akkoriban?

F: Hát... amire én visszaemlékszem, azok az olajos padlók, a széntüzelésű kazánok. Biztosan furcsának tűnik, meg szörnyülködtek rajta, de akkoriban még 6 napot kellett egy

héten iskolába járni, persze jóval kevesebb óra volt egy nap.

K: Nem bánta meg, hogy erre a pályára lépett?

F: Nem! Határozottan nem! Én egész életemben szívvel-
lélekkel tanítottam. A 32 év alatt, melyet a gimnáziumban
töltöttem, 3 év kivételével mindig osztályfőnök voltam.
Tanárral, diákkal egyaránt jó volt a kapcsolatom. Szívesen
segítettem a gyengébb tanulókat, a jóeszű lustákkal azonban
kíméletlenül bántam.

K: Változtak-e valamit a diákok az idők folyamán?

F: Melyik lenne a legmegfelelőbb szó? Talán szabadszájúak?
Szabadabbak lettek, többet megengednek maguknak. Nem
tehetek róla, kiráz a hideg, ha egy fiút látok, akinek hosszú a
haja és fülbevaló van a fülében. A gyerekek képességei nem
váltak, a fegyelemmel azonban ma már akadnak gondok.

K: De ez, ugye, nem tántorítja el attól, hogy továbbra is tartsa a
kapcsolatot az iskolával?

F: Természetesen nem. Bár bejárni a gimnáziumba már
nemigen tudok. Fárasztó az írt már nekem. Hiányozni
fognak a diákok, a tanítás, ez az élet, hisz ez az Én Iskolám!

Ambrus Anikó - Brandt Bernadett

NAPTÁR
1992 - 1996

AZ ÜNNEPLŐBE ÖLTÖZÖTT HÉTKÖZNAPOK...

Az utóbbi években kialakult intézményünkben az ünnepek, rendezvények, iskolai szünetek, kirándulások megszokott menetrendje.

A tanévnyitó után általában két héttel következik az őszi kirándulás, amikor valamelyik környékbeli erdőbe megy ki az egész gimnázium. Ebből a szempontból nagyon szerencsések vagyunk, hiszen 10 km-t sem kell megtennünk, s máris a Mecsek rengetegében vagyunk! A kirándulás előtti vagy utáni napon szoktuk felavatni a szecskákat. Október végén a reformáció kezdetét ünnepeljük meg. Ebben a hónapban tartottuk 1994-ben az EGOT-ot, s tartjuk az idén is. November a szalagtűzőé. December a karácsony várása, ünneplése jegyében telik. Az ünnep előtti utolsó tanítási napon tartjuk meg a karácsonyi műsort. Januárban vagy februárban sítáborban vagyunk. Általában februárban van a tavaszi diáknap is. A tavaszi jelzõt talán végre elhagyhatnánk, s nevezhetnénk farsanginak. Március végén csendes napot tartunk, májusban a mennybemenetel napját ünnepeljük. E tájban kirándulnak az osztályok is. Aztán érettségi. és tanévzáró. Közben természetesen állami, nemzeti és egyházi ünnepek sokasága.

De a látszat kicsit csalóka! A napok, hetek, hónapok zöme kemény tanulással, munkával telik. A könyv most következő részében az 1992-től idáig eltelt időszak néhány eseményét emeltük ki, mutatjuk be. Van köztük kirándulás, iskolai rendezvény, sítábor, külföldi iskola bemutatása.

E néhány írásból talán jobban megismerszük iskolánkat, diákjainkat, tanáraink hangulata, munkáját.

Jó olvasást kíván a szerkesztő!

A SZALAGTÚZÓ

Egy középiskola életében - főleg, ha gimnázium, ráadásul egyházi - fontos és jelentős események a különféle ünnepek. A szalagavatót mint a középiskola utolsó évfolyamának megköszöntését senkinek sem kell bemutatni, de az, hogy valójában mit is jelent ez az ifjúság szemében, néhány szóval válaszolható. Az utolsó évfolyam - mely immáron a 12. fémjelzést kapta - mindannyiunknak: tanárnak és diáknak is nehéz, sorsdöntő folyamat. Az oktató szemszögéből kiviláglik, mit ért az iskolapadok mögött végigszunyókált 4, 6 ill. 8 év, miképpen a diák az érettségi után kilép a nagybetűs életbe. A szalagavató vállalja magára a dolog hivatalos vonatkozását.

A szalagtűzöt általában a tél első felében, novemberben rendezik. Közös feladat, hogy minél tanulságosabb, elgondolkodtatóbb legyen, ugyanakkor könnyedségén se essen csorba - elvégre diákünnep. Ezt a léghört létrehozandó, mindig az utolsó előtti, a 3. ill. 11. évfolyam vállalja magára a szervezés áldásos-átkos feladatát. Magasztos célnak kell előttük lebegnie, hogy gördülékenyen kezeljék a dolgot, s a rájuk szabott feladatot ne tekintsék nyűgnek. Ezt elkerülendő, általában egy ilyen téren széleskörű tapasztalatokkal büszkélkedő pedagógus karolja fel a lézengő diákcsapatot, s önti formába az előadandó műsort. Ez a műsor általában alkalmas helyen kerül bemutatásra - színpadon. Miután az előadás által kiváltott ováció, tombolás alábbhagy, jöhet maga a tűzés. Jelképes szalagot tűznek ekkor a megbízottak kiszemelt áldozataikra, s egy-egy szál virág kíséretében váltanak néhány szót az ámuló közönség előtt. A szalag feltűzésének általában kijelölt helye van - ennél fogva szoknyára tűzni illetlenség. Záróakkordként némi előadás. Majd kezdetét veszi a bál. A bál hagyomány. Még nem látott

a világ szalagtűző-diszkót, ámbátor az eljövendő generációkra tekintve... Szolid, lágy dallamok, diszkrét vacsora egy kijelölt helyen, a Műv. ház egyik alkalmas termében. Éjszakába nyúlóan csak az „öregek” tanyáznak a tett színhelyén. Az iskola nagyobbik fele a bálon jól érezvén magát vagy hazatért, vagy átkos éji bogárként tűnik el „valahol”.

Lássuk, pontosan mi is történt 1995. december 1-jén.

Az előző évi szalagtűző műsora két blokkra tagolódott, amelyeken megfigyelhettük a felnőtté válás folyamatának fonákját, azaz a komolyság finom átalakulás közepette változott önfeledt szórakozássá. A műsor Klausz Judit közreműködésével vette kezdetét, a bevezető szöveg elhangzása után. Ezt követően lágy dallamok pendültek - a kórus és a gitárok, valamint egy zongora segédelmével Zorán Ünnepek című alkotása csendült fel, ünnephez méltón. A dal végeztével Váradi Rita „lágy baritonja” segítségével szólaltatta meg Sz. Jeszenyin: Hol az örök titok szunnyad című versét. Ezután szólóénekesi tehetségét megcsillantva Németh Viktória hangja szaggatta szét a nézőtérre telepedő csendet: Arra születtem... Fábri Péter: Haragvás, Rausch Etelka előadásában. „Tisztább világban...”, Sebestyén Gabriella, távoli gitárkísérettel. Kosztolányi: Ének a fiatalokról, Dittrich Gabi közreműködésével. Elérzékenyülve hallgatták az akkori negyedikesek - már amennyire a koromsötét láttatni engedte. A fények kigyúltak és kezdetét vette a tánc. Paso doble. Remélem olvasómnak rémlik valami a név hallatán, inert nekem nem... Az utolsó évfolyam színpadra hívása és megkoronázása - pardon - megszalagozása a legnagyobb rendben, súrlódásmentesen megtörtént.

A második blokk vesztett egy „kicsit” a komolyságából. A függöny jótékony takarásából, a komisz lámpaláz utolsó

hullámait lerázva lépett ki Gyovai Csilla, s ezzel, mármint néhány elgondolkodtató mondat elhangzása után kezdetét vette a „színdarab”, Janikovszky Éva: Kire ütött ez a gyerek? Végeztével - az ováció végeztével - újabb dal következett: Mindenki másképp csinálja. Az énekesek hátrálépvé - a függöny mögé - engedtek utat Szabó Áron felmagasztosult alakjának Fernando Pessora: „Levettem álarcomat s megláttam magam a tükörben”. A szavalás ideje alatt készültek fel a végső táncra: Hair!!! mindez Ambrus Anikó és Kálmán Tamás áldásos közreműködésével, s persze a végletekig letisztult műsorvezetésével történt.

Hát ennyit a szalagavatóról. Mondanivalóm elfogyott, s biztosan Önt is untatom már olvasóm, így hát leteszem a tollat, és további jó szórakozást kívánok a könyvhöz!

Bogos Balázs
3. C

SZLOVÁKIAI SÍTÁBOR '96

Jól jártak azok a tanulóink, akik részt vettek 1996. február 3-a és 9-e közötti táborunkban, hiszen a többiek ezalatt a második félév első napjainak gyötrelmeit szenvedték!

Már szeptember közepén megkezdődött a szervezés. Október 5-ére összeállt a vállalkozó csapat, amely sokat változott és bővült februárra, végül 50 főbeli állapotodott meg. 38 diákunkat 12 felnőtt kísérte: Bősze Tibor doktor úr feleségével, Bíró Ágnes doktornővel, Balogh András, Zsíros Ottó, Kránit Ákos oktatók, Losoncz József, László Tamás, Potápi Huba szülő és barátok, valamint Ruppert Dóra, György Ferenc és Potápi Árpád tanárok.

A helyszín Lopusna Dolina volt, mely az Alacsony-Tátra északi oldalán fekvő kedvelt sícentrum, Poprádtól 10 km-re. Pályaszállítás volt, ami azt jelenti, hogy helyben volt a sífelvonó. Sajnos csak az utolsó nap tudtuk ezt használni, mert kezdetben igen kevés volt a hó.

György tanár úrral úgy gondoltuk, hogy nem árt, ha már mindenki itthon megkezdi az ismerkedést a szereléssel. Ehhez, szerencsére, minden adott volt: a tél a hóval (november elejétől ápriliséig), a lécek, a botok és a cipők, melyeket már 2 héttel az utazás előtt megkaptunk, és nem utolsó sorban a szándék. Így január közepétől délutánonként csetlő-botló „sízőkkel” telt meg a gimnázium udvara, akik többet fürödtek a 30-40 cm-es hóban, mint haladtak, de ezt nagyon komolyan tették:

Február 3-án, szombaton hajnalban indultunk, és délután 4-re érkeztünk meg. Rutinos sofőrünket, Bodzási Zsoltot nem zavarta az ónos eső, az előttünk, mellettünk összekoccanó gépkocsik, magabiztos vezetéssel juttatott minket célba. Szállításunk a Lopusna Dolina völgy végén, fenyőerdővel körülvett faházban volt. A szobák jó melegek voltak. (Erről

megoszlanak a vélemények.) A napi kétszeri kaja finom és bőséges volt.

Általában reggel 9-kor csatoltunk fel és csúsztuk le a kb. 1 km-re lévő pályáig. Ezután rövid bemelegítés, aztán a haladóknak sízés, a kezdőknek oktatás következett délután 4 óráig. Természetesen mindenki akkor pihent meg, amikor kedve tartotta. A tábor tagjainak több, mint a fele még életében nem csúszkált ekkora hegyeken! Eleinte kicsit félték, ügyetlenkedtek, de 2 nap után már mindnyájan nagy biztonsággal felvonóztak, mozogtak az 1050-1080 m-ről induló pályákon. Voltak mulatságos jelenetek is! Volt, aki mivel nem tudott megállni - az 50 méter széles kerítésben akart megkapaszkodni, de nem találta el, helyette az erdőben landolt! Volt, aki csak engem kétszer is örült sebességgel ütött el, miközben én békésen gyönyörködtem a Magas-Tátra csipkézett, közeli csúcsaiban. Megint mások a léceikbe gabalyodtak bele úgy, hogy úgy kellett kibogozni őket. De

nem volt olyan, aki ne szeretett volna bele ebbe az életformába! Hiszen a sízés életforma is: mozgás, mely kiegészül a természet, a hó, a napsütés, a friss, - 20 °C körüli hideg idő szeretetével. De remek alkalom arra is, hogy 7-8 nap alatt igazán megismerjük, megkedveljük egymást és megtanuljunk egymásnak segíteni, ha netán szükséges.

Ezek nem agitáló mondatok voltak, de a következő télen is lesz sítábor. Aki netán még ódzkodik, fél, hogy nem tud megtanulni sízni, gondoljon arra, hogy ez a múlt télen is sikerült mindenkinek!

Potápi Árpád

A TAVASZI DIÁKNAPRÓL

1. Mi is az a tavaszi diáknap?

Nos, a válasz egyetlen bővített mondatban megfogalmazható. A Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium egyik rendszeresen megszervezett tanítás nélküli munkanapja.

Esemény, történés, apró rezgés a mindennapi robot állóvizében. Szorongás, lámpaláz és buli.

2. A tavaszi diáknap főbb eseményei:

- Osztályonkénti levonulás a Művelődési Központba.
- A színháztermi székek birtoklásáért folytatott elkeseredett közelharc, majd hosszas várakozás a langy diszkózenével.
- A MŰSOR. (Itt meg kell állnunk, mert ez a rész hosszabb taglalást érdemel.) A délelőtt nagy része és gyakran a koradélután is, a műsorszámok megtekintésével illetve végrehajtásával telik el. Ebben az időszakaszban sokféle eseményben lehet részünk, melyek sokféle hangulatot válthatnak ki. Szereplőként idegeskedhetünk a színpad mögött, várva a sorunkat, midőn a világot jelentő deszkákra lépünk, feledve mindent, mit hetekig gyakoroltunk, és/vagy irigykedve nézhetünk a már leszerepeltek után. Nézőként pedig kényelmesen elterpeszkedve önnön dicsó semmittevésünkben, cinikusan szemlélhetjük a színpadon tevékenykedő exhibicionista mitugrázókat, bizony tudván: mi bezzeg jobban csinálnánk!
- A közelmúltban történtek próbálkozások egy életképes diákönkormányzat létrehozására, de mivel mind kudarcba fulladt, ezért szavazás helyett csupán az iskola vezetőségének halk, de agresszív kritizálása szerepel a pontban.

Részlet a '94-es diáknap műsorából

- Tömeges, de szervezetlen felvonulás az iskolába, majd tömeges és szemérmetlen tülekedés az ebédlő folyosóján.
- Az Ebéd (Nem szorul bővebb magyarázatra, azt esszük amit kapunk, néha azt sem.).
- Hazatérés + készülődés a bulira (séró belövése, pöttyös ruha felvétele, az ősök megkopasztása stb.)
- A Buli előjátéka: gyors vágta hazafelé a diákigazolványért, a büfé készletének és árainak felmérése, bandázódás...
- A Buli. Itt sok lehetséges tevékenység szerepel a listán (pl. az iskola és a Magyar Köztársaság ifjúságvédelmi törvényeinek áthágása), aki nem talál kedvére valót, az magára vessen. Egyébként van diszkó is.
- Hazatérés (ezt ne firtassuk...), szunya.

3. A tavaszi diáknapi értékelése

Nevéhez híven ez a nap a diákoké, diákok-diákoknak adnak elő, adnak kölcsön stb. Egy igazi feszültségcsökkentő alfalom, 24 óráig feledve a gond. Persze a hétvége oly rövid, és utána ott figyel a hétfő...

Hortobágyi Miklós
3.C

TISZA-TÚRÁK

A gimnazisták nyár adta lehetőségei közül egy a diákok által kedvelt Tisza-túra, melyet minden évben a testnevelő Ónodi Szabolcs tanár úr szervezett.

Az utóbbi öt év útvonalai:

- 1992-ben Tokaj-Tiszafüred
- 1993-ban Szolnok-Szeged
- 1994-ben Gergelyugonnya-Tokaj
- 1995-ben Szolnok-Szeged
- 1996-ban Dombrád-Tiszafüred voltak.

A tanulók és kísérőik 4 személyes kenukban tették meg a napi 20-30 km-es távot. A korábbi években nagy gondot jelentett a csomagok kenukban történő szállítása, a hajók labilissága miatt. Ezért az utóbbi nyarakon kísérőbusz szállította a csomagokat egyik táborhelyről a másikra.

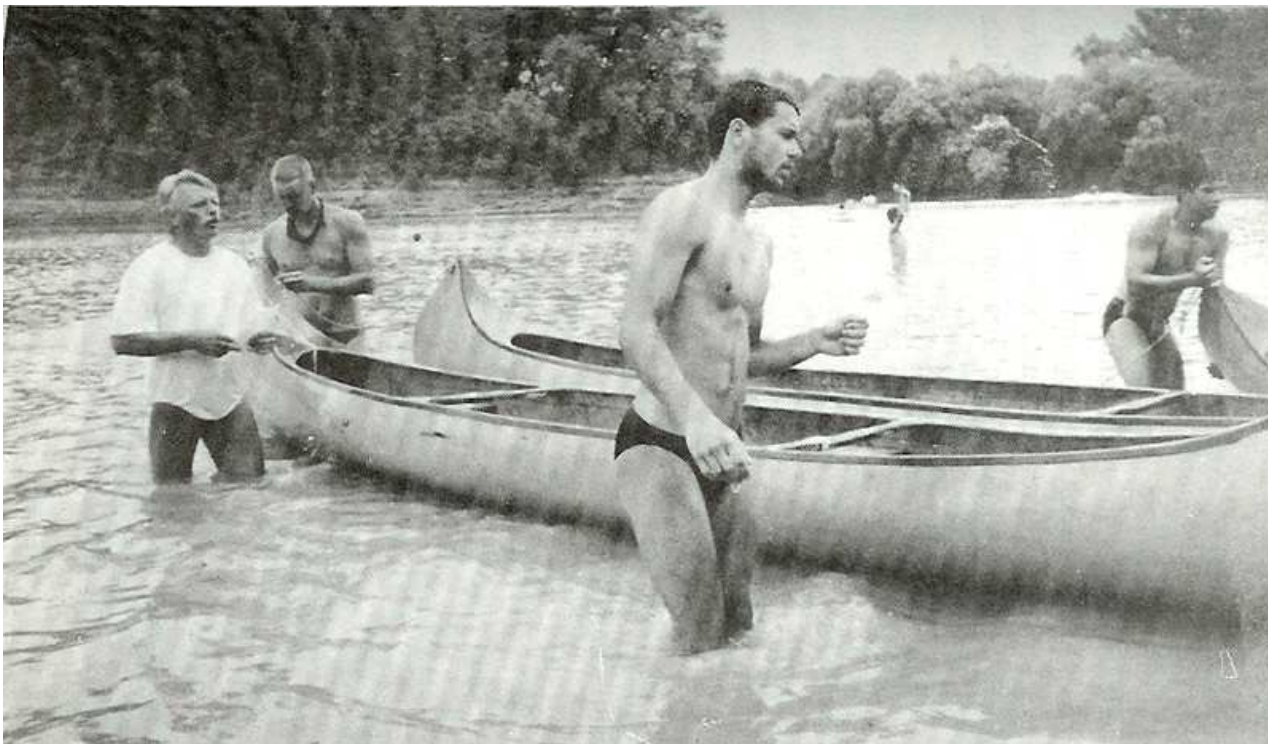
Mindig a gimnázium elől indult a buszunk, melyet velünk együtt reggel hét órára rendelt oda Ónodi tanár úr. Már ekkor belecsöppentünk abba az oly jellegzetes Tisza-túrási hangulatba, amely végigsodort minket tizenvalahány napon s élményen át.

Késő délután első táborhelyünkre érkezve kezdetét vette a nomád életmód, amelyhez az üres gyomor mellett sokszor társult a meleg víz hiánya a kempingek zuhanyozóiból, s nagy ritkán a zuhanyozó s tán maga a kemping is...

Már a második napon vízre szálltunk, hogy szoktassuk magunkat a vízhez, s az órákig tartó evezés gondolatához, de a java csak harmadnap vette kezdetét.

Hogy ne legyünk saját magunk gyilkosai, arról Ónodi tanár úr gondoskodott, aki utánozhatatlan „Jó reggelt”-jével ébresztette táborunk lakóit, hogy az evezendő táv jó részét magunk mögött hagyjuk a nagy hőség beállta előtt...

Ritkán volt rossz időnk, ezért ha csak tehetjük, csorogtunk a Tiszán, megmártóztunk benne, s vártuk a reggelinket, melyet mindig a felelős „kajás-hajó” hozott utánunk...

Utunkat homokpartok és trapézok kísérték, melyeknél természetesen mindig megpihentünk...

A kikötés után a délutáni program mindig ugyanaz volt: sátorverés, főzés, étkezés, lustálkodás stb. Esténként besétáltunk a városba, s éjjelente fáradtan, zsákként dőltünk le aludni a következő „Jó reggelt”-ig.

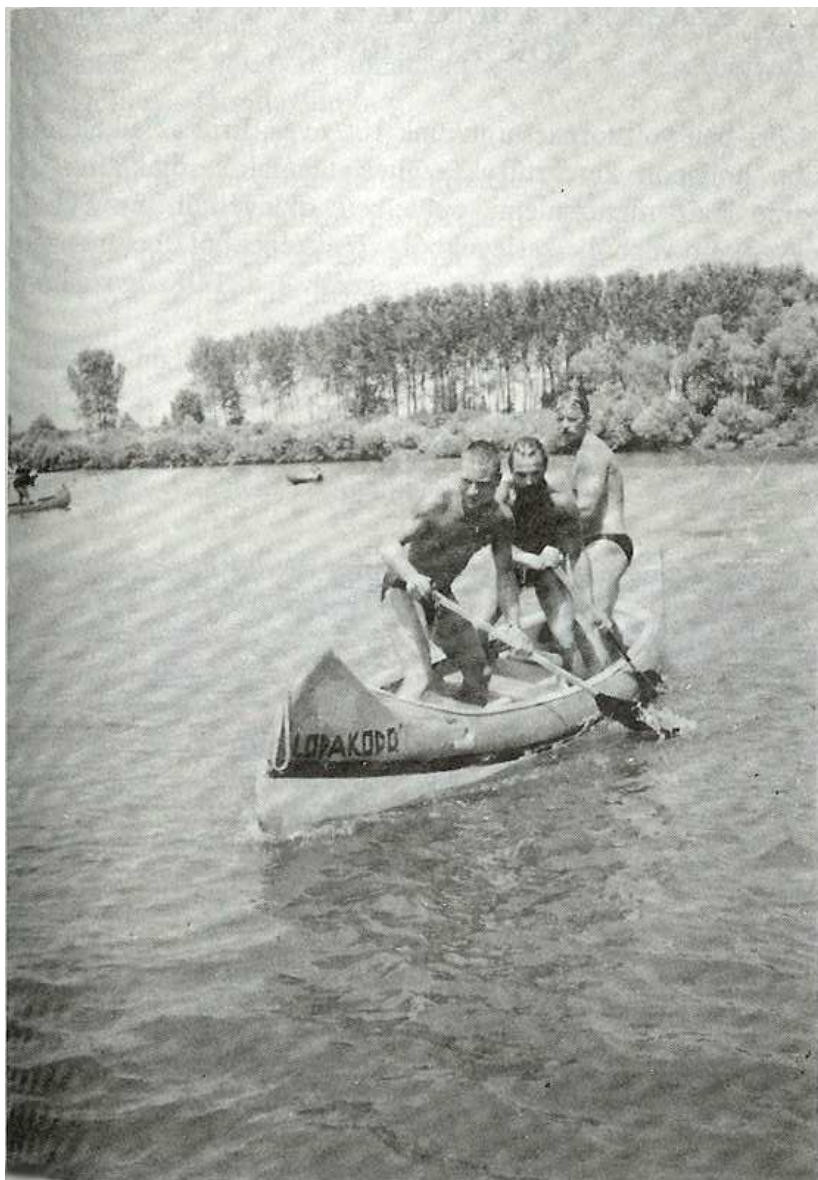
A túra folyamán egyetlen pihenőnapunk volt csupán, melynek délelőttjén sor- és váltóversenyeket tartottunk a Tiszán, estéjén pedig az öregek által oly kedvelt szecskaavatót rendeztük meg a tábortűz mellett.

Az újoncnak az általunk kitalált nagyobb-nál nagyobb örültségeket kellett végrehajtaniuk, hogy ők, ahogy már mi is, „iszapszagú rájákká” válhassanak...

A hátralévő pár nap úgy telt, mint az addigiak.. Az idő gyorsan elszállt, s nemsokára emlékekkel telve szálltunk le a buszról Bonyhádán...

A jól összeszokott kis csapat egyes tagjaival néha az utcán ilyen s hasonló kérdések hangzottak el: „Emlékszel még arra, mikor..?” s hogy „Ugye jössz jövőre is?”

Surján Paula
ex 4. B

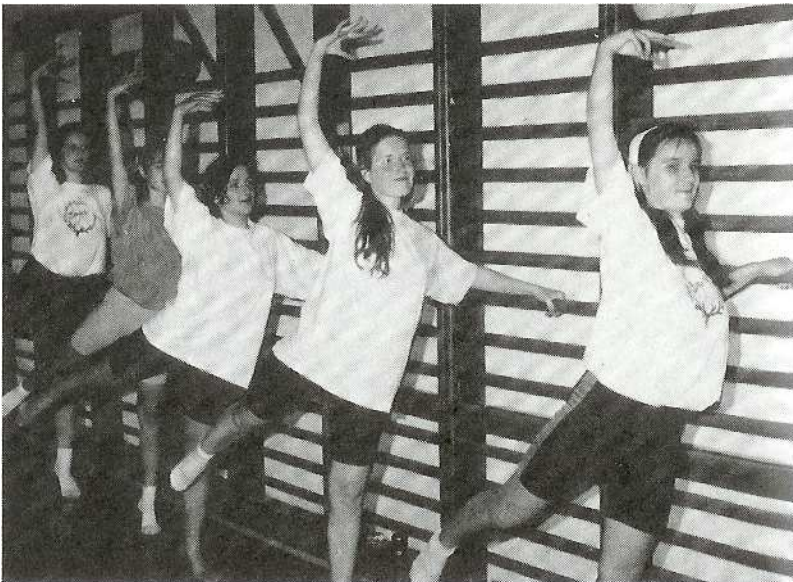
Valahol (még) Európában...

SZÁZ ÉVES A BONYHÁDI GIMNÁZIUM TORNACSARNOKA

1993-ban volt tornacsarnokunk 100 éves. Erre az alkalomra több hónapon keresztül készültek tanáraink, diákjaink. A szinte már matuzsálemi épületben oklevélből, érmekből, jegyzőkönyvekből, serlegekből, fényképekből berendezett kiállítást dr. Bárdy László - öregdiák - a TOK igazgatója nyitotta meg ünnepélyesen május 22-én.

Délután hangzott el dr. Kolta László tanár úr beszéde, tanulmánya a BÖSZ (Bonyhádi Öregdiák Szövetség) közgyűlésén.

* * *

Testnevelésóra a 100 éves épületben

1906-ban Sántha Károly, a sárszentlőrinci papköltő ünnepi ódájának e soraival méltatta a száz éves bonyhádi evangélikus algimnáziumot:

A mag, mit Szentlőrinc ültetett,
Száz ágú, lombos viruló fa lett;
S mely szép növésnek indult hajdanán,
Megizmosult itt Bonyhád talaján.

Áldás rájuk, s áldás mindazokra,
Kik ápolták e fát, áldozva itt,
Hogy mint a kertek nyíló rózsabokra,
Úgy ékesítse Tolna tájait.

A mai ünnepi összejövetelelünkön e „száz ágú lombos viruló fá”-nak egyik legszebb hajtásában: a bonyhádi gimnázium 100 éves tornacsarnokában kívánunk gyönyörködni, hiszen immár egy évszázad óta „nyíló rózsabokor”-ként ékesíti egész Tolna megye sportéletét.

Amikor 1806-ban Sárszentlőrincen megalapították a 3 évfolyamú kisgimnáziumot, annak oktatási rendjében íéig nem szerepelt a testnevelés tantárgy. A nebulók a Sió parti réten futkározva, játékosan vetélkedve edződtek, izmosodtak. A 2 évig ott diákoskodó Petrovics Sándorról Illyés Gyula nyomán tudjuk, hogy „első nemcsak a tanulásban, de a futásban, ugrásban, sőt dobásban”. Az iskola szellemét meghatározó professzor, Lehr Albert „a tornászat ügyét megpendítette ugyan”, és az általa gondosan kidolgozott nevelési programban szerepelt „az erkölcsi kiművelés, összekötve a testi erőnek célirányos kifejtésével”, de a testnevelés tantárgyat mégsem vezették be.

A Bonyhádra költözés első tanévének indulásakor, 1870 őszén az iskola fenntartósága - a Tolna-Baranya-Somogy

megyei evangélikus esperesség - úgy döntött, hogy a testnevelést „már tovább elodázni nem lehet”, s azonnal 100 • arany forintot utalványozott „a legszükségesebb szerek előállítására”. Ennek következtében a 4 évfolyamú algimnázium diákjai hetente egy délutánon 2 órában „az ifjú testének fejlődésére oly jótékony hatással bíró testgyakorlatban részt vettek”. 1873-tól pedig a „tornászat”-ot besorolták a „kötelezett tárgyak” rendjébe, s a kb. 100 főnyi diákságot csoportbontásban most már heti két délutánon foglalkoztatták. 1886-ban a tantárgy rangja tovább erősödött: a „testgyakorlat” bevonult az osztályok délelőtti órarendjébe.

A formai elemekre, a - meglehetősen merev – szabadgyakorlatokra, valamint a játékokra kiterjedő foglalkozásokat másfél évtizeden át külső óraadók, fiatal helybéli tanítók látták el (Martin György, Purth Gusztáv, Wedel Endre, Müller Mihály). A tornaszobának használt ún. „téli helyiség”- be jóformán be sem fértek a tanulók, úgyhogy a sportolásnak nevezhető tevékenység az őszi és tavaszi hónapokban az iskola udvarán folyt. A megfelelő környezetről, a felüdülést jelentő nagy térségről Marhauser Imre igazgató gondoskodott (ő egész életében a bonyhádi diákok jó közérzetéért fáradozott). Ő tervezte és valósította meg az algimnázium telkén azt a hatalmas, árnyas ligetet, amelynek emléke ott él valamennyi volt bonyhádi diákban: a madárdaltól hangos fák között - Illyés Gyula sorait idézve - „van egy-egy hárs is”, s „illatjuk báránnyelként lebeg”, a lombkoronák között pedig ott ragyog „a bonyhádi gimnazista ég”.

* * *

Egy 1883-ban elfogadott törvény szabályozta az egyházi iskolák állami ellenőrzését, ugyanakkor kilátásba helyezte számukra a rendszeres államsegélyt. Az állami tankerületei

főigazgató első látogatása alkalmával. 1885-ben elismerését fejezte ki az evangélikus algimnázium „szellemi életét illetően”, de ugyanakkor sürgette - a fenti törvény követelményei alapján - a torna- és rajzterem fölépítését. Az iskola vezetősége kezdetben államsegély nélkül kísérletezett a kötelező állami elvárás teljesítésével. „Esdő szózat”-ot bocsátott ki „a nevelés szent ügyéért lelkesedni és áldozni tudó hazafiakhoz”, hogy „filléreiket meg hozzák a nevelés szent oltárára”. Bonyhád nagyközség társadalmának - felekezeti különbség nélküli - áldozatvállalása mellé folyamatosan érkeztek az ország különböző tájairól a kisebb- nagyobb adományok, de ezek távolról sem fedezték az építés költségeit. A fenntartóság végül rászánta magát az államsegély igénybevételére.

Száz évvel ezelőtt, 1893 tavaszán Kallina Mór budapesti építész tervei alapján megkezdődött a munka az algimnázium udvara és a fásított liget között. Fél év múlva (!), szeptember elsejére elkészült Tolna megye első tornacsarnoka: 20 x 12 méteres (azaz 240 m²-es) alapterülettel, 5 és fél méteres magassággal. Hozzákapcsolódott a 12 x 8 m-es rajzterem. Immár száz év igazolja a kivitelezés alaposságát. A korabeli szakvélemény szerint a tornacsarnok „mind szilárdságát és külső formáját tekintve, mind belső berendezésére nézve a legszigorúbb követelményeknek megfelel”. Eötvös Lóránd vallás- és közoktatásügyi miniszter dicsérő sorai ugyancsak kiemelik: az evangélikus egyházmegye „elismerésre méltó buzgóságot és áldozatkészséget tanúsított”.

* * *

Az új tornacsarnok a tartalmi munka színvonaláról Forberger László tanár, a „csodaember” gondoskodott. Történelem-német szakja mellett - műszaki és művészeti

hajlamai következtében - oktatott geometriát, rajzot és szépírást. Mint sokoldalú sportember megszerezte a testnevelés tanításához szükséges jogosítványt is, és a külső óraadóktól átvette a testgyakorlatok tanítását. Forberger kiváló vívó, úszó, turista volt, teniszezett, a kerékpározással ő ismertette meg a bonyhádiakat. -„Fori” - így becézték – a diákok eszményképe volt. Egyik visszaemlékező tanítványát idézem: „Amikor a kettősrendeket, szabad- és szergyakorlatokat, vagy a hajszálpontos felvonulásokat vezényelhette rézsípján, avagy az ütemeket csattogtatta a bot- és buzogánygyakorlatokhoz: valósággal csillogott a szeme a gyönyörűségtől”. Bonyhád társadalmát tudatos propagandával nevelte a sportolás örömeire: a tanév végi tornavizsgát megelőző délutánon cigányzenés utcai felvonulással csalogatta a közönséget. Másnap a tornavizsga nézőseregének bemutatta lelkes tanítványai felkészültségét, az egyes sportágakat, a különböző új sportszerek használatát, és népszerűsítette a labdajátékokat.

Forberger érdemei elévülhetetlenek a város gazdasági-társadalmi-kulturális fejlődése szempontjából is.

Színarabokat, irodalmi esteket, hangversenyeket rendezett a Műkedvelő Kör, a Bonyhádi Dalárda és az általa életrehívott Tűzoltó Zenekar közreműködésével. Vállalkozóként ugyancsak 100 évvel ezelőtt, 1893-ban strandfürdőt létesített a Fűvészkertben, télen városi korcsolyapályát üzemeltetett, majd a kaszinókertben tenispályát alakított ki. Megszervezte és vezette a községi Tejszövetkezetet és 1902-ben a Villanyvilágítási Társulatot (Bonyhádon az utcai villanyégők előbb gyulladtak ki, mint a gázvilágítású fővárosban).

Forberger lelkesen támogatta Gyalog István igazgató iskolafejlesztő törekvéseit az algimnázium 8 évfolyamú főgimnáziummá bővítését. A határozat 1906-ban született

meg, s elkezdődött a mai épület alapozása. Az 1908. októberi felavatáson azonban Forberger hiányzott. Május végén, pünkösdvasárnap saját uszodájában szívgyörcs végzett az. 51 éves csodaemberrel, - éppen 85 évvel ezelőtt. Hamvai szülővárosában, Késmárkon pihennek. Érdemeinek szerény jelképeként Bonyhád utcát neveztek el Forberger Lászlóról.

* * *

Gyalog igazgató iskolafejlesztő programja 1910-re fejeződött be: elkészült a főgimnázium teljes komplexuma. Az új épület erős várként emelkedett a település fölé. Eléje diófákkal szegélyezett virágoskert varázsolódott, mögötte a vadgesztenyefákkal övezetett új játszótér az immár negyedszázados ligetig húzódott. A régi algimnáziumból 90 diákot befogadó fiúinternátus lett. A főépülettel szemben megvásárolt telken felépült a konviktus a 200 fős ebédlővel. A testi kultúra fejlesztésének a lehetőségei is javultak, ugyanis a rajzterem helyet kapott a főépületben, s a felszabadult helyiségből öltöző és tornaszertár lett. Az országos viszonylatban is rendkívül kedvező adottságú főgimnázium oktatási-nevelési összkomforttal fogadta a közeli és távoli vidékekről érkező, mintegy 300-350 főnyi diáksereget. E zárt, eszményi birodalomban hamar feloldódott a kisdiakok féltékenysége, szorongása, honvágya.

* * *

A Forberger László halálát követő 3 esztendőben a fenntartóság nem tudott gondoskodni a tornaórák szakszerű ellátásáról. Végül 1911-ben Molnár Lajost alkalmazták. A bonyhádi algimnázium sárszentlőrinci születésű neveltje Sopronban szerzett tanítói oklevelet, s 12 évig a helyi népiskolában tanított. A kiváló szertornászként ismert

fiatalember megszerezte előbb az al-, majd a főgimnáziumi tornatanári képesítést. Az indulás lendületét azonban megtörték az első világháború ével: Molnár Lajos négy és fél évig frontszolgálatot teljesített, több kitüntetést szerezve.

Molnár tanár úr - akit a „fiúcskák” röviden csak „Laosz”-nak becéztek - 28 évig gondoskodott a torna- és játékorák kellemes és eredményes légköréről. Lajos bácsi csendes, szerény ember volt; nem hajszolta a diákokat versengésre és a sportnormák merev teljesítésére; ennek következtében a tornaórák felüdülést, kikapcsolódást, játékosságot jelentettek. Az érdemjegyek nem a centiméterekben és a másodpercekben mérhető teljesítményt fejezték ki, hanem a törekvést, a mozgásigényt, az akaraterőt, az emberi és etikai magatartást. Ha visszaéltünk Lajos bácsi jóindulatával, olykor elvesztette a türelmét. Ilyenkor indulat-fűtötte virtusból felpattant a korlátra vagy a nyújtóra, és példát statuálva - túl az 55. életéven is - az átfordulásokkal és óriáskörökkel lenyűgöző hatást váltott ki, - el is szégyelltük magunkat.

A tehetséges fiúk a délutáni edzésekre jártak. Négy szakosztályban folyt a rendszeres munka: szertorna, atlétika, labdarúgás és ping-pong, de átmenetileg működött vívó, céllövő, kerékpár szakosztály is. Akkoriban nem volt olyan versenydömping, mint napjainkban, éppen ezért maradandóbban élnek az emlékekben a ritka megyei sportrendezvények. Például 1922-ben tartottak először megyei középiskolai szertornászversenyt, s éppen a bonyhádi főgimnáziumban rendezték meg. Néhány évvel később Dombóvár lett a gazdája a megyei középiskolai atlétikai-, tornász- és labdarúgó találkozóknak; iskolánk itt is szép sikereket aratott. A 30-as évekből emlékezetes: a szekszárdi Garay és a bonyhádi gimnázium önképzőköri csereműsorát a „két szomszédvár” válogatott labdarúgó csapatának mérkőzése zárta.

Az iskolai sportélethez a szervezeti keretet az 1922-ben megalakított Kossuth Lajos Sportkör adta, amely 1926-ban csatlakozott a középiskolai Sportkörök Országos Szövetségéhez, a KISOSZ-hoz, majd 1932-ben a Magyarországi Tornaegyesületek Szövetségéhez, a MATESZ-hez. Innentől kezdve a legjobb szertornászok és atléták rendszeresen részt vettek a pécsi kerületi jelvénytulajdonos versenyeken, s ott növelték a reálgimnázium hírnevét. Bonyhád közönsége a tanév végi tornavizsgákon gyönyörködött a 300 diák szabadgyakorlataiban és a legjobbak bemutatóiban. 1933. október 6-ától társadalmi eseménnyé vált az évenkénti kegyeleti váltófutás, a Fő téri Perczel Mór szobortól a táborkok kálváriai sírhelyéig.

Molnár tanár úr is sokoldalú nevelő volt; szükség esetén tanított magyart, számtant, földrajzot. Az 1920-as években egy évtizeden át az I. és II. osztályban éneket tanított, és vezette az iskola énekkarát. A községi ipariskolában másfél évtizeden át elméleti tárgyakat oktatott. Társadalmi tevékenységként a Gazdaszövetségi Bank (Bauernbank) elnökségében vett részt, több turnusban egyházközségi presbiternek választották.

A nyugdíjba vonuló Molnár Lajost 1939-ben az iskolai évkönyv a következő szavakkal búcsúztatta: „szorgalmával és igyekezetével megszerezte a fenntartóság megaláztatását, tanártársai megbecsülését és tanítványai szeretetét, ugyanis mindenkor jóakaró pártfogót találtak benne”. Csendes visszavonultságban élt még 20 évig, 1959-ben 80. életévében kísértük ki a bonyhádi temetőbe. Az iskola és a tanítványok nevében Gyalog Béla köszönt el tőle. A mai napon a Bonyhádi Öregdiák Szövetség koszorúját helyezték el Lajos bácsi sírjára.

Tornászat - testnevelés - torna és játék - torna és ,honvédelmi ismeretek - így változott a tantárgy neve a múlt

század végétől szinte évtizedenként. 1945 után vált végérvényesen „testnevelés”-sé. A testnevelés a korszerű értelmezés szerint a szervezet erősítését, a testi ügyesség és ellenállóképesség fokozását, az egészséges életmódra nevelést jelenti. Ezt a pedagógiai szemléletet képviselte 1939-től 1970-ig, 31 éven át Boross Dezső, azzal a többletigénnyel, amely szerint a jó testi kondíció a szellemi megterhelésnek, azaz a tanulásnak is előfeltétele. Az általa kialakított, és évtizedeken át gyakorlattá emelt „Ép testben ép lélek”, illetve a „Jó tanuló - jó sportoló” mozgalom - összetett pontozási rendszerével - tudatosan ösztönözte tanítványait a testi- szellemi komplex erőfeszítésre, az eredményes tanulás és a sokoldalú sportolás összekapcsolására. A jelenlévők között bizonyára többen vannak, akik e mozgalmakban jeleskedtek, s kedves emlékeik közé tartozik a tanévzáró ünnepélyen az ezért járó elismerés, jutalom átvétele.

Boross tanár úr nem csak a szakmájában volt kiváló. sokoldalú szellemi érdeklődés jellemezte őt is. A 40-es évek tanárinséges időszakában tanított számtant, természetrajzot, latint is. Egy éves frontélménye nyomán orosz tanári képesítést szerzett. Szívesen tartott ismeretterjesztő előadásokat, többször önként vállalt osztályfőnökséget. „Bimbó” (így becézték) a diákok szemében példaképpé vált. Igaz, néha eljárt a keze, de tisztelték szigorát, fegyelmet követelő egyéniségét, műveltségét.

Mint testnevelő tanár különös gondot fordított a szép mozgásra, a tartásra. megfelelő arányban ötvözte a tömegsportot a versenysporttal. A jórészt faluról jött - sokszor egyetlen - gyerekekből kiemelkedő szertornászokat, atlétákat, kosarasokat faragott. Nemcsak a labdajátékoknál, még az atlétikában is a csapatmunkát, a közösségi szellemet erősítette. A megyei, területi és országos versenyeken - az egyéni teljesítményeken túl - hírnevet szerzett az iskolának a gerelycsapattal, a súlydobó- és diszkoszvető- , valamint a

váltófutó csapatokkal. Éveken át lelkesen nevelte a koedukálttá váló gimnázium leánytanulóit is. A fiúk ámuldozva gyönyörködtek a hajlékony, szép mozgású lányok tornagyakorlataiban, a ritmikus gimnasztikában. A Boross-tanítványok teljesítményeit a nagyközönség a nyilvános sportbemutatókon élvezhette, ezekre többször meghívott országos híró versenyzőket, olimpikonokat egy-egy sportág népszerűsítésére.

Fáradhatatlanul tevékenykedett az iskolai sportpálya korszerűsítésén. Kezdeményezésére a szakszerű szintezés után megindult az előírásoknak megfelelő pályaépítés és a szabadtéri kosárlabdapálya kialakítása. Ha kevés volt a költségvetési pénz, akkor mozgósította a helyi üzemetek, a kisiparosokat, a közmunkára pedig a diákokat. A gimnázium kialakuló sportparadicsoma éveken át, több turnusban otthont adott a Tolna megyei nyári diák-sporttáboroknak.

Boross Dezső 1970-ben ment nyugdíjba; ekkor családjával a fővárosba költözött. A sportembert sem kímélő betegségek elhatalmasodtak rajta, s ezek végül - a lelkileg is nehezen viselhető - sportképtelenségbe taszították. Élt 74 évet. 1984-ben a gimnázium küldöttsége hálával tisztelgett ravatalánál.

A Forberger-Molnár-Boross triász töretlen nyolc évtizedet töltött iskolánknál. A sors ritka ajándéka ez! Ha a 8, illetve a 4 éves gimnáziumi képzési időt veszem alapul, akkor ők hárman legalább 15 diákgenerációt neveltek. Illesse emléküket a tisztelet és a hála!

* * *

A legutóbbi negyedszázadban folytatódtak a hagyományok, sőt jelentősen korszerűsödtek és bővültek a testnevelés tárgyi

és személyi feltételei. Az öregedő tornacsarnok felfrissült: a bejáratot áthelyezték, cserélték a tetőzetet, a mennyezetet és a világító berendezést, majd parkettázás, fahurkolás következett, a fiú-leány öltözők hideg-meleg vizű zuhanyozót kaptak, bevezették a gáz-etázszfűtést. A régi, ún. „kiszorító pálya” feltöltésével és beépítésével kondicionáló teremmel, tanári szobával, kazán-kamrával bővült az épület. mindezek ellenére a csarnok szűknek bizonyul, s ma már bizonyos versenyrendezvényekre alkalmatlan, a befogadóképesség sem növelhető tovább. A gimnázium hatalmas telke szakszerit sportpályává alakult: korszerűsítették a futópályákat, kialakították a különböző dobópályákat, valamint a kézi- és röplabdapályát; vízaknák elhelyezésével jelenleg az egész sportpálya öntözhető. E munkákban a testnevelő tanárok két évtizeden keresztül élvezhették a műszaki felkészültségű. sportbarát igazgató, Schwarcz Tibor hathatós támogatását. A diákok számának fokozatos növekedése, illetve a leánytanulók „túlsúlya” indokoltta tette még egy testnevelő tanári állás szervezését. Az iskola első női testnevelője - a szertornában különösen jeleskedő - Ambrus Péterné Vizi Teréz, aki egy évtizeden át gondoskodott a lányok testi fejlődéséről. Boross Dezső utóda Szabó Miklós lett; az országos gátfutóbajnok, az atlétika nagyrabecsült mestere mindössze öt évig dolgozott itt. 1975-ben került az iskolához az Ónodi házaspár; nevükhöz sorozatos versenysikerek kapcsolódnak. Ónodi Szabolcs néhány év óta a megyei középiskolák testnevelés-szakértője. E tanévben újabb erősítést jelent György Ferenc alkalmazása. A demográfiai hullámzással átmenetileg jelentkező többletmunkák ellátásában óraadóként készségesen segítettek a város más iskoláiban tanító testnevelő tanárok, így Csábrák János, Domán Gábor, Oláh Annamária, Pál László, Schwarcz Katalin, Varga Jenő. Köszönet a kéznyújtásért.

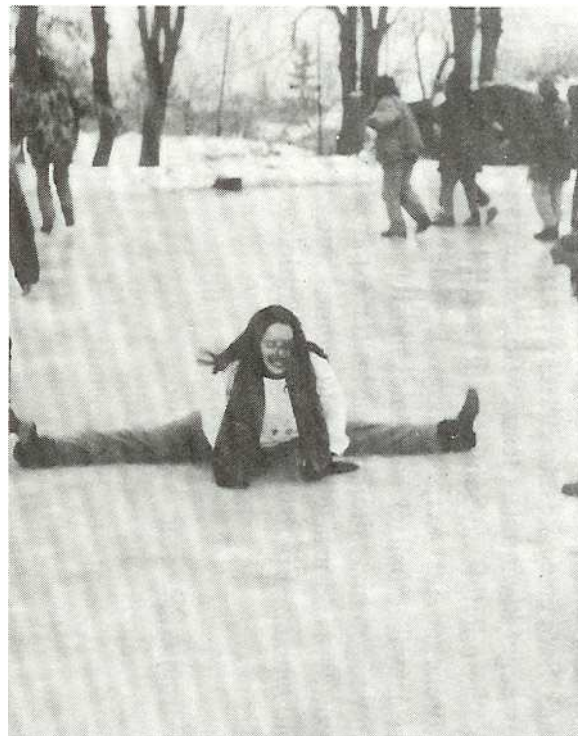
A tornacsarnok centenáriuma alkalmából a Bonyhádi Öregdiák Szövetség köszönetét és elismerését tolmácsolom. Jó egészséget kívánunk a testnevelőknek, és sok-sok sikert a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium sportkörének. Azt kérjük, hogy a játékosság örömeinek fenntartásával erősítsék a tömegsportot; a vidámságot és rugalmasságot biztosító mozgáskultúrát párosítsák a szívós erőfeszítést és kitartást követelő nemes versenyszellemmel. Éljen tovább az „Ép testben ép lélek szemlélete”.

Kolta László

1993. május 22.

György tanár úr korcsolyázni tanít

...még gyakorolni kell!

EGOT '94

Hogyan is kezdődött? Az ötletet a „Fasori találkozó” adta, ahonnan mindig lelkesen tért vissza az a maroknyi csapat, akik eljutottak oda. Mi lenne, ha...?

Ha az ország valamennyi evangélikus gimnáziuma képviseltetné magát?

Ha legalább 40-45 fő jönne el mindenhonian?

Ha 3 nap állna rendelkezésünkre ahhoz, hogy egymást és az intézményeinkben folyó életet-munkát megismerjük?

Ha nemcsak lelki épülésünkre szolgálna ez a találkozó, hanem arra is lehetőség lenne, hogy tanulóink sokoldalúsága megvillan hasson?

Hát valahogy így kezdődött...

S a folytatás? Mivel ilyen nagyszabású rendezvényre iskoláink történetében eddig még nem került sor, hatalmas szervezőmunka indult. Egy szűkebb stáb mellett a tantestület valamennyi tagja és a diákönkormányzat által megszervezett számos tanuló segítette a munkát. A szálak az ötletgazda, Ónodi Szabolcs kollégánk kezében futottak össze. A legnagyobb gondot az jelentette: hogyan mozgassunk egyszerre 700-750 gyereket és hogy olyan érdekes programot állítsunk össze, amelyben mindenki talál kedvére valót. Ezért a szervezésben végig a párhuzamosság elvét követtük.

Nagy örömünkre valamennyi iskola jelezte részvételi szándékát, és mi izgatottan vártuk a buszokat *október 27-én*, csütörtökön. Az 1.B osztály délután letáborozott a MOL-benzinkútnál, hogy a gimnázium épületéhez kalauzolja az érkezőket, ahol mindegyik csapatot várta már egy kolléganő és két tanuló.

A csapatok fogadása a város határában

Az iskolák az alább közölt létszámmal voltak jelen:

Gimnázium neve	Csapat (fő)	Kísérők (fő)
Az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma	40	4
Békéscsabai Evangélikus Gimnázium	42	6
Deák Téri Evangélikus Gimnázium Budapest	41	4
Budapesti Evangélikus Gimnázium (Fasori)	41	4
Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium	43	3
Táncsics Mihály Gimnázium Orosháza	29	2
Berzsenyi Dániel Evangélikus Líceum Sopron	44	4
Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium Bonyhád	40	X

Az elhelyezkedés után a csoportokat kísérők és mi, a házigazdák a Pannónia Tsz pincéjében hangulatos halvacсора mellett a következő napok versenyének és programjainak az egyeztetésére is sort kerítettünk. Ezalatt a kevésbé fáradt gyerekeknek a kollégiumi vacsora után a következő programokat kínáltuk:

- közös éneklés gitárkíséréssel
- csoportos játékok
- karkötő-fonás, gyöngyfűzés
- video játékok, programozás
- videózás-filmvetítés
- asztalitenisz, sakk
- városnézés, séta

Október 28-án, pénteken 9 órakor a városi művelődési ház színháztermében került sor a találkozó ünnepélyes megnyitására. Az áhítatot Krähling Dániel esperes úr tartotta, majd ezt követte Sántha Lászlóné igazgatónő megnyitó beszéde. A közös éneklés után több helyszínen, Párhuzamosan kezdődtek meg a szaktárgyi- és sportvetélkedők. Mivel nem állt szándékunkban egy kisebb, „evangélikus OKTV”-t rendezni, a kollégák az ismeretanyag

mellett arra is kíváncsiak voltak, milyen ügyes, ötletes, fantáziadús megoldások születnek.

Ezen a délelőttön került sor a HELYTÖRTÉNETI ÉS ISKOLATÖRTÉNETI vetélkedőre a Völgység Múzeumban, Potápi Árpád irányításával.

Témái:

- Bonyhád története
- nagyobb népcsoportjainknak: a németeknek és a bukovinai székelyeknek a rövid története, néprajza
- Perczel Mór és Perczel Miklós életpályája
- Bonyhád és Vörösmarty Mihály
- Illyés Gyula bonyhádi diákévei
- a bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium története

Óriási sikere volt a BIBLIAISMERETI versenynek, amelyet egyik lelkészünk, Ócsai Zoltán állított össze és vezetett, és ahol játékos kedv és fantázia nélkül nemigen lehetett boldogulni. A verseny témája az ószövetségi és az újszövetségi példázatok voltak.

A NÉMET NYELVI vetélkedő (felelőse: Hohlné Probszt Éva) egyetlen feladatból állt: egy tréfás történet zárómondatait kapták kézhez a tanulók, a befejezés alapján kellett kitalálniuk az előzményeket, vagyis: egy lehetőleg érdekes, izgalmas, humoros vagy groteszk, drámai vagy éppen fantasztikus történetet.

A BIOLÓGIA-FÖLDRAJZ vetélkedőnek (összeállítója: Nagy Andrea) írásbeli és szóbeli fordulói is voltak. A tananyag mellett általános környezet- és természetvédelmi ismeretekre is szükség volt. A játékos gyakorlatokon és a térképes feladatokon kívül a lelkes szurkolóknak is jutott a villámkérdésekből.

A MATEMATIKA-FIZIKA verseny (felelőse: Katz Sándor) résztvevői egy 90 perces dolgozatot írtak, amelyben

elsősorban tesztjellegű matematika és fizika feladatok, kérdések voltak. A versenyen nemcsak a legjobb csapatot, hanem évfolyamonként a legjobb egyéni teljesítményt nyújtott tanulókat is jutalmaztuk.

Ezalatt a városi sportcsarnokban megkezdődtek a KOSÁRLABDA-MÉRKŐZÉSEK (minden sportrendezvényért Ónodi Szabolcs és György Ferenc felelt), illetve a gimnázium épületében minden iskola egy-egy KIÁLLÍTÓ-TERMET rendezett be (szervező: Fazekas Andrásné), ahol fotók, iskolatörténeti dokumentumok, de főleg a tehetséges tanulók művészi és kézműves „termékei” jelentették a legnagyobb vonzerőt.

Délután a legnépszerűbb vetélkedőnek az FNEK-ZENEI bizonyult (összeállítója: Ányos Andrea). A 4 fős csapatok 3 feladatot kaptak:

- egy minél távolabb élő nép népdalának vagy népdalfeldolgozásának előadása.
- az Új Énekek I - II - III. füzetekből egy szabadon választott dal előadása (lehetőleg gitárkísérettel).
- egy dal humoros elmutogatása: a dallam nem szólalhatott meg, úgy kellett felismerniük a dalt a csapatoknak.

A Völgység Múzeumban rendeztük meg az IRODALMI vetélkedőt is (felelőse: Geresdi Sándorné). Témája:

- Berzsenyi Dániel
- Petőfi Sándor
- Kossuth Lajos
- Deák Ferenc

A vetélkedőn a játékos feladatok domináltak, de volt életrajz-pályakép kifejtő feladat is, ill. idézetek, képek felismerése, versillusztráció készítése, vaktérkép kitöltése, és elhangzott jó néhány villámkérdés is.

Az iskola 101 éves tornatermében került sor az OLIMPIA-TÖRTÉNETI vetélkedőre, ami nagyszámú közönséget vonzott sokszínű, izgalmas feladataival.

De legalább ekkora érdeklődést keltett Potápi Árpád és Zsiros Ottó DIAVETÍTÉSES ELŐADÁSA „Én is jártam Vietnámban” címmel, illetve az a SZÍNműVÉSZ-DIÁKTALÁLKOZÓ, amelynek meghívott vendége, Balikó Tamás - a Pécsi Nemzeti Színház igazgatója, maga is színész, rendező - a színházi kulisszák mögé engedett bepillantani bennünket.

Vacsora után a művelődési házban evangélikus művészek bemutató estje zárta a pénteki programot: vendégünk a KALÁKA együttes volt.

Október. 29-én, szombaton délelőtt négy különböző szemináriumi beszélgetésre került sor neves meghívott előadókkal:

- Erdős Eszter és Viktor István a narkóról, a narkósok rehabilitációjáról, újrabeilleszkedéséről beszéltek.
- Szeverényi János lelkész a szerelemről és a párválasztásról szólt.
- Frenkl Szilvia, Ónodi Sarolta és Palotás Zoltán az oktatás kétpólusosságáról tartottak előadást és készítették vitára a résztvevőket.
- Dr. Cserháti Péter orvos és Kovács Imre lelkész „Mozgássérültek, vakok, fogyatékosok, állami gondozottak” címmel zenés, diavetítéses beszámolót tartottak a nyári táborokról.

Ezalatt folytatódtak a sportcsarnokban a kosárlabdamérkőzések, a városi tanuszodában pedig - a „Játék határok nélkül” című televíziós vetélkedőhöz hasonló szabályokkal és feladatokkal - játékos uszodai vetélkedőre került sor.

Délután a találkozó legtöbb résztvevője már az esti gálára készült, de voltak, akik a Gemenci erdőbe kíváncsok, mások inkább lovagoltak vagy éppen az iskolák labdarúgócsapatainak szurkoltak a gimnázium udvarán. Többen érdeklődtek a fadaragó-klub iránt is, az érces torkúak pedig a kosárlabdadöntőkön tehették próbára képességeiket. 17 órakor a művelődési ház színpadán nagyszabású GÁLAMŰSOR kezdődött. Minden iskola az eseményhez méltó, színvonalas műsorral készült.

20 órától a színházteremben a Jézus Krisztus Szupersztár című, nagyszerű FILMET vetítették, de ekkor már a TEAHÁZ is „beindult”, ahol halk zeneszó mellett teázhattak, eszegethettek, beszélgethettek a csendes együttlétre vágyók. A földszinti előtérben kétféle TÁNCCHÁZ várta az érdeklődőket: először az ír népzenei játszó alkalmi társulás ragadta magával a hallgatóságot - a táncokat Németh Ágnes tanította be -, majd a Bartina-zenekar jóvoltából magyar népzene szólalt meg, és Klamik Aranka instrukcióit követték az önkéntes táncosok. 21 órától a nagyteremben DISCO szórakoztatta a fiatalokat, amelynek keretében vetélkedőket és egy táncversenyt is meghirdettünk.

Hamar ránköszöntött a vasárnap, október 30-a reggel. 9³⁰-kor került sor a gimnázium udvarán a záróértékelésre, az értékes díjak kiosztására, valamint a vándordíj átadására, amit első ízben a mi iskolánk nyert meg. A díjat a bonyhádi csapat nevében a diákmozgalmat segítő tanár, Cserhádi Sándor lelkész vette át. A szép szavak után valamennyi résztvevő iskola egy-egy facsemetét ütetett a gimnázium épülete előtt, majd elvonultunk az Evangélikus Templomba, ahol Pál Dianna zeneakadémikus orgonahangversenyében gyönyörködhattunk és Szeverényi János elgondolkodtató szavain töprenghattünk. Az Ünnepi ebéd után fáradtan, de nehéz

szívvel váltak meg egymástól vendégek és házigazdák. Vajon ki folytatja a sort egy-két év után? (A kötet megjelenésekor már elvált: '96 októberében újra Bonyhád rendez meg az EGOT-ot.)

Hohlné Probszt Éva

Díjátadás gimi udvarán

GÖRÖGORSZÁGI OSZTÁLYKIRÁNDULÁS

Már az első évfolyam végén elhatározta az osztály, hogy a következő tanévben Görögországba megy tanulmányi kirándulásra. Hogy ez megvalósulhatott, szükség volt osztályfőnökünk önfeláldozó, kitartó munkájára, mellyel megteremtette az utazás anyagi hátterét. Ezúton is szeretnénk megköszönni sok-sok fáradozását!

1995. május 19-én délután 45-en szálltunk buszra 5 tanár kíséretében. Az első éjszakát átutaztuk a félig-meddig háborús képet mutató Balkánon. Szerbiában „csak” háromszor állítottak meg fegyveres milicisták „baksist” követelve, melyet „nagy örömmel” minden alkalommal teljesítettünk. Hajnalra Neoplan buszunk belseje is alkalmazkodott Európa eme régiójához. A közlekedő folyosót csak nagy ügyel-bajjal tudtuk úgy használni, hogy ne léptünk volna valamely alvó társunk fejére, fülére, egyebére. 10 napos kirándulásunk első állomása Hellász „második fővárosa”, Thesszaloniki volt. Aki a tengerben szeretne fürödni, ne ezt a helyet válassza, de igazán jelentős kulturális és közigazgatási központ.

Híres látványossága a Fehér-torony. A XV. századból származik. A városvédő velencei erőd maradványa. A török uralom idején hosszú évtizedeken át a janicsárok börtöne volt. Mahmud szultán uralkodása alatt véres toronyként emlegették a környéken.

A XV. században római fürdő is volt a városban. Ma a fürdő helyén az Ajiosz Dimitriosz-bazilika áll. Épülésének története a hagyomány szerint: itt kínozták halálra a keresztény tanok terjesztése miatt az előkelő származású Dimitrioszt. Vértanúságának emlékére a római fürdő helyén kis kápolnát emeltek. A környékén gyógyító hatású, illatos olaj tört fel, így e hely rövid idő alatt népszerű zarándokhely lett. Az V.

században már díszes templomot építettek a kápolna mellé, amely később hatalmas, öthajós bazilikává épült ki.

Miután bebarangoltuk a várost, éjszakai szálláshelyünkre indultunk, Olympic Beach-be. Reggel a felkelő nap gyengéd sugarai melengettek bennünket a tengerparton.

Görögországi tartózkodásunk második napján az Olimposzt kerestük fel. Az Órosz Olimposz az ország legmagasabb hegyvidéke. Csúcsai gyakran nyár elején is hófoltokkal díszítettek.

Az „istenek hegye” eléggé borús arcát mutatta érkezésünkkor. Északi részén a Koaa-patak festői völgyében növényeket tanulmányoztunk. A kis folyót hatalmas sziklák kísérték. Egy ilyen sziklaszirtre épült a Szentháromság kápolna is, amit volt szerencsénk megtekinteni. A pópa nagyon kedves volt, és készségesen elmondta a völgy és a kis épület történetét. Utunk során több hasonló vallási emlékhelyet láttunk.

Borúsan fogadott bennünket az Olimposz, hogy aztán a következő reggel teljes pompájával kápráztasson el bennünket és ezt a gyönyörű képet adja emlékül.

Harmadik nap az „Ég és föld között lebegő kolostorokat”, más néven a Meteórákat tekintettük meg. Ezer vagy több szédítő szikla, amely messziről köerdőnek tűnik, félelmet és csodálatot kelt az idelátogatókban.

Mintegy 60 millió évvel ezelőtt a harmadkorban a folyók idehordták hordalékaikat, amelyek a víz hatására betonná keményedve maradtak fenn furcsa alakú, oszlopokká szabdalt, több száz méter magas hordalékkúpokként, létrehozva a mai Meteórák rejtélyes világát.

A középkor égi jelet kereső embere a hatalmas sziklákat Isten művének tartotta, amely arra termett, hogy a szent életű remetéknak hajlékot nyújtson. A XIV. századtól kezdve 21 kolostor épült, ezekből ma 5 látogatható. Kezdetben csak

férfiak léphettek he a kolostorba. Ma már nők is bemehetnek, de a szigorú előírásokat mindenkinek be kell tartania.

A szerzetesi élet kemény megpróbáltatást jelent ma is az ott élőknek. Nyolc órát imádkozásra, nyolc órát isiunkára, nyolc órát tanulmányokra és pihenésre fordítanak. A szerzetesek vegetáriánusok, érzéseiket nem mutatják ki, egész nap imáikat mormolják.

Ottlétünk alatt megtekintettük kéziszerszámaikat, gyönyörűen ápolt kertjeiket, könyvtárukat, gyertyákkal teli imádkozó termüket. A szerzetesek, akiket láttunk, kivétel nélkül hosszú hajú és nagy szakállú emberek voltak.

Ezt követően kompra szálltunk és a csodálatos színekben pompázó tengeren hajózva közelítettük meg Korfu szigetét. Megérkezésünkkel kissé elcsigázott volt a társaság, de másnap reggel újult erővel vágtunk neki az érdekes környék felfedezésének.

A város és a sziget hivatalos neve Kerkira. Sajátos arculatát a különböző európai kultúrák keveredése adja. Jellemzők a velencei hatást keltő sikátorszerű kis utcácskák, a francia Párizst idéző épületek, az angol stílusú középületek, a görög házak. A szigeten számos templom, erőd és múzeum csalogatja a látogatókat.

Ezek közül mi Erzsébet királyné nyári rezidenciáját, az Akhilleont kerestük fel. A császárné utazásai során eljutott Korfura is. Ámulatba ejtette a város. A sziget szépsége Ferenc Józsefet is megragadta. 1889-ben birtokot vásároltak, és Erzsébet irányításával megindult az építkezés.

Az épületet és a kertet képzőművészeti alkotások díszítik, amelyek nagy részét a görög mitológia ihlette. Ideális helyen épült, egy magaslaton, csodálatos panorámával. A császárné személyesen foglalkozott a palota és a kert díszítésével. A szobrokat Itáliában vásárolta, vagy a kor legkiválóbb művészei készítették a császárné megrendelésére.

A palota nevét is a görögimádó császárné adta, aki ezzel is kifejezte csodálatát imádott hőse, Akhilleusz iránt.

Érdekes növényzetével, pálmáival, hangulatos sétányaival a kert lenyűgöző élményt nyújtott.

Ezután hajóra szálltunk, és ismét elkezdődött a buszozás. A hosszú (egész éjszakai) utazás után az 5. nap reggelén Delphoi-ban ébredtünk. Vadromantikus környezetben fekszik, az ókorban a világ közepének, azaz a „föld köldökének” tekintett delphi Apollón-szentély. A mítosz itt a föld sötét hatalmairól, a természet szörnyű erőiről, a földszülte sárkánykígyóról, Püthónról és az azt legyőző félistenről, Apollónról beszél.

Delphoi központi jelentőségű jóshely volt, amely jelentősen hatott a politikai ügyek alakulására is.

Apollón papnője, Püthia urához és más istenekhez könyörgött, majd a titokzatos mélységből feltörő Kasszotisz-forrás vizéből ivott, hogy a jósláshoz ereje legyen. Ezután háromlábú állványra ült, amely egy sziklahasadék fölött állott az istenek templomában, s a feltörő kénes gőzöktől elbódulva, félig öntudatlan állapotban töredezett mondatokat mondott, melyeket a mellette álló papok kiegészítettek. A jóslatok általában kétértelműek, homályosak voltak. (Jó példa erre a lüd király esete).

Mi már nem láthattuk a templomot és a hatalmas sziklahasadékot sem, hiszen az idő a természet segítségével a földdel tette egyenlővé. Ám néhány árván maradt oszlop árulkodik a hajdani kor gazdagságáról, hisz egy-egy sikeresebb jóslás alkalmával a győztes sereg egy „kincses házat” emelt, amelyet színültig töltött arannyal, ezüsttel, drágakővel, valamint a szentélyhez vezető út szélére egy nagy szoborcsoportot készíttetett, de mindez az enyészeté lett.

Utazásunk során átvonultunk a Korinthoszi-csatorna felett. Az ember alkotótevékenységének jelképévé lett a 6 km

hosszú csatorna. 80 m magas földfalak között, 25 m széles az Égei és a Jón-tenger között. A csatorna tervét Türr István és Gester Pál dolgozta ki, és ez alapján készült el 1893-ban.

A programunkban benne foglaltatott a mükenai fellegvár megtekintése is ám ez a munkások sztrájkja miatt elmaradt.

Ehelyett azonban megismerkedhettünk Európa egyik legrégebbi városával, Athénnal. Nevét Atheneről, a bölcsesség istennőjéről kapta. Ha az összes műemléket, múzeumot megszeretnénk tekinteni, legalább két hetet kellene szánnunk rá. Nekünk nem volt ennyi időnk, ezért csak az Athén minden részéből jól látható 156 m magas Akropoliszt, valamint a csodálatos Parthenont tekinthettük meg kívülről, ugyanis sztrájk miatt ide sem mehettünk be. Ragyogóan fehér oszlopai a kék éggel a háttérben azonban feledhetetlen élményt nyújtanak. Utolsó állomáshelyünk Epidavrosz volt. Itt található a legjobb állapotban fennmaradt görög színház.

A színház és Aszklépiosz szentélye zarándokhely, gyógyfürdő, drámai versenyek színhelye volt az ókorban.

A görögöknél a gyógyítás kezdetben az Aszklépiosznak szentelt templomokban, az aszklepionokban történt: Aszklépiosz a gyógyítás isteneként szerepelt és tartják számon ma is. Az egészség és orvoslás jelképével ábrázolják (nagy bot, amely köré kígyó tekeredik).

A völgyben pineaerdők, olajfák, leánderbokrok, üde vegetáció ad kellemes környezetet.

A színházban 14 ezer néző foglalhat helyet. Kitűnő az akusztikája. Ma is tartanak itt előadásokat, amik a lenyugvó nap fényében kezdődnek. A hivatásos színészeken kívül odalátogató turisták alkalmi produkciói is meghallgathatók.

Görögországi programunk ezzel véget ért, és hosszas buszozás után érkeztünk haza május 28-án.

Brandt Bernadett - Ambrus Anikó

Erzsébet királyné palotája előtt

ERDÉLYI OSZTÁLYKIRÁNDULÁS

1995. június 24-én, este későn indult a III. A osztály Szemerédi Istvánné tanárnő vezetésével erdélyi körutazási Összesen 32 diák és 3 tanár: az osztályfőnök, Fazekas Andrásné és magam vágtunk neki a több, mint 2000 km-es útnak.

Többen már sokszor jártunk a kisebbik hazában, és voltak köztünk, akik még sohasem. De mind izgultunk, hiszen ha „Erdélybe megyünk, elfog mindnyájunkat a népünkre annyi jellemző külön erdélyi meghatottság. Ha Erdélyben születtél, akkor a szülőföld ragadja meg szívedet. Ha nem Erdélybe születtél, akkor előmlik benned a melegség, amelyet Erdély iránt érzünk mindnyájan magyarok. Ennek a melegségnek összetevői: hála a magyar függetlenséget őrzött végvár iránt; tisztelet a történelmi nemzettudat iránt, amely itt erősebb, mint az egykori magyar királyság területén bárhol; anyáskori gyöngédség a kisebbik iránt; izgalmas várása hagyományaink és olvasmányaink nyomán bennünk él csodálatos természeti és történelmi szépségeknek.” (Domokos Pál Péter)

Hajnali derengésben értünk Szent László király, Pázmán Péter, Ady Endre városába, Váradra. A korai óra és a zuhogó eső miatt azonban nem álltunk meg, csak a Királyhágó tetején. Az idő itt sem volt kegyes, ami elmondható volt az egész hétre: naponta kétszer-háromszor áztunk el. Most is Meszes és a Bihar-hegység csúcsai felhőkben voltak. Beereszkedve Erdélybe Kolozsvárig kétszer álltunk meg: Bánffyhunyadon, ahol pénzt váltottunk, és Körösfőn, ahol református templomot néztük meg. Az istentisztelet végér cseppentünk be, leültünk, meghallgattuk a tisztelete prédikációját, mely a hazaszeretetről, a megmaradásról, az emberségről szólt. Ezután elénekelni a himnuszt furcsa érzés volt.

Kolozsvár napfénnel fogadott bennünket. Palkó Attila tanár úr gyalogos vezetése közben azonban újra ömleni kezdett az

eső, de ez a lelkes patriótát nemigen zavarta: Házsongárdon végigcsúszkáltuk a temetőt, alkalmanként híres nagyjaink sírboltjait használva a nem létező járda helyett.

Harmadnap indultunk Mátyás király szülővárosából Nyárádszeredára, a székelgyföldi kisvárosba, ahol a következő hét éjszakát töltöttük. Pár órára megálltunk a Tordai-hasadéknál, ahol Szent László küzdelme lezajlott a kun vitézzel. Az érdekes történetnek két befejezése is van. Az egyik szerint a László herceg elől menekülő kun vitéz ölében sikoltozó hölgy nem is volt annyira „rabolt”, hiszen László győzelme után megsiratta a horgasínát átvágott idegen ifjút. És hogy a középkori latinban mit jelentett a horgasín, az már egy másik történet...

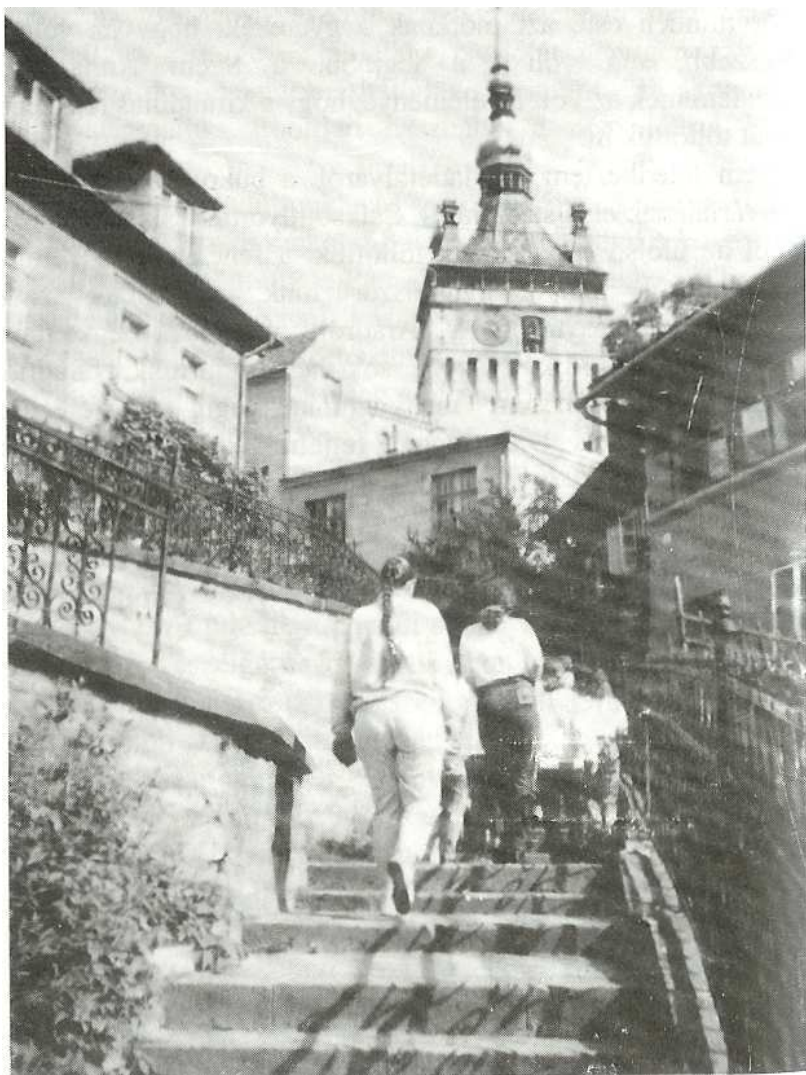
Nyárádszeredáról kiindulva barangoltuk be a volt Udvarhely vármegyét. Ámultunk a parajdi sóbánya mélyén, vásároltunk Korondon, beszélgettünk Tamási Áron húgával, Erzsi néniével Farkaslakán, koszorúztunk Szejkefürdön Orbán Balázs, a „legnagyobb székelgy” síremlékénél.

Az ötödik nap reggelén keltünk át a Görgényi-havasokon, a Bucsin-hágón. Talán itt a legszebbek a fenyvesek az egész Kárpátokban! Hatalmasan, nyugodtan, mozdulatfanul állnak a fák már többszáz éve, s az örökkévalóságot sugallják az erre közlekedőnek. A Gyergyói-medencét elhagyva újra 1200 méter fölé kapaszkodott buszunk, hogy majd leereszkedve megcsodálhassuk a Gyilkos-tavat és lejjebb a Békási-szorost. E két természeti képződménynél talán csak egy van, ami csodálatosabb Erdélyben: a 900 méter magasságban, egy kialudt vulkán kúpjában megülő tündértó, a Szent Anna-tó. S mintha valóban kacérkodó szépasszonyok lalnák a tájat, a nap is megkerült, nyár lett, s elnyújtóztunk a zöld füvű parton, szemünket lehunyva mesevilágban éreztük magunkat. Bár minden este azt mondták a gyerekek, hogy ez volt a legszebb, ma volt a legjobb, a Szent Anna-tónál mindenkinek az volt a véleménye, hogy a kirándulás legszebb óráit töltöttük itt.

Nem feledkeztem el Madéfalváról, a bukovinai székelyek kálváriájának első stációjáról, Csíksomlyóról, Csíkszeredáról, ahol az utolsó két éjszakát töltöttük, a fehéregyházi Petőfi-emlékműről, melyet megkoszorúztunk, a patinás szász városról, Segesvárról, s Aradról, melyhez nemzetünk gyásznapja kötődik. Nagyon sok helyen jártunk, fáradtak voltunk, de sohasem unatkoztunk, végig jól éreztük magunkat. Július 1-jén reggeli (éjjeli) ½ 3-kor érkeztünk Bonyhádra.

Potápi Árpád

Séta a segesvári várban

TANULMÁNYÚT PÁRIZSBA

A művészettörténeti fakultáció és a humán blokk tagjai 1996. március 30-a és április 4-e között tanulmányi kiránduláson vettek részt. A cél Párizs kultúrtörténeti és művészettörténeti emlékeinek megtekintése volt. Iskolánkból 30 tanuló és 5 pedagógus vett részt a kiránduláson. A kirándulás önköltséges volt, a költségek csökkentése érdekében megpályáztuk s Soros Alapítvány támogatását, melyen 500 dollár hozzájárulást sikerült elnyernünk.

A tavaszi szünet első napján reggel indult a csapat 24 órás útjára. A határt Hegyeshalomnál léptük át, Ausztriában a vadregényesebb alpesi utat választottuk. Salzburg előtt hóviharba kerültünk, s ezért az Alpok zordabb, azonban így is csodálatos arcát láthattuk meg. Az osztrák határ átlépése után már sajnos esteledett, ezért nem sokat láttunk a német tájból. Az éjszaka fel-felriadók tapasztalhatták, hogy az időjárás továbbra sem kedvezett, a Sváb Alb lejtőin csak araszolva haladhattunk a sűrű hóesés és a csúszós utak miatt. Mindezek ellenére hajnalban elértük a francia határt és 9 óra körül első célunkat, Reims városát. Itt egyetlen célunk a világhíres katedrális megtekintése volt. Mindenkit lenyűgözött a távrolól is monumentális épület, kedvesen köszöntött a bejárat híres Mosolygó Angyala. A Fényképezőgépet: sűrűn kattogtak kívül és belül is. A legnagyobb élményt a csodálatos, hatalmas üvegablakok látványa nyújtotta. Hamarosan felszálltunk a buszra, hogy következő célunkat, a néhány napig otthont adó szállásunkat elfoglaljuk Neaux-ban.

Miután elfoglaltuk szállásunkat, rövid tisztálkodás és evés után máris Párizsba indultunk. Mindannyian izgatottan vártuk, hogy végre elérjük a csodálatos várost. Első utunk az Eiffel-toronyhoz vezetett. Ki lifttel, ki pedig gyalog igyekezett fel a toronyba, ahonnan először madártávlatból ismerkedtünk a várossal. Szerencsére csodálatos verőfényes idő fogadott

bennünket, ezért mindent jól láttunk. A Mars- mezőn keresztül utunk az Invalidusok dómjához vezetett.

Sajnos a dóm zárva volt, ezért a Champs-Élysée-t néztük meg, majd a séta után a nagy Diadalívnél találkoztunk, Rude domborműve, a Marseilles alatt. Este 9 órakor indultunk vissza szállásunkra fáradtan, de élményekkel gazdagon. A másnapra tervezett sűrű program miatt mindenki gyorsan nyugovóra tért.

Második párizsi napunkon első utunk a Notre Dame-hoz vezetett. A gótika eme csodája legalább úgy elkápráztatott bennünket, mint a reimsi katedrális. Csodálatunk még fokozódott, mikor a Sainte-Chapelle szinte törékeny bordáit és hatalmas, pompás üveglakait megláttuk.

Rövid sétával értük el a Panthéont, majd az Invalidusok dómját, ahol végre megtekinthettük Napóleon pompás szarkofágját, a szobrokat és a domborműveket. A barokk remekmű után a legmodernebb építészet, a Pompidou Központ következett. A külső mozgólépcsőn az épület felső szintjére jutva percről-percre jobban kitárult előttünk a gyönyörű város. A nap fénypontja a 21⁴⁵-ig nyitvatartó Louvre-ban tett látogatás volt. Sajnos kis csalódás ért bennünket, mert nem volt nyitva minden szárny, de volt látnivaló bőven, s így több idő jutott az üvegpiramisok és a föld alatti modern építmények megtekintésére. Az eseményekben gazdag nap után ismét jól esett a pihenés.

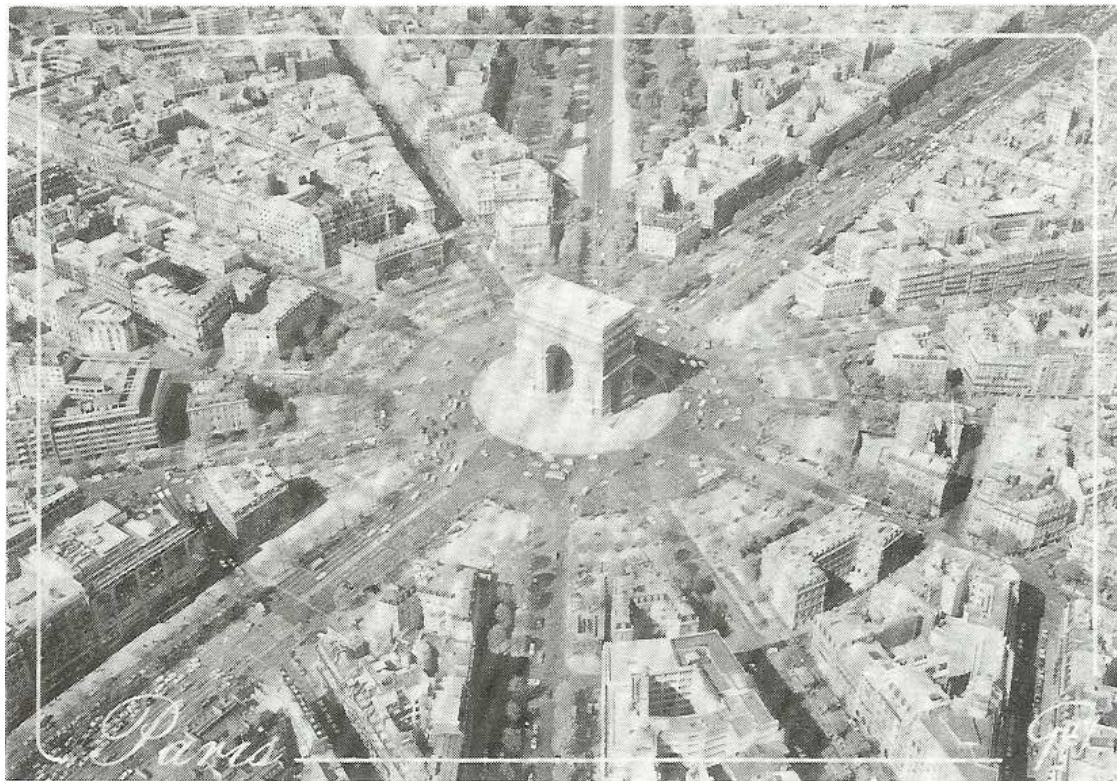
Harmadnap reggel egyenesen Versailles-ba mentünk. A sok európai barokk kastélynak mintául szolgáló, XIV. Lajos által építtetett kastély nagyon nagy élmény volt. Sajnos a park még nem volt túl szép, hiszen koratavaszi képe még messze van igazi pompájától. A múltból ismét a jelenbe - tán a jövőbe - csöppentünk. A La Vilette - a tudományok és technika városa - modern diadalívével, színes szobraival, panoráma-

mozijával, hatalmas csupaüveg házaival, a hajdani világkiállítási csarnok három ponton alátámasztott hatalmas héjszerkezetű tetejével ámulatba ejtett bennünket. A koronát az élményekkel teli napra az Orsay Múzeumban tett látogatás tette fel, ahol főleg az impresszionista és posztimpreszcionista festmények ragadtak meg bennünket. Esti városnézés során busszal elmentünk a Montmartre-ra és megnéztük a Sacré Coeur templomot. Utolsó esténken egy búcsúkört tettünk a városban, és az Eiffel-torony mellől vettünk búcsút, még az ég is könnyezett. Másnap reggel útra készen szálltunk fel a buszra, ami kissé tovább tartott, hisz minden csomagunkat el kellett helyezni. Utoljára indultunk be a városba, hogy amit lehet, még megtekintsünk. A Concord-téren leszálltunk a buszról, és ki-kibelátása szerint a Tuileriák kertjén keresztül elindult. Néhányan meglátogattuk az Orangerie Múzeumot, ahol Monet csodálatos tavirózsa körképe és más impresszionista művek kápráztattak el. Visszatértünk a Louvre-ba, hogy megnézzük a Mona Lisát, a Milói Vénuszt, Michelangelo Rabszolgáit. Többen visszatértek az Orsay Múzeumba, a Notre Dame-hoz és a Pantheonhoz. 18 órakor indultunk a Concord-térről hazafelé.

A fárasztó 5 nap után a busz népe hamarosan elcsendesedett. Hazavezető utunk sem volt sikeresebb, mint az odautazás. Havazás, hideg kísért bennünket egészen Sopronig. Így útközben csak keveset álltunk meg, rövid ideig tartózkodtunk egy-egy helyen. A vártnál hamarabb, 17³⁰-kor szerencsésen megérkeztünk Bonyhádra.

Az út során gyűjtött élmények, a sok-sok fénykép és dia még nagyon sokáig elevenen tartják bennünk a gyönyörű város, Párizs képét.

Fazekas Andrásné

Párizs

HATVAN ÉVES A BÖSZ

A bonyhádi gimnázium 190. születésnapjának árnyékában csendesen meghúzódik még egy évforduló. A tisztesség úgy kívánja, hogy néhány percet szánjunk erre is, - pontosabban önmagunkra: a Bonyhádi Öregdiák Szövetségre, amely 60 évvel ezelőtt, 1936-ban alakult.

Egy társadalmi tömörülés életében - szerencsére - a 60. életév nem jelenti a nyugdíjkorhatárt. Ezért ezt a születésnapot abban a reményben ünnepeljük, hogy - a közéletből való visszavonulás helyett - éppen a föllendülés, a megerősödés korszaka előtt áll szövetségünk.

A BÖSZ hat évtizedes történetét három szakaszra oszthatjuk:

1. A megalakulás és a hagyományteremtés sikeresen induló, majd a megszüntetést elszenvadó első évtized;
2. A 35 évi kényszerszünetben csak pislog az összetartozás lángja;
3. Az utóbbi másfél évtized sikerei és félörömei az újjáéledést jelzik.

1.

A fennállásának 100. évfordulóját ünneplő bonyhádi algimnázium 1906-tól főgimnáziummá fejlődött, s 1910-ben tartottak először érettségi vizsgát. Ez az osztályközösség 1935-ben 25 éves érettségi találkozóra készült, s az eseményre meghívókkal mozgósította az összes bonyhádi öregdiákot: „Erre az ünnepélyes alkalomra szeretettel meghívjuk az ugyancsak Bonyhádön ezelőtt 20, 15 és 10 éve érettségét tett öregdiák-társainkat és minden bonyhádi öregdiákot”. E júniusi találkozón javasolták az öregdiák egyesület megalapításának előkészítését. Az egyhangú lelkesedést a tettek követték.

1936. június 13-án 130 résztvevő határozott a Bonyhádi Öregdiákok Szövetsége megalakulásáról. A jegyzőkönyvből idézek: „Az öregeknek és fiataloknak ez a testvéri ölelkezése lélekemelő megnyilatkozás volt nemcsak az iskola iránti ragaszkodásnak és szeretetnek, hanem annak a szellemnek is, amelyet ez az intézet adott útravalóul tanítványainak”. Az elfogadott Alapszabály a programot az alábbiakban összegezte: „A szövetség célját tagjainak odaadó munkájával, a volt növendékek találkozásának megszervezésével, ünnepélyek és kirándulások rendezésével, a tagdíjak, adományok és az alapítványok felhasználásával valósítja meg”. Az ügyintéző vezetőség elnökévé Koritsánszky Ottót, a magyarországi Gyógyszerész Egyesület igazgatóját, titkárává Kunszt (Kerényi) Henrik gimnáziumi tanárt választotta. Az alapszabályt a Belügyminisztérium 1936. december 19-én jóváhagyta, s ekkor megtörtént a BÖSZ hivatalos bejegyzése.

Az engedélyezés dátuma véletlenül egybeesett egy említésre méltó eseménnyel: 1936. december 19-én a lelkes budapesti öregdiákok 60 főnyi tagsága megszervezte a BÖSZ fővárosi csoportját (szekcióját). Lelkesedésük mára is szóló üzenet! Elhatározták, hogy - korra való tekintet nélkül - havonta rendszeresen összejönnek egy-egy sörözőben, vendéglőben (a színhelyek: Pannónia-, Alkotmány-söröző, Keszey vendéglő, Kárpátia étterem). A csoport lelke Lilla László volt. 1937-38-ban BÖSZ Újságot szerkesztettek és sokszorosítottak „A Bonyhádi Öregdiákok Szövetsége Budapesten és közvetlen környékén lakó tagjainak értesítője” alcímmel. A felhívások, hírek, tájékoztatók és személyi események mellett „Az öreg szecska meséli” című rovatban diákemlékeket idéztek fel. Egy tavaszi zártkörű műsoros rendezvényükön Barabás Elemér verses visszaemlékezésével elővarázsolta a régi diákéveket:

Emlékeztek, ugye öreg diáktársak,
Miként illatoztak odafönt a hársak
Öreg iskolánk csodaszép kertjében?
Emlékeztek ugye a tornaórákra,
Zászlós felvonulók büszke, szép hadára,
Ugye emlékeztek? Hisz nem is volt régen.

„Tréfa, csíny és ezer móka,
Számталanszép régi nóta,
Kaszinókert, Lojzi cigány,
Sok bálozó bonyhádi lány...
De szép volt az ifjúságunk.
Nem tudtuk, hogy mire várunk.

A BÖSZ népszerűsége egyre nőtt, a taglétszám 1938-ban elérte a 400-at. Az évenként összehívott közgyűléseken megemlékezések hangzottak el a régi nagynevű tanárokról, Beke Andorról, Marhauser Imréről, Forberger Lászlóról, s felidéztek a századeleji diákélet szépségeit, huncutságait. Az előadásokat Schlitt Gyula, Schmidt János, Schreck (Bese) Ádám, Máté Károly, Halmai Imre tartotta.

A BÖSZ programjától távol állt a politika. De ahogy a náci eszmék erőszakos propagandája erősödött, és a Volksbund állam akart lenni az államban, és 1941-ben a „Forderung”-jával a hitleri eszméket szolgáló intézménnyé akarta erőszakolni a bonyhádi gimnáziumot, a BÖSZ határozottan elutasította ezt a törekvést. Az 1941. évi közgyűlésről az országos napilapok - Magyar Nemzet, Esti Újság, Az Est - is hírt, adtak: „Fontos nemzetépítő munkát végző összejövetel volt”, „hitet tett az igazi magyar szellem mellett”, „Felébreszti a sorsközösség tudatát”, „az iskola hirdesse a békét”, „maradjon a magyar kultúra bástyája” - olvasható az újságcikkekben.

A háborús évek akadályozták a folyamatos munkát. Az 1944. március 19-i német megszállás után - idézek -: „a kormányhatósági tilalom folytán nem hívhatunk össze közgyűlést”. 1946-ban egy belügyminiszteri rendelet feloszlatta a régi társadalmi egyesületeket, így 10 évi fennállás után a Bonyhádi Öregdiákok Szövetségét is.

2.

A szövetség nélküli 35 évben nem szakadtak el az összetartó kapcsolatok. Az öregdiákok megkeresték és megtalálták annak a módját, hogy a rájuk kényszerített csendben is fogják egymás kezét: jeles ünnepeken, évfordulókon százak és százak zárandokoltak az Alma Materhez.

Az első nagy demonstráció 1948-ban volt. A „fordulat évének” nevezett esztendőben az ország népe a 48-as forradalom centenáriumi megemlékezésében keresett fogódzókat. Várható volt már az iskolák államosítása, amikor Bonyhádról elhangzott a hívó szó: „Dicső szabadságharcunk százados évfordulója alkalmából emlékeztetünk arra, hogy ősi iskolánk Sárszentlőrincen végezte nemzetnevelő munkáját”. Az ünnepség középpontjában a függetlenség, a szabadság, a nemzetnevelés, azaz Petőfi szelleme lebegett. A március 14-15-i sárszentlőrinci és a május 26-i bonyhádi programban szerepelt utoljára az egyházi iskola önképzőköre és a cserkészcsapat regőscsoportja. A gimnázium előkertjében 500 öregdiák jelenlétében avattuk fel mementóként Kossuth és Petőfi mellszobrát Máté Károly professzor és Gál István irodalomtörténész beszédével.

Az '56-os hangulatot itt, Bonyhádön a gimnázium 150 éves májusi jubileuma készítette elő. A proletárdiktatúra éveiben - az országban elsőként - arra vállalkoztunk, hogy egy volt egyházi iskola értékeit és demokratikus hagyományait feltárjuk. 1956. május 6-án ezer öregdiák - közöttük Illyés Gyula - érkezett ide. Köszöntőjüket Szepesi János tolmácsolta, hálájukat Miszlay György ünnepi ódája fejezte ki:

Te élsz és virulsz kedves jó Alma Mater.
Kik megmaradtunk, eljöttünk megint
(Nagy fiaid, vigyázó és ifjú szívvel),
Hogy felújítsuk szent emlékeid!

A „szent emlékek” felújítását szolgálta a Petőfi dombormű és az iskolamúzeum felavatása, az iskolatörténet megjelentetése, és ezer öregdiák szívének összedobbanása. Az ünnepségről valamennyi országos napilap hírt adott.

Az 1966-os és 1976-os jubileum szerényebb iskolai megemlékezéssel zajlott le mintegy 200-200 öregdiák megtisztelő részvételével. A nevükben Kós Árpád köszöntője élesztette az összetartozás pislogó lángját.

3.

A gimnázium fennállásának 175. évfordulóján, 1981 májusában 600 öregdiák ünnepelt velünk. Itt vetette fel Kós Árpád és Nagy Zoltán a BÖSZ újjászervezésének a gondolatát. Az engedélyezéssel járó jogi bonyodalmak, az alapszabály körültekintő megfogalmazása, a tisztségeket betöltő személyek „rostája” hónapokat vett igénybe. 1982 májusában újjáalakult a Bonyhádi Öregdiák Szövetség (a megkövetelt 3 betű elhagyásával). Idén immár a 15. évi közgyűlésen vagyunk jelen.

E rövid megemlékezésnek nem feladata e másfél évtized elemzése. Annyi azonban idekívánczozik, hogy Kós Árpád, majd Schwarcz Tibor elnökletével szövetségünk életképes, a taglétszám a 200 fölé emelkedett, a működés anyagi feltételei - bár szerényen - léteznek. Az újjáéledt BÖSZ minden májusban rendszeresen megtartja évi közgyűlését, amelyen 150-180 öregdiák szokott résztvenni. A programok tengelyét a következők képezték: iskolatörténet, hagyományok, évfordulók, megemlékezés volt tanárainkról, híressé vált diákok ismertették pályafutásuk és tudományos kutatásaik eredményeit. E megemlékezésekben köszönjük Kutas Elek, Dobozi Zoltán, Kós Árpád, Mócsényi Mihály, Bachát László, Kolta László, Zágon János, Gáti István, Halász Béla, Mess Béla, Allinger János, Bárdi László, Zeke Gyula, Péri József, Varga László, Schwarcz Tibor, Heil Bálint, Tamás Menyhért, Fetzer Ágnes, Erdélyesi János, Dévényi Ferencné, Somogyi Károly, Zag László, Csepregi Márta, Énekes Béla, Sántha Lászlóné közreműködését.

Hiányérzetünk, feladatunk a következőkben van:

- Nem sikerült Budapesten - esetleg Pécsen - BÖSZ szekció megszervezése;
- A fiatalabb öregdiák-nemzedék nem kötődik annyira az iskolához, hogy a szövetség továbbberősödésében egyértelműen bízhatnánk;
- Fájó a gimnázium tanári testülete nagyobb részének bizonyos közönye a BÖSZ iránt, jóllehet a tantestületnek közel a felét e gimnázium nevelte;
- Elgondolkodtató - esetleg felülvizsgálandó - az a jelenség is, hogy az elmúlt 15 évben 40 kiemelkedő tehetségű diáknak 100-120 ezer forint BÖSZ-stipendiumot osztottunk ki, de a legtöbbjük nem érez erkölcsi elkötelezettséget szövetségünk iránt.

A rövid visszapillantást egy búcsúverssel zárom, amelyet az 55 évvel ezelőtti érettségizett Fáy Ferenc, a kanadai magyar emigráns irodalom 6 kötetes költője írt itt bonyhádi diákként, 1941-ben. Az ő szerzeményét is énekelték a ballagó maturandisták a „Kislak áll a nagy Duna mentén” dallamára:

Búcsúzunk már, int felénk a távol,
Fájó szívvel válunk iskolánktól.
Visszavágyik hozzád még a lelkünk,
Alma Mater, soha nem felejtünk.

Itt tanultuk e földet szeretni,
Hinni, bízni, könnyezni, nevetni.
Boldog órák, - vissza sose térnek;
Életünkben csillogó emlékek.

Bonyhád, 1996. május 25.

dr. Kolta László

A KÉPZŐMŰVÉSZETI NEVELÉS A BONYHÁDI GIMNÁZIUMBAN - TANÁROK ÉS TANÍTVÁNYOK

Hogy mi a művészet, annak meghatározásával sokan próbálkoztak több-kevesebb sikerrel. De ha e definíciók egyikét sem ismerjük, akkor is tapasztaljuk a művészi szép létezését; ősidő óta igényeljük is környezetünkben. Sőt nincs olyan ember, aki soha nem akart valami szépet alkotni. Időnként mégis értetlenül megyünk el esztétikus jelenségek mellett - hozzáértés, fogékonyság híján. Erre azonban lehet nevelni, ezt lehet tanítani.

Az iskolai tantárgyak közül elsősorban a rajzoktatás feladata az ízlés, a gyakorlati készség fejlesztése és a képzőművészeti alapismeretek nyújtása. Pestolazzi ismerte fel e nevelési értékeket, s az ő nézeteinek hatására a 19. század második felében a rajz az iskolai tantárgyak sorába emelkedett. Az első évtizedekben a mértani rajzolás gépies gyakoroltatása praktikusán fejlesztette ugyan a térlátást, ugyanakkor egyoldalúvá merevítette a képzést. A 20. század feloldotta ezt a merevséget, s az ábrázolási módok változatossága az alkotás irányába is el-elvezették a szunnyadó tehetségeket. Az utóbbi évtizedekben viszont - az esztétikai nevelés követelményrendszerének szétparcellázásával - a gimnáziumokból szinte kiszorult a rajzoktatás.

Az „1000 éves a magyar iskola” országos ünnepségsorozatához kapcsolódva e perifériára szoruló tantárgy sorsára kívánjuk a figyelmet terelni. A 190 éves bonyhádi gimnázium történetéből felvázoljuk a rajztanítás múltját, és utalunk a rajztanárok kisugárzó hatására is.

I. A rajzoktatás története

Az 1850-es években - a neoabszolútizmus korában - bevezetett Thun-féle Organisations Entwurf a 6 osztályú gimnáziumokat 8 évfolyamra fejlesztette. Az átszervezendő al- és főgimnáziumok működését állami (bécsi) engedélyhez és szigorú feltételekhez kötötte. Az 1806-ban alapított, egytanerős sárszentlőrinci, 3 évfolyamú kisközségi gimnázium csak 4 évi kényszerzűnet után tudott az Entwurf követelményeinek eleget tenni. Az évfolyamokat elkülönítették, s a képezített szaktanárok előírt óraterv és heti órarend szerint tanítottak. 1857-től az algimnázium „lecke terv”-ében megjelent 2 új tantárgy: a „szám- és mértani nézattan”, valamint a „rajz és szépírás”. Ez utóbbinak sem Sárszentlőrincen, sem az 1870-ben Bonyhádra áthelyezett algimnáziumban évtizedekig nem volt szakképzett tanára. Az ún. készségtárgyak (diáknyelven: melléktárgyak), azaz a rajz, a „tornaszat” és az ének tanítására önként vállalkozó tanárok vagy külső óraadók (elemi iskolai tanítók) látták el úgy, hogy az I-II. osztályt és a III-IV. osztályt összevonták heti 2-2 órai, meglehetősen kötetlen délutáni foglalkozásokra.

Az 1883. évi XXX. (ún. Trefort-féle) törvény szabályozta az egyházi iskolák állami ellenőrzésének rendjét, és megkövetelte a törvényes előírások végrehajtását. Bonyhádra 1885-ben látogatott először állami tankerületi főigazgató, addig nem volt ún. iskolavizsgáló. A főigazgató az állami óratervek maradéktalan teljesítését, valamint torna- és rajzszakterem építését írta elő. Ettől kezdve a melléktárgyakat be kellett illeszteni az évfolyamok délelőtti órarendjébe; a „mértani rajz”, majd a „rajzoló geometria” nevű tantárgyat osztályonként 3-3-2-2 órában, a „rajz és szépírás”-t az 1. és II. osztályban heti 1-1 órában tanították. A „rajzoló geometria” keretében sík- és térmértant, földmérés- és vetülettant

tanítottak; gyakorlásként pedig távlati- és tervrajzokat, földmérést, épületszerkezeteket és díszítőelemeket rajzoltak a diákok. Térszemléletük és grafikai készségük határozottan fejlődött. A „szépírás”-ban a folyó- és rondírást (vágott hegyi tollal végzett díszítő írási), továbbá gipszminták rajzolását gyakorolták. A rajzolásban ügyeskedő, tehetséges III. IV-es fiúk számára rendkívüli tantárgyként „szabadkézi rajz” órákat szerveztek délutánonként heti 2 órában.

1893-ban felavatták az államsegéllyel felépült új tornacsarnokot és az új rajztermet (mindkettőt Tolna megyében elsőként). A 96 m²-es rajzterembe új célbútorok és mérőasztalok kerültek. A szekrénysorban helyezték el a 450 darabból álló szertári felszerelést (virág- és gipszmintákat, mértani és szabadkézi rajzmintákat, modelldarabokat). A falakat híres képzőművészeti alkotások bekeretezett másolatai, valamint Forberger tanár úr ceruza- és szénrajzai, olajfestményei díszítették. Az új szakterem melegséget és meghittséget árasztott.

1906-ban, alapításának 100. évfordulóján megkezdődött az iskola 8 évfolyamú főgimnáziummá fejlesztése. Az 1908-ban felavatott szecessziós, emeletes, új épületben 3 szaktanterem is helyet kapott: kémiai, fizikai és a rajzterem (a tornacsarnokkal egybeépített rajzteremből ekkor öltözöt és tornaszertárt alakítottak ki). Sajnos, a főgimnázium felső évfolyamaiban rajzórák nem szerepeltek. De megoldás mégis kínálkozott, ugyanis a gimnázium felső osztályaiban bevezették az ógörög nyelv fakultatív tanítását. Miközben a felsőoktatásban továbbtanulni szándékozók ezt vállalták, ezalatt a „gyengébb” diákoknak az ún. „görögpótló” nevű tantárgy foglalkozásain kellett résztvenniük heti 2-2 órában. A görögpótló „öszvértantárgy” volt: a tanulók magyar nyelven ismerkedtek az ókori görög államszervezettel, filozófiával, irodalommal, művészettel és mindezeknek a magyar művelődésre gyakorolt hatásával. E tantárgy tanítását ritkán bízták irodalomtanárra;

általában a rajztanár látta el az órákat, ugyanis a tanterv előírása szerint a klasszikus alkotások megismerésével párhuzamosan görög-római épületszerkezeteket, oszlopfők díszítőelemei, mitológiai alakok szobrai rajzoltatták a diákokkal (a két évtizeden át érvényben lévő görögpótló órákért nem minden diák rajongott).

Az 1924. évi XI. törvény szellemében a bonyhádi főgimnáziumot fokozatosan reálgimnáziummá alakították át. Ekkor nagyobb hangsúlyt kaptak a természettudományok, az ógörög nyelv helyett második modern nyelvként - a német mellett - kötelezővé vált az angol nyelv tanulása. E változásokkal megszűnt a görögpótló is, továbbá az alsó osztályokban a „rajzoló geometria”, valamint a „szépírás” tantárgy. A „rajz”-nak nevezett tantárgyat az alsó 4 osztályban heti 2-2, a felső tagozatban heti 1-1 (pontosabban 2 hetenként 2) órában tanították. Az eddigi egyoldalú geometrikus szemléletet és grafikai készségfejlesztést háttérbe szorította a vízfestészet technikája, amely színérzék, gyorsaság, kezűgyességet kívánt. Ugyanis a rajzlapra a festékgombról vízzel oldott színekkel - a megszáradás előtt - rá kellett festeni az árnyékokat, egy-egy csendélet színgazdagságát, vagy az őszi falevelek színorgiáját. A megfigyelés, az ábrázolás, a színérzék és a kezűgyesség összefüggései újszerű, összetett feladatot jelentettek a képzésben.

Az 1930-as évek közepén újabb reformmal – a reálgimnázium visszaalakult egységes gimnáziummá. Ekkor a felső osztályokban csökkent a rajzkészség fejlesztése, és főleg művészettörténetet tanultak a diákok. Viszont a tehetségápolás érdekében rendkívüli tantárgyként továbbra is megmaradt a „szabadkézi rajz”.

A gimnáziumok szerkezetét és a képzés tartalmát gyökeresen megváltoztatta az 1946-ban életre hívott 8 évfolyamú általános iskola, majd az 1948-ban végrehajtott iskolaállamosítási törvény. A 4 évfolyamra zsugorított gimnáziumok tanterve

19.51-ben lépett életbe. Az „újítások” csapást mértek az esztétikai nevelésre, ugyanis a rajz és a műalkotások ismerete - az énektanítással együtt - kimaradt a tantervből. A jogos háborgások és tiltakozások nyomán - tessék-lássék megoldásként - az 1960-as évek második felében visszakerült a rajzoktatás az I. osztályba heti 2 órában, a műalkotások ismerete pedig a IV. osztályba heti 1 órában (itt most nem térünk ki a heti 1 órás tantárgyak „rangjára” és az elérhető „eredményre”). Az 1979-ben bevezetett újabb „reformtanterv” folytatta a képzés szétmorzsolását: az I-II-III. évfolyamban heti 1-1 órát kapott a „rajz és műalkotások elemzése” nevű tantárgy.

A gimnáziumok rajztanárait nem tudták foglalkoztatni a minimálisra csökkent óraszám miatt. A legtöbbjük felsőfokú (óvónői-, tanító-, tanárképző) főiskolákon helyezkedett el. A gimnáziumok 2-3 szakos általános iskolai (rajzsakkal is rendelkező) pedagógusokat alkalmaztak.

Az utóbbi másfél évtized kényszerújításaiban az esztétikai nevelés tovább zsugorodott. Az iskolákban zaklatott évek következtek: kéthetes órarend-ciklusok (előbb 11 napra, majd 10 napra), azután visszatérés a heti 5 napra zsúfolt órarendre, a fakultációs órák miatt a napi 6-7-8 tanórával. A diákélet szépsége (esztétikuma) elszállt.

II. Rajztanárok és tanítványaik

A rajzoktatás múltjának áttekintése után ismerkedjünk meg a bonyhádi gimnázium rajztanáraival.

1.

A bonyhádi algimnáziumban a rajzolás és festészet rangját egy amatőr rajongó alapozta meg, s aki „csodaemberként” nem felejthető értékeket teremtett Bonyhád életében. A késmárki születésű, történelem-német szakos tanárról Forberger Lászlóról van szó. Az 1886-ban megválasztott, jó megjelenésű fiatalemberről hamarosan kiderült, hogy szaktárgyain kívül műszaki és mértani ismeretekkel is rendelkezik, s szabadidejében versírással és rajzolással-festéssel foglalkozik. 1889-ben Gyalog István igazgató a „mértani rajz”, valamint a „szépírás” tanítását rábízta. A lelkes tanár rendkívüli tantárgyként az ún. szabadkézi rajzórák megszervezését is kezdeményezte. Miután „foci” (az őt bálványozó diákok így becézték) nagyszerű sportembert is volt, így a „tornászat” tanítását örömmel átvette a külső óraadóktól (a napiskolai tanítóktól).

Egy tanítványi visszaemlékezésből idézünk: „A rajzoló geometriát igen komolyan vette. Sokat magyarázott a szimmetriáról, a perspektíváról és madártávlatról. A kertben megmutatta, hogyan kell a kört, a parabolát és a hyperbolát virágágyak számára kirajzolni... A rajzórakon dicsért, gáncsolt, ösztönzött, biztatott, javított.” (Schreck-Bese Ádám, 1941). _,

Forberger Lászlónak a település is sokat köszönhet. Ő volt a bonyhádi Műkedvelő Kör lelke, színdarabokhoz díszleteket tervezett és festett, rendezést vállalt, irodalmi esteket és hangversenyeket szervezett a helyi dalárda és a tűzoltózenekar közreműködésével. Megszervezte a helyi

tejszövetkezetet, a villamos energia Bonyhádra vezetését, vállalkozóként strandfürdőt nyitott, jéggyárat alapított. Lelkesen támogatta a főgimnáziummá fejlesztés ügyét. 1908 tavaszán már álltak az új épület, az „erős vár” falai, de az őszi avatóünnepségen Forberger nem jelenhetett meg. Pünkösöd hétfőjén saját uszodájában a szívgörcs legyőzte. Hamvai a késmárki temetőben pihennek, de emléke, szelleme ma is itt él közöttünk.

2.

Forberger Lászlótól März Konrád vette át a stafétabotot 32 évre (1908-1940). A bácskai származású fiatalember a budapesti Mintarajztanoda és Rajztanárképezdében szerzett diplomát, majd 4 évig a mezőberényi állami polgári iskolában tanított. 1908 nyarán a bonyhádi evangélikus főgimnázium megválasztotta a „mértan- szabadkézi rajz tanszék-re. Kapott szolgálati lakást, de nem élvezhette a nyugodt családi életet gyermekei körében, mert évekig frontszolgálatot kellett teljesítenie.

März tanár úr elsősorban nevelőként él a diáknövendékek emlékében. Pedagógiai érzékét a tantestület is felismerte_ és meghatározó feladatot hízott rá: az évenként beiratkozó, vegyes összetételű elsősöket - a mindenkori „szecskák” osztályfőnökeként - ő illesztett az iskolaközösségbe. Az I. osztályosok számtanóráit is rábízták, hogy közös szintre hozza a különböző elemi iskolából jöttek vegyes színvonalú ismereteit (a mai szakzsargonban ezt „felzárkóztatás”-nak nevezik). Konrád bácsi az összes diákot ismerte, hiszen a rajzot ő tanította mind a 8 osztályban. Két évtizeden át internátusi felügyelőtanárként azt az elvet vallotta: a jó közösség alapfeltétele a rend, a pontosság és a fegyelem. Rajzórát is jól előkészítve, szervezeten irányította. Általában differenciált feladatokat adott eltérő képességű és ügyességű

tanítványainak. A teljesítmény elbírálásában nagyra értékelte a törekvést. Az év végi rajzkiállításon a sok-sok „remekmű” mellett helyet kapott az igyekezetet bizonyító szerényebb diáktermés is.

März Konrád nem tartozott a kiállító művészek közé, de kezenyomát mindenütt megtaláljuk, ahol a mértani pontosság és az esztétikum volt a kívánalom. Az új főgimnázium épületének szakszerű műszaki leírását ő adta közre az évkönyvekben. Az új diákothton (1935) tervezésekor tanácsokat adott a nevelési követelmények érvényre juttatása érdekében.

Személyének közéleti megbecsülését sokoldalú társadalmi tevékenységével vívta ki: pályafutása során volt presbiter, az Evangélikus Nőegylet titkára, a Protestáns Kör elnöke, tanított a községi ipariskolában, az iskolai filmvetítések helyi megbízottja, a műkedvelő színjátszók színpadtervezője, a Hangya Szövetkezet igazgatósági elnöke, a nagyközség díszokleveleinek tervezője és készítője. Két alkotása kiemelkedő: a Fő téri Perczel Mór szobor impozáns talapzatát ő tervezte (1933). Siker koronázta egy meglepő, új próbálkozását is. A trianoni békével 4 felé szakított ország fejdalmát annak idején országos hírű szobrászok 4 szoborcsoporttal fejezték ki. E témákat felhasználta „A magyar anya imája” című életkép színpadi megjelenítésében. A mozdulatlan csoport érzelmekre ható némajátékának bonyhádi sikerét több bemutató követte 1933-35-ben Rákospalotán, Mátyásföldön, Kiskunhalason és a budapesti Városi (ma: Erkel) Színházban.

„Az 1940-ben nyugdíjba vonuló März Konrád érdemeit az iskolai évkönyv így összegezte: „Egyéniségénél, Munkakedvénél és rátermettségénél fogva a főgimnázium szellemének alakításában tevékenyen részt vett.

Öntevékenysége és önképzése buzdításul és mintaképül szolgálhatott”. Másfél évtizedig élvezhette nyugdíjas éveit. A bonyhádi temetőben helyezték örök nyugalomra.

März Konrád rajztanári tevékenységének megítélésénél figyelembe kell venni a művészi életpályát választó tanítványainak sikerét. A teljesség igénye nélkül 7 tanítványát említjük meg.

A gimnázium 8 éven át nevelte a bonyhádi születésű Bokor Vilmost. Sokoldalú tehetségével kitűnt társai közül: a diákzenekar karmestere, kiváló szavaló, az önképzőkör főjegyzőjeként elmondott március 15-i beszédét az iskolai évkönyv közölte. Az érettségi vizsgát (1915) követő fővárosi tanulmányok után közel 2 évtizedet külföldön - jórészt Párizsban - töltött. Itt vált rangos kiállító, festőművésszé. 1945 után - alkotó tevékenysége mellett. - a hazai képzőművészeti élet magas beosztású szervezőjeként szerzett érdemeket. A Bonyháddal való kötődését két tényező igazolja: 1937-ben nagyrabecsült tanáráról, Beke Andorról festett portrét ajándékozott a gimnáziumnak. Majd végrendelkezése szerint özvegye 1986-ban 20 festményt ajándékozott a Városi Könyvtárnak.

Az 1923-ban érettségizett Vagner Andor amatőrfestőként hódolt kedvtelésének. 1948-ban két olajképet adott volt iskolájának: a sárszentlőrinci algimnáziumról és az ott diákoskodó Petőfi Sándor szálláshelyének épületéről. Az igazgatói irodában elhelyezett festmények • a gyökerek tiszteletére és a hagyományok ápolására ösztönöznek.

Ágh-Ajkelin Lajos a gyönki diákevek után a bonyhádi gimnáziumban tanult néhány évig, végül Szekszárdon érettségizett. A Képzőművészeti Főiskola elvégzése után festményeivel, valamint fa- és fémintarziás faldíszítéseivel vívott ki rangot magának.

Serész (März) Károly édesapja nyomdokán haladt. 1927-ben érettségizett. A Képzőművészeti Főiskola elvégzése után Sopronban tanított, majd az ottani Felsőfokú Óvónőképző tanszékvezető tanára lett. Fiatal korában készített Perczel Mór domborműve 1933-tól Bonyhád Fő terét díszítette. A tér átrendezése után a domborművet a Perezel Mór Közgazdasági Szakközépiskolában helyezték el.

Nyolc évig volt a gimnázium növendéke Demiány Edit (Hátszegi Gyuláné). Az érettségit követően 1928-ban a Képzőművészeti Főiskolán - László Gyulával együtt - rajztanári képesítést szerzett. Évekig Kőszegen tanított, a háború után pedig a bonyhádi általános iskolai tanulókat nevelte a szépre. Az iskolai rajztanítás módszerével foglalkozó tanmeneteit értékes dokumentumokként őrizzük.

Az egyik legtehetségesebb és a legmagasabb elismerésig jutó művész Kerti Károly. A magyarbólyi parasztgyerek 8 évig tanult itt, 1937-ben érettségizett. März tanár úr hamar felismerte a tehetségét. A tanév végi rajzkiállításokon számtalan vízfestményével, tájképeivel és csendéleteivel szerepelt (egy bonyhádi utcaképet ábrázoló diákkori akvarelljét kedves emlékként őrzi a családom). Kerti Károly a Képzőművészeti Főiskolán szerzett diplomát. Előbb Orosházán, majd Tatán tanított. Sokoldalú alkotóművész: grafikái, tollrajzai, olajfestményei, térplasztikái, sgraffitói számtalan hazai és nemzetközi kiállításon váltottak ki elismerést. Viszonylag fiatalon, 1961-ben elnyerte a Munkácsy-díjat, 1965-ben a Csók István-díjat, majd 1978-ban a Munka Érdemrend arany fokozatát.

Az 1938-ban érettségizett Mőcsényi Mihály, a szép művészetének kiemelkedő hirdetője, alkotója. Tudományos felkészültségével, a szakágak harmóniájával kerttervezőként összhangot teremtve gyönyörködtet. Diplomákat szerzett a Kertészeti Akadémián, a Közgazdasági Egyetemen, a

Műegyetem építészmérnöki karán, az ELTE bölcsészettudományi karán muzeológiából és művészettörténetből. Doktorált a kertészetből, majd a mérnöktudományokból. Később kandidált, legutóbb az agrártudományokból védte meg a nagydoktori disszertációját. A Kertészeti Egyetem adjunktusa, docense, tanszékvezető professzora, táj- és kertépítészeti szakvezetője, végül rektora. A területplasztikát alkalmazva parkokat, közterületi kerteket tervez (lásd: a szekszárdi Prometheus park), a „magyar kert”-tel nemzetközi díjakat nyer. A világot járja, mint a Tájépítészet Nemzetközi Szövetségének másfél évtizeden át alelnöke, elnöke: A Tessedik-díjjal, a Hild- és Ormoss éremmel kitüntetett művész a hazájához hű tudós és alkotó.

3.

März Konrád utóda 19 éven át Horváth Olivér (1940-1959). 25 évesen települt Bonyhádra. Ő volt a gimnázium legmagasabb képzettségű rajztanára: a Képzőművészeti Főiskolán szerzett művésztanári diplomát, amelyet az '50-es években középiskolai matematika szakos tanári oklevéllel bővített. Érdeklődési köre kiterjed a történelemre, a néprajzra és a technika különböző ágaira is. Az új munkahely, a családalapítás, a háborúval járó katonai szolgálat mozgalmassá tette a pályakezdet.

A 4 évfolyamra zsuorodó gimnáziumban lelkesen dolgozott: nevelt és alkotott. A '48-as forradalom centenáriuma elkészítette Kossuth és Petőfi mellszobrát, 1955-ben a diákotthon előtti Vörösmarty szoborral, 1956-ban a Petőfi domborművel és a „Forr a világ” című olajképpel gazdagította az iskolát. Döntő szerepet vállalt az iskolatörténeti múzeum létrehozásában.

Az esztétikai nevelés „társadalmasítása” érdekében túllépett a gimnázium keretein: a Járási Művelődési Ház segítségével 1948-ban életre hívta - Tolna megyében elsőként - a

Képzőművészeti Kört, ahol a legtehetségesebb diákok mellett a felnőtt bonyhádiakat is tanította festészetre, szobrászatra, iparművészetre. A kör minden évben kiállításon mutatta be a termést. Két diaktanítványa, Lafferthon Júlia és Borsódy Ágnes országos középiskolai rajzversenyen I. és II. díjat nyert.

A „mester” 1959-ben Pécsre költözött, ahol a Tanárképző Főiskola adjunktusaként, majd docenseként dolgozott. A grafikával, akvarellal és olajjal dolgozó Horváth Olivért a szép dél-dunántúli város megújulásra ösztönözte. Ekkor kezdett foglalkozni a képformálás konstruktív megoldásaival, a síkrendszerű dekoratív megfogalmazásokkal, térplasztikával és murális (fali) kompozíciókkal. Új vonásként megjelennek tűzzománcos és rekeszzománc- huzalos alkotásai, amelyekkel több hazai és nemzetközi kiállításon aratott sikereket. Horváth Olivér méltán viseli „Az oktatásügy kiváló dolgozója” címet.

Örömmel nyugtázzuk, hogy a pécsi Horváth Olivér nem lett hűtlen Bonyhádnak. 1988-ban jelentős képgyűjteményt adományozott a városnak, amelyet az önkormányzat a régi községháza tanácskozó - azóta Horváth Olivérről elnevezett - dísztermében helyezett el. A 81 éves művésznek töretlen alkotókedvet és jó egészséget kívánunk!

Az alkotó művészet táborába induló és célhoz érő Horváth-tanítványok közül 12-t említünk meg (jelezve, hogy e felsorolás nem teljes).

Az építészmérnökök, építőművészek sorát Mező Lajos nyitotta meg, aki a falusi tehetséggondozás során a Bakony vidékéről került a bonyhádi gimnáziumba. A kitűnő érettségi után (1950) a budapesti műszaki egyetemen diplomázott, s mindjárt oktató lett a városépítészeti tanszéken. Majd vállalatnál, a főváros Településfejlesztési Osztályán, a szalumínisztériumban, végül tudományos intézetben dolgozott mindenkor vezető beosztásokban, s irányította Budapest és a Dunakanyar rendezési programját. Mező Lajos Óbuda díszpolgára, számos kitüntetés tulajdonosa, amelyek közül a

legrangosabb az Ybl-díj.

Genersich Nóra hazai tanulmányai után Németországban hasznosította tehetségét műemlék-építészként. Lőrinczy Gyula és Link Péter itt Tolna megyében nagyrabecsült tervező építészmérnökök. Alkotásaik Bonyhádon is közismertek. (Lőrinczy Gyula a nemzetközi hírű Szekszárdi Jazz Quartet elismert muzsikusa is volt.)

A festőművészek közül az 1952-ben érettségizett Darázs Mária nemzetközileg elismert alkotó. A Képzőművészeti Főiskolán tanult, majd 1956 után Münchenbe költözött. Ma már Nyugat-Európában, különösen Franciaországban és a Benelux Államokban értékeli művészetét. Megtisztelő, hogy hívó szavunkra eljött, mert nem felejtette el, hogy - amint egyik méltatója írja - „a gyökereket Magyarországon, Pannóniában kell keresnünk”. Szabadjon hozzátennem: egy kicsit Bonyhádon is!

Lőrincz Vitus a középiskola utolsó évét a budapesti művészeti gimnáziumban járta. Főiskolai tanulmányai után rajztanárként Bonyhádon és Fóton dolgozott. Két évtizede szabad foglalkozású alkotó művész. Rajzaival, festményeivel, újabban tűzzománc-képeivel nemzetközi kiállításokon jegyzi a nevét. Különösen a bukovinai népi díszítőelemekkel és fafaragásokkal gazdagított, egyedülálló modern ikonjaival arat sikert.

A Bonyhádroz hű maradt Érdi Judit (Müller Józsefné) példamutató rajztanári tevékenységével évtizedek óta neveli a bonyhádi gyerekeket a szépre. Nem kiállító művész, de „legyőztük” szerénységét: kiállításunkat néhány alkotásával ő is gazdagítja.

Az iparművészek sorát az 1951-ben érettségizett Péri József indítja. Az Iparművészeti Főiskolán Borsos Miklós tanítványa. Ékszereivel, érmeivel, lakberendezési tárgyaival hazai és nemzetközi kiállításokon rangot vívott ki magának. Péri József tudomány-történészként foglalkozik a heraldikával (címertan)

és a falerisztikával (rendjelek tana). Ötvösszakértőként résztvett a Szent Korona eredetével foglalkozó kutató bizottság munkájában. Péri Józsefet 40 éves korában Munkácsy-díjjal tüntették ki.

Erős Márta keramikus művész vázái, korsói, tálai értékes és keresett lakásdíszítő elemek. Borsódy Ágnes (Pap Jánosné) funkcionális díszítőtárgyaival arat sikert, Borsódy László kisplasztikai és épületdíszítő kerámiái külföldön is keresettek. Várda Ibolya (Szüts Józsefné) nevét a textiltervezők jegyzik.

4.

Az 1960-as évektől a gimnáziumok nem tudtak teljes munkaidőben rajztanárt foglalkoztatni a heti óraszám csökkenése miatt. Így 2-3 szakos általános iskolai rajztanárokat alkalmaztak (Fodor Klára, Fodor Ildikó), illetve a helybeli külső óraadók segítették ki a gimnáziumot (Kovács Ferenc, Rónai József, Sebes Andrásné, Reif György). Több mint egy évtizede Fazekas Andrásné földrajz-rajz szakos tanár oktatja a tárgyat. Ő elsősorban a népművészet gazdag színvilágának ismerője és művelője; különösen a leánytanulók fogékonyak a hímzések és szöttesek értékei iránt.

A legutóbbi emberöltő művésztehetségei közül 6 tanítványt mutatunk be. Mozer Zoltán a 60-as évek közepén érettségizett. A2 egyetemen a magyar-történelem szakot végezte el. Írói hajlamai a tévéfilmek forgatókönyv-írásához csábították, s végül elkötelezettje lett a fény-árnyék kifejezésének: a fotózásnak. Képeit előbb irodalmi lapok közölték, majd könyvillusztrációk következtek, végül fotóival csoportos és egyéni kiállításon szerepelt itthon és külföldön. Mozer Zoltán ma már 6 önálló fotókötetettel büszkélkedhet.

Krähling János építészmérnök, nem kiállító művész. Neve mégis idekínálok. Mint tervező, különösen mint műemlék-

restaurátor főleg a templomépítészet stílusvonásainak kutatója, szakavatott ismerője. A dél-dunántúli templomépítészettel foglalkozó kandidátusi értekezése révén ma a budapesti műegyetem fiatal oktatója, tudósa.

Reif György rajztanár itt Bonyhádön dolgozik. Grafikáival már több csoportos kiállításon vett részt, a múlt évi első önálló kiállításával joggal hívta fel magára a figyelmet.

Hadikfalvi Andrea diákként honismereti táborokban ismerkedett a szövés és a korongozás technikájával, végül a kerámia és tűzzománc szerelmese lett. Szegeden matematika-rajz szakos tanári diplomát szerzett, a Tudományos Diákkör pályázatain kerámiáival már díjakat nyert. Jelenleg Budapesten dolgozik.

Kirchné Máté Réka újságírói szakmáját a fotózással párosította. Az elkapott pillanatok egyre jobban a hatalmukba kerítették, s ma már színvonalas művészi felvételekre ösztönzik. Az 1995-ben itt Bonyhádön rendezett első önálló kiállítása óta szakmai berkekben is ismertté vált a neve.

Pogonyi Zoltán a főiskolai rajztanári diplomáját jelenleg a Képzőművészeti Főiskolán fejleszti tovább. A fiatal, tehetséges grafikus több kiállításon szerepelt már.

Merész vállalkozás volt az az elhatározásunk, hogy a magyar iskola 1000 éves, a bonyhádi gimnázium 190 éves és a Bonyhádi Öregdiák Szövetség 60 éves jubileumát - az országban valószínűleg egyedülálló - képzőművészeti kiállítással, tanárok és tanítványaik alkotásaival ünnepeljük meg. Jogos büszkeséggel könyvelhetjük el, hogy 25 alkotóművészt vehettünk fel a névsorba (elnevezést kérünk a kimaradottaktól). Hívó szavunkra megható reagálásokat kaptunk, s most 18 öregdiák alkotásaiból tarthat bemutatót a Bonyhádi Öregdiák Szövetség és a Vörösmarty Mihály Művelődési Központ Honismereti Köre.

Záró gondolatként volt iskolatársunk, Illyés Gyula verssorait idézem az Egy régi városban című költeményéből. Ennél

lelkesebb, elismerőbb sorokkal kevés gimnázium
dicsekedhet:

Nagy munka megy itten.
Itt kap az árva palástot, a kiskondás koronát és
kardot a nyurga diák, aki álmaiban hadak élén küzd,
míg népe szabad nem lesz, hős, mint a mesékben.

1996. május 24.

dr. Kolta László

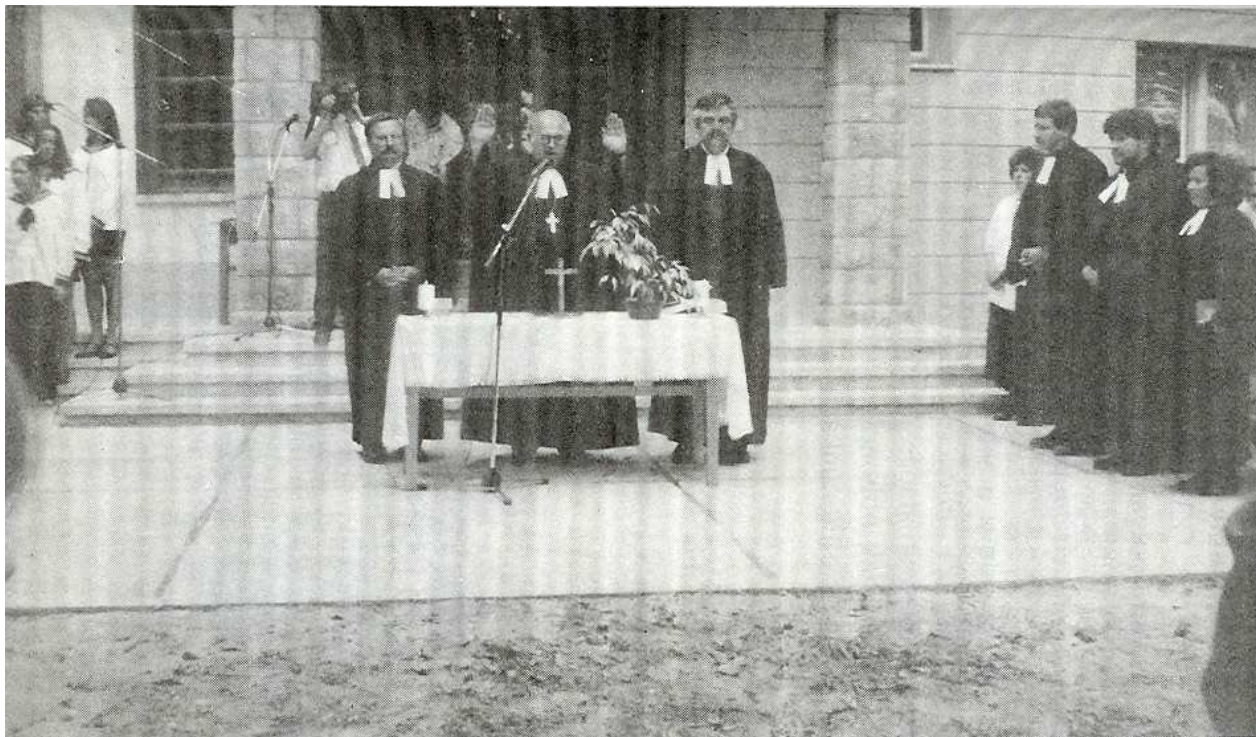
(Elhangzott a bonyhádi öregdiák képzőművészek kiállításának
ünnepélyes megnyitóján.)

MIÉRT KEZDTÜK A TANÉVET EGY HÉTTTEL ELŐBB?

1895. december 31-én éjfélkor szerte az országban Fiumétől Brassóig, Trencséntől Orsováig minden kis faluban és nagy városban megkondultak a harangok. Kezdetét vette az egy éves Ünnep, mely talán hivalkodó volt, de nem minden alap nélküli. Hiszen csak abban az évben 500 iskolát adtak át, megépült a kontinens első földalattija, kialakult a Hősök terének mai képe és felépült a Vajdahunyadvára. Elkészült a Feszty-körkép, s számos egyéb impozáns építmény.

Ma ilyen látványos eredményekről országos szinten nem beszélhetünk. Csöndesebb a honfoglalás 1100., a magyar iskola 1000. évének ünnepe. Mi, a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium diákjai és tanárai azonban igazából örülhetünk: e válságos évek után és közben, intézményünk fennállásának 190. évében új kollégiumot avathattunk 1996. augusztus 30-án. E nagyon nagy esemény miatt kezdtük a munkát egy héttel előbb.

Már hétfőn megkezdtük a felkészülést az Ünnepélyre. Csütörtökön iskolánk minden tanulója és tanára Sárszentlőrincre kirándult, ahol istentiszteleten emlékeztünk gimnáziumunk múlt századi gyermekkorára és Petőfi Sándorra. Pénteken délelőtt szavalóversenyt és iskolatörténeti vetélkedőt rendeztünk. Legszebben Komáromi Lilla, Gál Tünde és Frank Tamás szavaltak, ők mindhárman kiemelt díjban részesültek. Múltunkat a 12. b osztály csapata ismerte a legjobban. Ezután a szecskák mutatkoztak be játékos feladatokkal a sportpályán. Délután 1/2 3-tól gyülekeztünk. Széket hordtunk, fogadtuk a vendégeket. Négy órakor kezdődött meg az ünnepélyes tanévnyitó, az új kollégium avatása. Dr. Harmati Béla püspök úr kiemelte, hogy az internátus összefogással épült, jó lenne, ha az összefogás országos szinten is megvalósulna. Közös ima után felszentelte a kollégiumot.

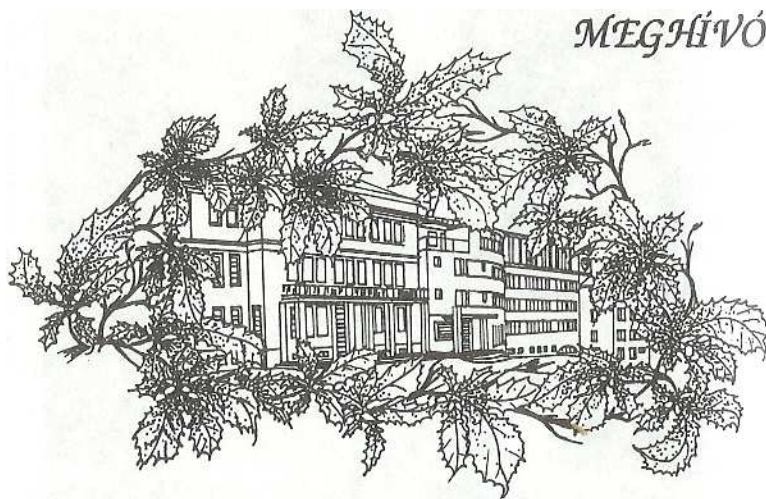
dr. Harmati Béla püspök úr felszenteli a kollégiumot

Az ünnepségen jelen voltak a tervezők: Masznyik Csaba és Krähling János, Platthy Iván címzetes államtitkár, Solymosi József, Gellért Kis Gábor és más országgyűlési képviselők, Oroszki István polgármester úr, volt tanártársaink és öregdiákjaink, velünk együtt örvendő szülők.

A munka hihetetlenül gyorsan haladt, hiszen az alapkövetétel csak egy éve, június 3-án volt. Már másnap megkezdtek az építést a Sugár Építőipari Kft. munkásai. A hosszú, havas tél ellenére végeztek, és július 23-án megtörtént a műszaki átadás.

Mára a kollégisták otthonossá tették, belakták a most már valóban „második otthonukat”.

Potápi Árpád

Az avatási ünnepség meghívója

„Ha látom az eget, kezéd alkotását,
a holdat és a csillagokat,
amelyeket ráhelyeztél,
micsoda a halandó — mondom —,
hogy törődsz vele,
és az emberfia, hogy gondod van rá?”

(Zsolt. 8,45)

*Szeretettel meghívjuk a Bonyhádi Petőfi Sándor
Evangélikus Gimnázium Kollégiumának*

ünnepélyes avatására

1996. augusztus 30-án 16 órakor

Helye: A gimnázium mögötti park

Az avatás szolgálatát végzi

DR. HARMATI BÉLA püspök elnök

A meghívó belseje

„Életük legyen és bővülködjenek!”

STATISZTIKA

1949-1996

A GIMNÁZIUM IGAZGATÓI 1949-TŐL NAPJAINKIG

Miklós Péter (1949-1953)

Kolta László (1953-1958)

Kövecses Vilmos (1958-1961)

Pém József (1962-1966)

Schwarcz Tibor (1966-1987)

Erdélyesi János (1987-1990)

Dévényi Ferencné (1990-1992)

Sántha Lászlóné (1992-től)

A '70-es évek tanárai

Bábel Ernő
Balogh Lajos
Dévényi Ferencné
Dr. Jurisits József
Erdélyesi János
Fehér Gyula
Fodor Ildikó
Hohmann Dénes
Horváth Béla
Horváthné Papp Ibolya
Istók Kálmán
Körper Mária
Kövecses Vilmos
Lajtós Györgyné
Laki Ferenc
Lipták József
Lipták Józsefné
Merész Konrád
Nagy Károly
Nikodémusz József
Ónodi Szabolcs
Ónodi Szabolcsné
Palásti Erzsébet
Pálos László
Pém József
Pretz Valéria
S. Kovács Györgyné
Schulteisz (Sásdi) Béla
Schwarcz Tibor
Simon Imréné
Simon László
Szabó Miklós
Szemerédi István
Szemerédi Istvánné
Szóts Zoltán
Takács Józsefné
Varjas Lászlóné
Zékány Erzsébet

Óraadók

Faludi Béláné
Fetzer Márton
Gayer József
Hodorics Ferencné
Horváth István
Jónás Ferencné
Oláh Annamária
Pál László
Rónai József
Sebes Andrásné
Varjas László

Kollégiumi nevelők

Balogh Lajos /igazgató/
Faludi Béláné
Fehér Gyula
Gayer József
Jónás Ferencné
Varjas László

A 80-as évek tanárai

Bábel Ernő
Ballai Melinda
Dévényi Ferencné
Dr. Horváth Béla
Dr. Jurisits József
Dr. Katz Sándor
Dr. Pálos László
Dr. Szabó István
Erdélyesi János
Fazekas Andrásné
Fodor Ildikó
Füziné Dala Judit
Gayer József
Geresdi Sándorné

Heitzmann Judit
Hilbertné Szemenkei Katalin
Hohmann Dénes
Hortobágyi János
Illés Lázár
Istók Kálmán
Jónás Ferencné
Körper Mária
Lajtos Györgyné
Mohácsy Istvánné
Molnárné Páli Éva
Nagy Andrea
Nagy Károly
Németh Orsolya
Nikl Katalin
Nikodémusz József
Ónodi Szabolcs
Ónodi Szabolcsné
Pretz Valéria
Sántha Lászlóné
Sásdi Béla
Schwarcz Tibor
Simon Imréné
Szemerédi István
Szemerédi Istvánné
Szöts Zoltán
Takács Józsefné
Tévich Erzsébet
Tornóczki A.
Vassné Puskás Zsuzsanna
Veres Margit
Walter Erika
Zékány Erzsébet

Óraadók

Barbanits András
Cziráki Gábor
Dr. Kolta László
Fetzer Márta

Fridrichné R. E.
Herpni István
Kádár András
Kult Imréné
Merész Konrád
Molnár Judit
Pinezits Imre
Rudolf László
Sebes Andrásné
Takács Gy.
Takács Mária
Trapp Ottó

A 90-es évek tanárai

Ágoston Zoltánné
Ányos Andrea
Ballai Melinda
Bozó Zsuzsanna
Castro, Dora Teresa Arbaiza
Dévényi Ferencné
Dr. Jurisits József
Dr. Katz Sándor
Dr. Pálos László
Dr. Szabó István
Erdélyesi János
Fazekas Andrásné
Gál Krisztina
Geresdi Sándorné
György Ferenc
Hegedűsné Kende
Kirchnopf Tünde
Helfenbein Péterné
Hilbertné Szemenkei Katalin
Hohlne Probst Éva
Hortobágyi János
Kolozsváry András
Kovács Balászné
Kőműves Dóra
Körper Mária

Kretzmann, Sarah
Magyar Sándor
Magyariné Medve Alexandra
Mohácsy Istvánné
Nagy Andrea
Nagy Károly
Németh Orsolya
Nikodémusz József
Ónodi Szabolcs
Ónodi Szabolcsiné
Páli Éva
Péter Irén
Potápi Árpád
Potápi Árpádné
Ratsimba Odin
Reif György
Ruppert Dóra
Salinger, Adele
Sántha Lászlóné
Sásdi Béla
Schwarcz Tibor
Szemerédi István
Szemerédi Istvánné
Takácsné Vercse Erzsébet
Tamás Tünde

Tévich Erzsébet
Varga Tünde
Vassné Puskás Zsuzsanna
Veres Margit
Wiandt Péter

Óraadók

Csábrák János
Cserhádi Sándor
Dr. Kolta László
Faludi Béláné
Fauszt Andras
Futár Rajmundné
Grillenberger, Wilhelm
Hodorics Ferencné
Kormos Tamásné
Krähling Dániel
Lovász Tibor
Ócsai Zoltán
Schwarcz Katalin
Sebes Andrásné
Szöts Zoltán

Iskolánkban érettségizett tanulók

1949

Of.: Gömör József

Axnix Judit
Bács Klára
Bárdi Zsuzsanna Ilona
Beregszászi Edit
Boros Éva
Danis György
Érdi Miklós Zoltán
Faludi Béla
Furmann Ilona
Füller Miklós
Gáspár Aladár János
Hadikfalvi Margit
Halmai Katalin
Horváth István Sándor
Kiss Kálmán Győző
Kovács István
Kövári Mihály
Kun Pál Péter
Lendvai Ferenc
Lohn János
Maros László János
Marx Gyula József
Merényi Erzsébet Anna
Musch János
Papp Tibor Imre István
Regős Zoltán László
Réther Gizella
Sas Béla
Schneider Elemér Zoltán Ferenc
Schöck Éva
Simon László Sándor
Szabó Lajos István
Szakács Anna
Szűcs Judith
Tomka Gusztáv László
Tornóczki István
Tóth József
Varga Zoltán
Várfői Irén
Városi Rudolf
Végvári Béla

1950

Of.: Dr. Kolta László

Bajnok Sándor
Barcza Zsuzsanna Mária
Bazonyi Lőrincz
Bárdi László
Benedek László
Borowiec Irén Klára
Böröcz István
Brucher László
Burián István
Buzási Sándor Ede
Deckert Károly
Felvári Ádám
Fleisz Kornélia
Halmos Erzsébet
Harkai Miklós Adolf Ádám
Hegyei Ferenc
Hideg Gyula Márton
Imrő Judit
Jászberényi Erzsébet
Kelemen Nóra Klára
Krauth János
Lelovics Erzsébet
Lőrinc Zoltán
Magyar István Béla
Márfai Mária
Mező Lajos
Pálmai Ilona
Pető István
Sarlós József
Schleier Olga Edit
Szakács Antal
Szukács Viktória
Tóth János
Tóth Sándor
Weidinger Vilmos
Zeke Gyula

1951

Of.: Nikodémusz József

Berényi István Zoltán (magánt.)
Bihari Lajos
Biró János
Buchert Ádám
Bús Zoltán Gábor
Égi Katalin Ilona
Fehérváry István
Harsányi Márta
Hegy Pál (magántanuló)
Horváth István
Illés István
Jenei Lajos
Kárpát István
Kiss Ervin
Kótai Jenő
Kovács Valéria
Lovas Dénes
Maros Erzsébet
Mauck János
Merényi Aranka
Oláh Ágnes Gertrúd
Papp Sándor
Páncél Éva Edit
Péri József
Polgár Endre József
Romos Károly
Schleier László
Schwán Béla
Siba György
Siba János
Szabó Kálmán
Szabó Lajos
Tarcsay Mária
Tibay Zoltán
Vesztergombi Mária
Wolf József

1952

Reál

Of.: Kövecses Vilmos

Barczy Imre
Baumgartner László
Bézsényi Gyula
Brandt József Béla
Dorn Ferenc
Eröss Márta
Klein Erzsébet
Koppány György
Kováts Dénes
Lőrinczy Gyula
Pápay Ágoston Géza
Réther Edit
Rottár Zoltán Márk
Stier József Péter
Szentágotai Dezső János József
Székely Zsófia Ilona
Szita László
Vági József

Humán

Of.: Tóth Mónika

Antal Tibor
Berecz Kálmán
Boros György
Csepregi Tibor Ferenc
Darázs Mária Veronika Judit
Egresi István
Erményi Magda
Frankó Éva Anna Mária
Gaál György
Gáti Edit
György Gergely
Hegy Jenő
Hirling György
Holländer Judit
Karsai Emil Ferenc József

Kovács László
Kunczer Jenő
Lábady András
László Aladár
Penczel Dániel
Sásdi Jenő József
Szagmeiszter Margit
Szakács Zoltán
Vass Kálmán
Várda Sibylla Ibolyka

1953

Reál IV. A

Of.: Merész Konrád

Baár Ferenc
Bús Imre
Élthes Júlia
Érdi Györgyi
Ferencz Péter
Grill Katalin
Hadaró Sándor
Hosszú István
Karsai Ágota
Kolep Konrád
Korond Ákos
Kővári József
Link Péter
Molnár Miklós
Papp Erzsébet
Papp Jenő
Pech József
Pilári Ferenc
Pintér Imre
Rausnitz János
Regős Olga
Rieger Éva

Róth Károly
Schmieder Ádám
Schwarcz Tibor
Stollár András
Szabó Elemér
Szabó György
Tóth József
Törő Béla
Tuba Zoltán
Vékény János
Walter Róza
Weber Márton
Zag László

Humán IV. B

Of.: Kövecses Vilmos

Bács Gábor Huba
Bátor Péter
Bencze István
Borowiec Gizella
Deák István
Fábián Brigitta
Fehér Irén
Gyulai Mihályné Szendrei Ilona
Jäger Jakab
Jónás János
Kerekes Szilveszter
Márton József
Mészáros Mária Magdolna
Palikó Béla Barna
Páncél Magdolna
Rizner Dezső
Sántha Péter
Szentés Béla
Ujvári Erzsébet
Varga Mária Edit

1954

Reál IV. A

Of.: Horváth Olivér

Aizenpriesz Dezső
Barabás János
Baráth József
Batyalik István
Cserháti Miklós Dénes
Cserháti Pál Gyula
Engel Gábor László
Erményi Imre József
Ferencz József
Fülöp László (magántanuló)
Guth Péter
György Gergely (ism. nit.)
Heil Bálint
Hermann József
Horváth György
Horváth Kálmán Antal
Keller József
Király Ernő
Kratzl Béla
Ledneczky Ferenc
Marosi József
Márton Árpád
Márton Lázár
Meixner János
Mészáros Árpád
Pervay Lóránt Imre
Petz Ottó
Péter Béla
Reinhardt Pál József
Reizer Gyula
Ritzel János
Sas Tibor Péter
Sántha István
Somogyi László István
Szentes Imre
Szokodi Jenő Zoltán
Szócs Zoltán
Végh Imre

Reál IV. B

Of.: Gyalog Béla

Balogh Eszter Lenke
Balogh Sarolta
Bartus Zsófia
Bárdi Ilona
Blickle Ilona
Bothár Imola Margit
Deckert Gabriella Magdolna
Fehér Izabella Margit
Gágó Gizella
Gedő Erzsébet Paula Mária
Haraszti Anna
Hevesi Mária Magdolna
Kóbor Mária
Kuharovics Franciska
Lovász Mária
Lőrincz Márta
Lukácsi Irén
Meiszinger Gizella
Merényi Márta Mária
Sarkadi Katalin
Szendrei Sarolta
Várszegi Mária Gizella

1955

IV. A

Of.: Molnár Lászlóné

Baráth Sándor
Barczy Attila
Bari Mihály
Bács Barna
Béres József László
Elter József
Endrei György
Ferencz József
Feth József
Gyórfi János
Horváth János
Imreh Ernő

Joó István
László Zoltán
Mátyás Zoltán
Meixner János
Oláh István
Papp Jenő
Petz Ernő
Pintér Miklós Béla
Rausch János
Salamon Ferenc
Szabó József
Szabó Zoltán
Turbán Jakab
Uhrin János
Vársci Lázár
Vercse István

VI. B

Of.: Palásti Erzsébet

Adamszik Erzsébet
Borsódy Ágnes Pirooska
Deckmann Erzsébet
Dorn Éva Ilona
Erős Mária
Fábián Erzsébet
Fetzer Ágnes
Fülöp Rozália
Gáspár Emerencia
Györfi Borbála
Holló Judit
Juhász Filoména
Kerekes Erzsébet
Kerekes Margit
Kiss Gizella
Konrád Mária
Lafferthon Julianna
László Szabina
Pleizer Anna
Schmidt Krisztina
Schnapf Irén
Szász Mária
Tóth Ilona
Varga Cecília
Vízi Erzsébet Lujza
Wieder Katalin

1956

IV. A

Of.: Szommer Ilona

Bánhídi Klára
Boronkay József
Borsódy László Imre József
Erményi Edit Margit
Erős Hajnalka Edit
Fehérvizi István
Frank Károly
Frei Péter
Gedő Mária
Glöckler József
Hegedűs István
Lőrincz Antal
Márton Pál
Molnár Eszter
Pégely Tibor
Petró László
Prei Péter
Puskás Ervin Zoltán Kázmér
Wagner Katalin
Weigandt Pál

IV. B

Of.: Kövecses Vilmos

Bálint Géza
Csatlós Arpad
Ficzek Gyula
Füredi Zsófia
Heizer Teréz
Juszt András
Kolozsi Erzsébet
Kosztolányi Magda
Lovas Mária
Nagy Lília
Neidert Erzsébet
Oláh Magdolna
Ország Mária
Petz Ádám
Péter Győző János
Róth Henrik
Schneider János
Schultheisz Béla

Szabados Éva
Szakács Mária
Szőke Klára
Tillmann József

1957

IV. A

Of.: Dr. Márvány János

Balás Dénes László
Baricz Anna
Bognóczky Géza
Bruckner Márton
Csordás István
Hubay Zsolt Ferenc
Jeckel János
Kákonyi Ferenc
Király György
Lendvai Piroska
Nagy János
Nyul Sándor
Pirka Katalin
Pogonyi Pál
Riegl Mária
Seres Mihály
Schumacher József
Szanyi Zsófia
Szücs Eva
Varga Ottó
Váradi András
Váradi László

IV. B

Of.: Molnár Lászlóné

Aizenpreis Irén
Böröcz Ilona
Dér Anna
Fábián Lídia
Gáspár Ifigénia
Hegedüs Borbála
Hetényi Erzsébet
Holló Sándor
Hucker Katalin
Kasler Mária

Kerner Magdolna
Müller Erzsébet
Németh Annamária
Palikó Barnabás István
Pogány Anna
Sámson Ágnes
Schauermann Erzsébet
Siklósi Margit
Stallenberger Péter
Szabados Éva Mária
Váróczi Judit Zsuzsanna
Völgyi Katalin
Wenk Anna

1958

IV. A

Of.: Horváth Olivér

Árvai András
Czenki Erzsébet
Daradics Ferenc
Duska Gyöngyi
Glöckner Péter
Halmágyi Mária
Horváth Tibor
Katona János
Keresztes Piroska
Koch Katalin
Kolonics Julianna
Kovács Arpád
Kovács László Károly
Lendvai István
Magyar Péter
Máté Jenő
Mérgecs Miklós
Nikodémusz József
Pach Eva
Röder Margit
Ruzsik Irén
Szalai Sándor
Tibol Ilona
Váradi István
Vódlí Margit
Zakariás László István

IV. B

Of.: Gyalog Béla

Fábián Géza
Fekete Erzsébet
Guth Teréz
Gyalog Enikő
Haip Etel
Hurzka Piroska
Hütter György
Kisvárdai Antal
Koch Katalin
Kramer Erzsébet
Kurecz Márton
Lamberti Ottó
Lábady Mária
Miskéri János
Munkácsi Ágnes Mária
Nádor József
Propst Anna
Sajgi Mária
Várszegi István
Zalezsák Irén

1959

IV. A

Of.: Nikodémusz József

Baricz László
Berlinger Ferenc
Boross Klára Julianna
Czank János
Dévényi Ferenc
Drüszler József László
Fetzer Ferenc
Fetzer Márton György
Ganter Antal
Gergely Sándor
Gerner Ádám
Gungl János
Horváth László József
Hubay Attila László
Hunya Kornélia Erzsébet

Illés Lázár
Kiss Sándor
Lamberti György Rezső
Lantos János Miklós
Lengyel Lajos
Márton Károly
Oswald Walter
Penczel Jakab
Réther Attila János
Rozsnausz Miklós
Schlégel Katalin
Szabados László Géza
Szelevényi Arpád
Tibol Ilona
Tamás Miklós Menyhért
Váróczi Klára Zsófia

IV. B

Of.: Palásti Erzsébet

Avar Borbála
Békési Erzsébet
Csányi Károly
Domokos Zsuzsanna
Géth János
Glöckler Ferenc
Haraszi Mária
Hegedüs Eva
Hettesheimer Zsuzsanna
Láng Magdolna
Mayer Mihály
Márton Lőrinc
Merész Emőke
Müller Erzsébet
Olaj Izabella
Oláh Annamária
Páczay Eva
Palikó Emőke Mária
Pinczési Sándor
Steigerwald Pál
Stollár Magdolna
Szarvasy Orbán
Várnay Ibolya
Zirkelbach György

1960

IV. A

Of.: Molnár Lászlóné

Bányai Henrik
Bíró Teréz
Dékány Julianna
Fáncsy József Géza
Fetzer Anna
Formanek Zsuzsanna Ágota
Gál Aladár
Gyánó József
Hajas Dezső Béla
Hübner Mátyás
Irgév Risztó
Kecskés Tibor
Kuszkurova Lena
Lafferthon Ernő
Latyák József
Lovász Árpád
Lukács József
Mayer János
Müller János
Nyakas Ferenc
Petz Albert
Pfeifer Iván
Szabados Tibor
Telekfalvi Veronika
Tresch Ádám
Várszegi László
Wetzel Katalin

IV. B

Of.: Bari Róbert

Adirkó Magdolna Eszter
Becker Erzsébet
Berkényi Ilona
Beszédes Klára Ágnes
Botsor Lajos
Borsódy Éva Márta

Borsódy Klára Magdolna
Csibi László
Fekete Sándor
Frank Borbála Anna
Gál Judit Márta
Gombor Szidónia
Hetesi János
Kapeller Anna
Keresztes Judit
Kiszler Gyula
Kövecses Vilmos
Nikodémusz Magdolna Éva
Novotny Hilda Emma
Nusser Tamás
Olaj Ráfael István
Pogány Livia
Sántha Anna
Szabó Katalin Gyöngyi
Szagmeister Éva Mária
Széfesy Miklós
Széll Gabriella Margit
Szűcs Margit
Uti Anna
Varga József

1961

IV. A

Of.: Schmidt József

Ambrusits József
Bogdány Lajos
Bona Imre
Bús László
Dobri László
Domány Gellért
Felszegi Márton
Fodor Zoltán
Hackmajer Erzsébet
Hamar Vilmos
Hoffmann András

Horváth Csilla Ágnes
Hunor Attila
Katona Anna
Kelemen Gábor
Ohnmacht György
Palkó Antal
Pinczési László
Pogonyi Péter István
Remecy Sándor
Solymos Antal
Solymos Irén
Spitzkopf Sándor
Szabó Béla
Vogronics Rózsa
Weiler Gyöngyi

IV. M/e

Of : Laki Ferenc

Alpár Balázs
Balogh Antal Lajos
Barchet Éva
Bábel Ernő
Bács Zsuzsanna Eleonóra
Bíró Margit
Bocsor Margit
Bognóczy Klára
Gergely Attila
Keszeli Zita
Körper Mária
Márton Imola
Milosev Ilona
Móritz László
Müller Anna
Nagy Mária
Németh Eszter
Pataki Csaba László
Pogány Julianna
Szabó Attila
Szabó Mariann Rozália
Szűcs Edit

IV. Modern humán tagozat

Of.: Czvetics Ivánka

Arndt Zoltán
Avar Ervin János
Érdi Judit Mária
Fáth János
Jeney László
Kolep Magdolna Éva
Lénárd Irén Emma
Lénárd Mária
Link Mária
Mayer Magdolna
Nagy Irén
Németh Eszter Jolán
Pataki Katalin
Páva József
Péri Katalin
Sashegyi Hilda
Streicher Mária
Szabó Mária
Váróczi Sarolta Ágnes
Wusching Mária

1962

Reál

Of.: Nikodész József

Ambrus Attila Vilmos
Ambrus Ibolya Julianna
Ambrusits László
Árvay Edit Ilona
Bauer Imre
Breitenstein Mária Magdolna
Deres István
Dér Ferenc
Dévényi László
Fáncsy István
Hajabács Péter István
Hausel István
Horváth Ferenc

Hosszú Ferenc László
Illés Huba András
Kamarás Zsuzsanna Ilona
Klausz Béla
Lendvai Endre Kálmán
Németh Bálint
Nikodémusz Etelka
Orbán Antal
Petó Ede László
Rein Konrád László
Solymos János
Somogyi Károly Miklós
Szabó Györgyi Ilona
Szabó László
Szakács János
Takács László
Varga József

Levelező

Of.: Gyalog Béla

Ábrahám János Zoltán
Bareith Borbála
Békés Zsuzsanna
Bíró Jolán
Csobot Zoltán
Döme Imre Mihály
Erményi Zsuzsanna Katalin
Faragó Zsuzsanna Mária
Fledrich János
Hadikfalvi Erzsébet
Halassy-Rektorisz Zoltán Lajos
János Borbála
János Erzsébet
Kajos Gyula
Kovács Katalin Márta

Ódry Melinda Annamária
Sárosi József
Steib Ferenc
Szél Éva Katalin
Széplaki Ibolya Valéria
Szokolics Julianna
Szóts Aranka
Végvári Márta
Zöld József András

IV. M/H

Of.: Mádi Piroska

Baricz Éva
Csuma Erzsébet
Domonyai Mária Julianna
Fekete Mária Anna
Fritsi Katalin
Hagen Erzsébet
Illés Irén
Kasler Anna
Kasler Katalin
Kiszler Teréz
Link Erzsébet
Merész Gyöngyvér Ágnes
Nemes Katalin
Oswald Herta
Párczen Ilona
Petermann Erzsébet
Schleier Erzsébet
Schrancz Erika Erzsébet
Szomor Erzsébet
Takács Éva
Takács Margit
Varga Edit Anna
Wirth Rozália

1963

IV. C

Of.: Czvetics Ivánka

Becze Ilona
Bene Ildikó
Deák Anna
Egyed Sándor
Falusi Ádám
Hahn Erzsébet
Illés Erzsébet
Illés Ferenc
Kelemen Lajos
Kende Miklós
Kencskó Gyula
Kürti Katalin
Lovász Gizella
Mózes Edit
Németh Mária Angyalka
Nyisztor Gizella
Pataky Miklós György
Patyerek Franciska
Roth Erzsébet
Schuler Gizella
Somogyi Mária
Takács Miklós
Teleki Olga
Tóth Irén Erzsébet
Turay Gábor Zoltán
Vass Éva

IV. orosz osztály

Of.: dr. Márvány János

Béres Jolán
Engert Borbála
Fazekas József János
Forrai Teréz
Füredi Anna
Hauk Katalin
Homoródi Teréz

Hufnagel Katalin
Hüber Katalin
Juhász Gizella
Kabát Sándor József
Keresztes Ágnes Mária
Krasznai Anna
Kutas Károly
Mártonfalvi Péter
Mayer Erzsébet
Petkó Erika Anna
Pirka Klára
Rápolthy Csaba István
Salaco Marianna
Sasvári Mária Magdolna
Simon Ida Zsuzsanna
Sütő Rózsa Gizella
Takács Ildikó
Tóth Ilona
Vadkerti Tóth Tihamér Zoltán
Zakzsák Margit

IV. R

Of.: Pálos László

Bék József
Boros József
Böte Béla
Csibi Zoltán
Falvai Gyula Lajos
Horváth Miklós Lajos
Hunor Csaba
Illés József
Imreh Balázs
Jáger Ferenc
Jeney János
Juhász András
Kalász János Bálint
Kaufmann Konrád
Klein József
Klem Ádám
Kosztolányi Dezső László

Kovács Imre
Kovács László
Maros Endre Miklós
Martin János
Máté István Zoltán
Nikodémusz Márta
Sági János
Schleicz Katalin
Schmidt Ferenc
Sík Judit Klára
Sipos Anna Mária
Sohajda Ella
Szappanyos Ilona
Vetsey Ágota Paulina
Werner Erzsébet Katalin

1964

IV. A (reál)

Of.: dr. Zoltán Vilmosné

Antal Ibolya
Balázs János
Böhler Erzsébet
Csepregi Endre
Deér András
Dóra Imre
Dömötör
Fehérvizi Margit
Füredi József
Havasi László
Jováncsay Gyula
Kiss István
Krámer György
Krähling Dániel
Kutassy István
Manhalter György
Móser Zoltán Antal
Petó Zoltán
Pém József István László
Prikk Imre

Rahiczki Zoltán
Sólyom László
Sólyom Tibor
Somogyi Sándor
Schäffer Katalin
Szilágyi Rozália
Vetsey András Károly
Winger Magdolna

IV. B (Mi-I.)

Of.: Palásti Erzsébet

Ács Éva Ágota
Bechtel Margit
Bencze Attila
Böte Irma
Darázs Tihamér János
Faragó Éva Ágnes
Friss Mária
Gaál Eva Ilona
Gál Erzsébet
Horváth Edit
Kasler Erzsébet
Lantos Aranka Margit
Miskolci Antal
Nikolov Tamás István
Pámer János
Pártai László Gyula
Pukli Éva
Regös Klára
Rimai Emília Ágnes
Sebestyén Margit
Szanyi Ilona Veronika
Temesi Kornélia Erzsébet
Tóth Amália Mária
Varga Gyula
Vercse Gizella
Winkler György János
Zágonyi Bálint
Zalezsák Margit

IV. C

Of.: Hauszner Frigyesné

Antal Éva
Bocz Márta
Bíró Ágota
Csepregi Pál
Csíbi Gyöngyi
Dávid Rozália
Ferencz Ibolya
Ferencz Margit
Fodor Zsuzsanna Mária
Gáspár Anna
Guzorán Ferenc
Hortobágyi Ilona
Istenes Gizella
Kajtár Tibor
Kövics Margit
Lahó Ágnes Erzsébet
Lukács Mária
Mészáros Jolán
Nagy Ilona
Palkó Margit
Patócs Éva Ottilia
Pörényi István
Sárcsi László Gyula
Sebestyén Imre Dezső
Sebestyén Rozália
Simon Ilona
Turay Éva Gabriella
Tusa Margit
Vajda Éva
Váradi János

Cipőgyár

Of.: Pálos László

Braun Fábián
Czehmann János
Czéh Andrásné Farkas Anna
Feik Henrikné Petz Anna
Gampli Béla

Horváth József
Jónás Lajos
Kappel Károly
Kaufmann-né Garay Mária
Pál Imre
Salamon Lőrincné Fehérváry Á.
Berta Sándor
Bulla Józsefné Kriszb Etelka
Deák Izabella
Herczeg Istvánné Sipos Anna
Herczig Mária
Kákonyi Bertalan István
Király Piroska
Dr. Link Ferencné Wiedemann T.
Sajnovics Ilona
Szily Lászlóné Gyikos Mária
Schalli Ádám

1965

IV. A (Modern humán)

Of.: Molnár Zoltánné

Bakó Gizella
Bálint József
Bánhidi Éva
Becze Teréz
Bíró József
Csoboth József
Fink József
Guttyán Ágnes
Hauser Márta
Hervai Rozália
Hideg Edit
Kasler Antal
Krenzer Amália
Link Márta
Lőwy Zsuzsanna
Pankász József
Sári Magdolna
Schlett Mária Anna

Sümegei András Péter
Szentés Márta
Szhárossi Anna Mária
Takács Imre
Takács Mária
Theisz Rozália
Truczsa András
Vercse Erzsébet
Vörös Magdolna

IV. B (Latin)

Of.: Laki Ferenc

Antal Csaba
Bergmann Katalin
Csáki László
Csepregi Katalin
Csepregi Piroška
Csibi Teréz
Csongor Győző Béla
Csordás József
Darázs Irén Mária
Deákvári Rozália
Dobos Béla László
Gál Eszter Ligia Irén
Gál Mária Anna
Heim Károly
Hargittai Margit
Horváth Anna Éva
Illés Margit
Körösi Klára
Kukola Franciska
Kresz József
László Irén
Pál Erzsébet
Pál Gizella
Palatinus Mária
Palkó Terézia
Rózsavölgyi Eszter Magdolna
Sárközi Csaba Károly

Sárosi Gyula István
Somogyi Sándor
Streng Valéria Veronika
Szigeti Ágnes
Tóth Aranka Katalin
Várnagy Angyalka
Wiedermann Klára

IV. C (Reál)

Of.: Grósz József

Árvay Gyula István
Balogh József
Bartis Antal Jeromos
Bíró János
Böröcz Erika
Csobot Fábián
Daradics Magdolna
Duzsi József
Fáncsy Géza
Fertő József
Glöckler László
Hajnal László
Herner Ferenc
Horvát Tibor Sándor
Kertész János
László Antal
Lőrincz Béla
Meskó László Lajos
Nagy Gyula
Pintér György
Pirka Ernő
Róthschadl Péter István
Schmidt Judit
Schmidt Ferenc
Szarvasy Zoltán
Szomolai Ferenc Zoltán
Varga Kálmán
Várhegyi István Sándor
Wagner István

1966

IV. A (Orosz)

Of.: Jurisits József

Czier Klára Anna
Daradics Rozália
Domonkos Júlia
Faludi Péter Pál
Feró Erzsébet
Fetzer János
Gáspár Boldizsár
Guzorán Gáspár
György Mária
Herner Mária Anna
Horváth József
Kovács Márta
Kőrösi Erzsébet
Krachun Judit Mária
Lajos Ilona
Márton Irén
Merényi Ágota Éva
Molnár Zoltán László
Nagy Ilona
Önböli Anna
Önböli Borbála
Pataky Tibor Gábor
Pék Katalin
Pinezits Imre
Reich Julianna
Séllei József
Simon Mária
Szentesi Irén Julianna
Szijjártó István
Takács Tibor
Vastag Sára
Wilhelm Erzsébet

IV. B

Of.: Pálos László

Balázs Antal
Bogát Terézia
Feil László Tibor
Gász Antal
Gedő Tibor Aladár
Gungl György
Harka Zoltán
Kelemen Pál
Kovács András János
Kovács Hajnalka Irma
Kvéder László
Lahó István László
Miskolai József
Nagy Endre István
Palkó László
Papp Eszter Katalin
Rajna Margit
Regős Gabriella Edit
Rittinger Ádám
Sik Béla Barnabás
Schmidt Györgyi
Szalai Zoltán
Szecsődi Imre
Tóka János Imre
Ujvári Gyula
Varjas László István
Vizi József
Wagner Magdolna
Weisz József
Zsók Fábán

IV. C

Of.: Illés László

Andriskó Mária Anna
Antal Ágnes
Bakán Mária Éva
Bányai Klára Ágnes
Csiki Terézia
Dávid Katalin
Domokos Mária Margit
Drinóczi Ferenc István
Erdélyi Veronika
Fazekas Ágnes
Fehérváry Éva Johanna
Ferenci Mária
Friss Magdolna Erzsébet
Gál Attila Béla
Haág Mária
Hajdu Ágnes
Hajnal Erzsébet
Horváth Zoltán Géza
Illés Teréz
Jónás Lívia Anna
Kerekes Erzsébet
Kohn Mária
Kovács Erzsébet
Kun Ágnes
Laki Erzsébe
Létz Anna
Pálfi József
Pék Gizella
Radó Julianna
Soós Valéria
Stefán Erzsébet
Stern Katalin
Száraz Nagy Anna
Szontág Kornália
Temesi Ilona
Vendég Erzsébet
Zakk Mária

Levelező

Of.: Molnár Lászlóné

Beck Ferencné Szászvári Katalin
Bischof Ferenc
Bischof József
Brezánszky Gábor
Budai József
Buchmüller Margit
Farkas Ödönné Réder Anna
Hübner András
Jelencsik Józsefné Marsai Terézia
Kelemen Endréné Barabás Ibolya
Köllő Ernőné Ábrahám Eszter
László Erzsébet
Letenyey József
Marcinkó Katalin
Marsai Anna
Molnár Ernő
Nagy Árpád
Pálinkás István
Pánczél Jánosné Matus Ilona
Pintér Ilona
Réhm Ferencné Schaller Anna
Schaller Éva
Schöffner Borbála
Szabó István
Téczy Károly
Tóth Jánosné Kovács Ilona
Török Ferencné Narr Katalin
Wolf György

1967

IV. A

Of.: Laki Ferenc

Bechtel Helmut Konrád
Bék János Sándor
Borbély Katalin
Boros Sándor
Csáki Margit Erzsébet
Farkas Irén
Fekete Erzsébet
Geresdi Sándor István
Gunya Béla Miklós
Kiss Ilona Mária
Milosev Ernő
Németh Beáta Mária
Pém László György
Péter Márta Júlia
Prikk Katalin Edit
Róna Mária
Rózsa Orbán
Seres Margit
Somogyi Lajos
Tauth Valéria Anna
Tusa Márta
Wagner Annamária

IV. B

Of.: Kövecses Vilmos

Bakó János
Bakó Zoltán
Balog Borbála Erzsébet
Balog Zsuzsanna
Bóvári Klára Julianna
Deme László Kálmán
Ébert Terézia
Hajdú György
Hollósi Imre
Horváth Zsuzsanna

Kovács Irén
Kun Ágnes
Schultz Antal
Seres Antal
Szabó Zsuzsanna
Szimmer Imre
Szommer István
Takács Árpád
Tévich Erzsébet
Tóth Béla
Tóth Róza
Volár Erzsébet

IV. C

Of.: Szemerédi István

Andrásik Gizella
Böte Anna
Csanaki Hedvig
Csima András József
Deckmann Katalin
Dózsa Ilona
Fauszt Erzsébet
Fauszt Mária
Haász Katalin
Heidecker Mária
Hollenbach Anna
Hucker Erzsébet
Krämer Margit
Léhnert Erika
Lőrinczi László
Molnár Éva
Pálffy József
Pinezics Anna
Ritter János Lajos
Schuber Borbála
Széles Regina
Tóth Katalin
Tresch János

IV. D

Of.: Palásti Erzsébet

Alpár Jenő
Bachmann Antal
Balázs Iлона Erzsébet
Bednárík János
Bihari Anna
Ettig Beátrix
Farkas Ferenc
Hesz Erzsébet
Horváth János
Matus Ferenc
Molnár Ildikó Erzsébet
Petz Sándor
Plesz Katalin
Rudolf István
Sebes Erzsébet
Schnepf Márton
Szántó Aranka
Tankó Iлона
Tóth Éva
Török Margit
Varga Mária

Levelező

Of.: Pálos László

Ambrusz Pál
Berecz János
Deák János
Dicső Ferenc
Fekete Anna
Gáspár Márta
Géjő Erzsébet
Horváth Antal
Hütter Attila
Jéhn Ádám
Kasper Jánosné Garai Etelka
Kaper Konrádné Kovács Katalin
Kiss Lászlóné Weitner Teréz Anna
Lászlófi Mária Anna

Mihály Józsefné Budi Ibolya R.
Narr Józsefné Smercka Etelka
Önböli Ferenc
Paréj István
Pincehelyi Márton
Takács Judit
Vál Pál

1968

IV. A

Of.: Schultheisz Béla

Antal Dezső
Ábrahám Iлона
Állrutz Katalin
Balogh Piroška
Balogh Zoltán
Csáky Júlia Ibolya
Cselenkó József István
Csibi Irén
Darázs Ágnes Margit
Falb Gábor
Fauszt Mária
Gráf József
Hauser Miklós Péter
Helmich József
Horváth Irén
Kékes Béla
Kenedi Ibolya Mária
Kozma István
Létz Henrik
Linde Ferenc
Mayer Lenke
Narr Judit Irén
Paál Margit Piroška
Puskás Jolán
Rieger János
Steib Károly József
Tóth Teréz
Zag Mária

IV. B

Of.: dr. Zoltán Vilmosné

Bech János
Buzás András
Ditrői Márta Mária
Hoffmann Márta
Horony Mária
Jenczer Anna
Kertész Ilona
Kovács Erzsébet
Kurdi Pál
Laufer Gábor
Lónay Magdolna
Önböli Gizella
Pincehelyi János
Ródenbücher Éva
Szabó Elemér
Takács István
Trich Hilda

IV. C

Of.: Simon László

Apaczeller János
Ács János
Badics Mária
Bechtl Henrik
Bencze István
Brambauer Katalin
Fábián Lajos
Frank Imre
Jakab József
Juhász Terézia Ágnes
Kiss István
Kovács Erzsébet
Kovács János
Majer Erzsébet
Nyers Katalin Valéria
Schram Antal

Szabó József Tamás

Szücsény Ágnes

Varga József

Weisz Katalin

IV. D

Of.: Hauszner Ferencné

Békési László József
Bujdosó Magdolna Mária
Csékö György
Dávid József
Deák Valéria Katalin
Fehérváry Klára Janka Irén
Flaskár Izabella
Gulyás Anna
Gyalog Sándor József
Gyimesi Etelka
Hoffmann Paula Mária
Holló Ottilia Erzsébet
Lovik Zsuzsanna
Nagy Ágnes Rózsa
Patócs Erzsébet Ildikó
Sándor Imola Mária
Sebestyén István
Schweitzer Mária
Szanyi Miklós Ernő
Szilágyi Ilona
Szóts Anna

Levelező

Of.: Pálos László

Albert Katalin
Bicsak Margit
Bíró András
Hegy Imre
Jakab Etelka
K. Nagy Rozália
Klein János

Láng Gáspárné Krämer Margit
László Veronika
Molnár Éva Mária
Nagy István
Pincehelyi Márton
Szigetvári József
Szöts Erzsébet
Zsíros Mária

1969

IV. A

Of.: Laki Ferenc

Balogh András
Bányai Ferenc József
Bayer József
Bihari Márta
Boros Sándor
Brandt Gyula
Csepregi Márta
Drinóczi Eszter
Farkas Ödön Sándor
Fritsi Erzsébet
Gadó Erzsébet
Gáspár Imre
Juhász Mária
Kertész Márton János
Kozma Mária
Laffertson Károly Imre
Lencz György
Márkus János
Mikó Sándor
Pitér Ágnes
Sarlós Éva
Simon Judit
Stier András
Topp Erzsébet
Vágó György

IV. B

Of.: Pém József

Bakó Katalin
Bencze Mária
Bincsó Klára Matild
Bíró Mária
Blesz Katalin
Bodony Gizella
Braun Anna
Brudnyák Magdolna
Daradics Éva
Égi Mária
Ettig László
Fábián Borbála
Ferencz Rozália
Gyórfi Vince
Heringh Zsuzsanna
Hortobágyi János
Kacsó Éva
Kelemen Mária
Kerekes Irén
Klausz Irén
Kozma Erzsébet
Mikszai Klára
Müller Katalin
Németh István
Oláh Julianna
Orbán Erzsébet
Oroszi Ferenc
Pámer Jakab
Rózsa Julianna
Schneider Imre
Skobrák Mária
Strohmayr Péter
Tóth Etelka

IV. C

Of.: Kővári Imre

Ádám Tibor
Bernhardt Erzsébet
Bíró Antal István
Csiki Mária
Csimma Erzsébet
Csomor Ilona Ildikó
Fazekas Márton József
Forrai Emma
Galambos Teréz
Glaser Erzsébet
Gyimesi Gyula
Herger Márta
Hirth Erzsébet
Hollenbach Margit
Hufnagel Imre
Illés Veronika
Kelemen Mária
Krämer János
Ledneczky Mária
Magyar Pál
Míg Etelka Ilona
Müller István
Pere Mátyás
Perei Mária Teréz
Póth János
Reitri Magdolna
Verseghy Ferenc
Wenk Éva

IV. D

Of.: Wild Katalin

Bakó Dénes Antal
Bech János
Berlinger Henrik
Bíró Anna
Csoma József
Dávid József
Dudás Edit Rózsa

Dürr Ágnes Ilona
Gulai István
Havasi Mária
Horony János
Kovács Erzsébet
Kovács Irén Mária
Kürti Tibor Tamás
Luxemburger Mária
Nyers Katalin Valéria
Patay Endre Béla
Reményi Mária
Simon Attila
Steib János
Szippel Margit
Tolnai Péter
Tresch Ferenc
Wusching Mária Ágota

Cipőgyári dolgozók

Of.: Pálos László

Ambrus Mihály
Arndt Henrik
Bíró István
Bogos József
Domonkos Lászlóné Marosi E.
Fenyvesi Jakabné Rónyai Eszter
Fülöp Péter
Gasz András
Hajas Dezső Béla
Horecki Ferencné Jónás Borbála
Lamoly Istvánné Varga Erzsébet
Paksi András
Petz Zoltán
Schultheisz Károly
Szabó László
Szapu László
Szegedi Miklós
Tóth Béláné Tüzes Éva
Verhás Györgyi
Zodoma László

1970

IV. A

Of.: Pálos László

Beréti Márta
Bincsó Klára Matild
Bodor Ildikó Mónika
Farkas Aranka
Feik Edit Erzsébet
Forral Margit
Haag Annai
Hahn Katalin
Hermann Anna
John Marianna
Lang Mária
Máthé Jolán
Mayer Klára
Miklós Ibolya
Mülbert Margit
Nagyvárad Erzsébet
Németh Ilona
Pajzs Ágnes Katalin
Sebestyén Teréz
Stocker Judit
Szántó Erzsébet
Szentes Jolán
Szinger Klára Teréz
Szóts Magdolna Ildikó
Takács Helga Piroska
Teleki Mária
Tóth Éva
Zulauf Erzsébet

IV. B

Of.: Sásdi Béla

Bakó Zoltán
Balogh József
Bayer Márta Magdolna
Bodony Ilona Valéria
Bohli Cecília

Borbély Erzsébet
Böröcz László
Cséfalvy Márta
Dittrich Mária
Dóra Erzsébet
Farkas Terézia
Frank Dezső
Guttyán Klára
Gyalog István
Juhász István
Keidl János
Keller Irén
Kosa László József
Kriesz Katalin
Lehel Antal
Löwin Lajos Vince
Mayer Nándor
Nagy Sándor
Radó Rezső Endre
Schrech Erzsébet
Takács György
Tamaska József
Tiszberger Henrik
Vecsei István
Wáger Katalin

IV. C

Of.: Jurisits József

Bechtel János I.
Bechtel János II.
Berlák Éva Mária
Csepregi Gyula
Dékány István
Fehérvári László
Gáspár Anna
Győrfi Erzsébet
Györgyös István János
Hoch Margit

Illés István
Kisvárdai József
Kovács József
Köllő Gábor Miklós
Krucher Hajnal
Marcsa Erzsébet
Pausch Margit
Pál László
Pálffy Antal
Rabatin Ilona
Ritz Ádám
Sárkány Péter
Szabó László
Tillmann László
Torondy Márta
Tóth István Zoltán
Vincze Mária
Wusching Mária
Winkler Béla

1971

IV. A

**Of.: Boros Dezső,
Erdélyesi János**

Bartos Erzsébet
Bittner Ágnes Gizella
Feil Ágnes
Gadó Klára
Gagyai Emma
Galba Teréz Ágnes
Gász Edit
Gradwohl Erzsébet
Hilcz Klára
Kalita Mária
Kerekes Anna
Kereki Mária

Kniesz Margit
Kukola Ágnes
Ledneczky Piroska
Matulai Magdolna
Mezősi Andrea Ilona
Mérgecs Ibolya
Németh Valéria
Rács Mária Erzsébet
Schultheisz Ágnes
Tamás Mária
Teleky Valéria
Varga Ágota Mária

IV. B

Of.: Lajtos Györgyné

Antal Mária
Berghoffer Erika Éva
Galambos Gyöngyi
Havasi Ödön
Heil Zoltán Dániel
Kaszás László
Koppány Gabriella Mária
László Viola Edit
Lówin Ildikó Klára
Nyakas Gizella Anna
Óri Terézia
Puskás Katalin
Raiczi Ágnes Erzsébet
Reich László
Sebes Margit
Schäfer Emma
Schütz Angéla
Szavcsák Mária
Takács Tibor
Vavra Pál
Wáger Mária Magdolna
Wirth Márton
Sebestyén Teréz

IV. C

Of.: Bábel Ernő

Aszmann Béla
Bencze Klára
Berlák Irén
Bujdosó László
Domány József
Farkas Klára
Ferencz József
Frank Márta
Huszty Aranka
Jánossy Zoltán
Katona Imre
Koncz Sarolta
Köves Judit
Mühlbert Mária
Papp Tibor
Petz Róbert
Rabatin Gábor
Réder János
Rudnyánszky Erika
Sárkány Zsuzsanna
Schlett Ildikó
Tóth Erzsébet
Ürögi Éva
Vanya Erzsébet
Várhegyi Júlia Viktória

1972

IV. A

Of.: Szemerédi István

Ács Ildikó
Bacsó Ilona
Balázs Zoltán
Balogh Józsefné Andrásik Gizella
Bátfai Ágnes
Blum Magdolna
Dudás Ella Gizella
Faik Éva Paula

Füleki Erzsébet
Hahner Anna
Hegyháti Teréz
Kunfalvi Gábor
Lagzi Mária
Lohn Zsuzsanna
Lovász Edit
Markovics Mihály
Néray Enikő Terézia
Oláh János
Őri János
Pogány Zoltán
Riegl István
Sándor Irén Margit
Schneider Katalin Zsuzsanna
Schreiber Hilda
Szabó Mária Margit
Szászfai Magdolna
Szentés Ilona
Ulreich Péter

IV. B

Of.: Körper Mária

Adorján Imre Ferenc
Baksa Marianna
Bognoczky József
Dávid István
Éber Anna
Geredy Péter
Helfenbein Mária Teréz
Jutasi Irén Gabriella
Keszthelyi Ferenc
Kovács Judit
Kovács Károly
Lakatos Anna
Mezősi Árpád
Móka Ilona
Onodi Zsuzsanna
Sarlós József
Szekér József László

Topp Mihály
Toronyi Adrienne
Újvári Zoltán
Varga István
Zsinkó János
Vavra Pál

IV. C

Of.: Pém József

Amma Ottó
Bajkó Margit
Csólig János
Dobos Árpád
Effinger Magdolna
Egle István
Eisenzehr Ferenc
Karl Ibolya
Karl Ilona
Kovács Sándor
Köllő Ernő
Kustán Gizella
Lehel Katalin
Miklós István
Molnár Rozália
Nagy Györgyi
Nagy Mária Magdolna
Ódzy Károly
Páli József
Rauch Ádám
Sebestyén Teréz
Simon György
Simonberger László
Stoll Magdolna
Tóth Julianna
Várhegyi Ágnes

1973

IV. A

Of.: Nikodémusz József

Ábrahám Zsuzsanna
Borszéki Edit
Fábián Erzsébet
Fábián József
Gadó Zsuzsanna
Hahn Erzsébet
Heidecker Katalin
Horváth Anna
Horváth Ilona
Krámer Tamás
Kustúr Anna
Neumüller Márta
Nyakas Mária
Nyers Tünde
Pancza Ibolya
Popp József
Proposzt Ibolya
Sebestyén Éva
Szóts Mária
Tóth Anna
Városi Anna
Zirkelbach Valéria

IV. B

Of.: Laki Ferenc

Balázs Zoltán
Balogh Zsolt
Bártfay Imre
Benke Mária
Bercsényi Éva
Bernáth Miklós
Bezzegi Éva

Brandt János
Csálig László
Dórr Zoltán
Futó Imre
Füstös Tibor
Glück Éva
Hartmann Béla
Havasi Éva
Hesz János
Lemle Klára
Link Margit
Miskolci Zoltán
Néma Zsuzsanna
Néray Zoltán
Paluska Zoltán
Pócs Margit
Rusák Mária
Szabó Árpád
Szántó Katalin
Szócs Péter
Takács László
Tarcsay Tamás
Vida István

IV. C

Of.: Schultheisz Béla

Berger Bernadett Judit
Békefi Éva
Csibi Tibor
Fetzer Márton
Galba Klára Mária
Gál Éva Ildikó
Gungl Ferenc
Hauser Ida Mária
Helfenbein József Henrik
Heringh Ildikó Katalin
Kalika Ilma
Kaltenbach Erzsébet
Kelemen Sándor
Kerehi Irén

Koncz Judit Olga
Lakatos László
Leichner Zoltán
Lencz László
Liszica Ilona
Máté Imre
Nagy Dóra Mária
Öhlmüller József
Pintér István
Sipos Erzsébet
Schmidt János
Szeibert Katalin
Szelesi László
Tóth László Ferenc
Tóth Valéria

Cipőgyár

Of.: Pálos László

Ambrus Mihály
Andrásfalvi József
Antal Géza
Bakos Jánosné
Czenki Imre
Talk József
Forrai László
Kajtár Antalné
Komáromi Jánosné
Kovácsi Ferenc
Kretzer Jánosné
Lafferthon Ernő
László István
Lukács Béla
Nagy Zoltánné
Paksi Andrásné
Pintér József
Pirka Ernő
Salamon Lőrincné
Schwarcz Józsefné
Tévich László
Vanya Károly

1974

IV. A

Of.: Istók Kálmán

Deák Judit
Diósi Mária Piroska
Fáth Iva
Fischer Mária
Forray Anna
Futár Andrea Judit
Gyarmati Mária
Jakab Teréz
Kiss Margit
Koch Erika
Ollós Éva
Riesz Erzsébet
Ruppert Anna
Szeifert Éva
Szellák Katalin
Vörös István Zoltán

IV. B

Of.: Pálos László

Acsádi Mariann Ildikó
Bánhegyi Gabriella
Bányai Judit
Bese Cecília Veronika
Bujdosó Ágnes
Czier Zsuzsanna Erzsébet
Csomor Éva
Ferencz Imre
Füller Miklós
Gáspár Imre
Gombás Zsolt
Lemle Klára
Lévárdi Ágnes
Lohn Miklós
Mathesz Piroska
Molnár Zoltán
Nádházi Erzsébet
Őszi Mariann
Palotai Éva

Páll Gábor
Pesti Gábor
Rónai Magdolna
Sövér Ferenc
Schattmann József
Szabó Zoltán
Szöts Zoltán
Taush Judit
Torondy László

IV. C

Of.: Szemerédi Istánné,

Szabó Miklós

Balogh Mária Magdolna
Barabás Aranka
Batári Katalin
Berkner Éva Margit
Breining Dénes
Deák Gabriella
Elmauer József
Farkas Ilona
Fischinger Márta
Fritz Erzsébet
Fritz Judit
Hajdú Éva
Istenes Mária
Keller Katalin Mária
Kiss József
Krisztián István
Lakatos Klára
Lengyel Ágnes
Lützenburger Ferenc
Magdali Erzsébet
Paluska Magdolna
Remilong Judit Klára
Rózsa Mária Olga
Seman Márta Éva
Tóth Miklós
Wurcz József

1975

IV. A

Of.: Bábel Ernő

Borján Gabriella
Dióssy László
Domokos Katalin
Fekete János
Fodor Katalin
Földesi Ilona
Gébert Imre
Genczler Rozália
Gergely Cecília
Gombás Csilla Ibolya
Gréczi Erzsébet
Nagy Ervin Tamás
Óri Béla
Palkó Éva
Pinezics Mária
Sándor Béla
Szüllő Mária
Sövér Gábor
Szabó Gabriella
Riegl Mária Olga
Varga Éva

IV. B

Of.: Lipták József

Acsádi Gyula Zoltán
Aranyos Lajos
Bese Zsuzsanna Mária
Boross Ágnes
Daradics Ibolya
Ferenczi János
Füller Imre
Fülöp Klára
Ignác László
Helfenbein Péter
Herger Zoltán
Jung Nándor

Lovik Kálmán István
Máté Tamás Gyula
Miklós Gyula
Réder István
Ritzel László
Seman András István
Simon Péter
Strigens Erika
Sziget György
Tilmann József
Varsányi Sándor
Végh Endre Csaba
Zsók József

IV. C

Of.: Lajtos Györgyné

Adorján László
Bajor Éva
Drüszler Krisztina
Hammer Márton
Hartmann Mária Ilona
Heidecker Ferenc
Kajtár Gyöngyi
Klamik Aranka
Kolmann Gábor
Kolmann Péter
Küster Eleonóra
Metz Károly
Nyáradi János
Pálos Tibor
Pucsl Anna
Rabatin Attila István
Raml Borbála
Schultheisz Károly
Strasser Teréz Ágnes
Szabó Árpád
Szabó Gábor Tamás
Varga Pál

1976

IV. A

Of.: Istók Kálmán

Assenbrenner Erzsébet
Bencze Éva
Doroszi Violetta
Feil József
Grábics Erika
Hegy Teréz
Juhász Ilona
Kaszás Sára
Kovács Erzsébet
Lafferthon Mariann
Lajtos Klára
Laki Teréz
Lovász Anna
Molnár Julianna
Nagy Ervin Tamás
Palkó Zsuzsanna
Pálos Judit
Petróczki Mária
Pék Erzsébet
Schöck Gyula
Stein Erika
Szigetvári Zsuzsanna
Szűcs Zsuzsanna
Szüle Gyöngyi
Werstroh Erzsébet

IV. B

Of.: Erdélyesi János

Binder Gáspár
Bodonyi Anikó
Bokor Zoltán Mihály
Boross Klára
Boross Mónika
Czéh Éva
Dávid József Zoltán
Dékány Éva

Farkas Ferenc
Futó Márta Rita
Gloiber Ida
Gombás Ákos
Gungl Erzsébet Anna
Gyalog Mária
Hágen Zoltán
Horváth Klára Katalin
Istók Zoltán
Kelemen Zoltán
Kiszler János
Krähling János
Lakatos László
László Julianna
Molnár Tibor
Pálos Ágota
Pintér Zoltán
Ripszám László
Rittinger Antal
Sallai Éva Mária
Schönfeld György Antal
Strigens Csaba Róbert
Szalay Attila
Szeder János
Velner László

IV. C

Of.: Dévényi Ferencné

Adorján Zsuzsanna
Barducz Éva
Beke Judit
Bincsó Éva
Bittner Edit
Boris Sándor
Braun Anna
Csábrák János
Csiszér Gizella
Csizmadia Magdolna

Csizmazia Erzsébet
Geredy Emil
Kovács Ildikó
Kővári Tünde
Lakatos Sándor
László Dezső
Laufer János
Lovász Márta
Lőrinczy Géza
Mányoki László
Mayer Zsuzsanna
Mihályi Klára
Orbán Mária
Pál Csaba
Pál Ildikó
Sántha István
Szekér Klára
Tóth Henriette
Wusching István

1977

IV. A

Of.: Pém József

Amma László
Csegezy Mária
Dávid Magdolna
Deák Éva
Faragó József Zoltán
Fehérvizi Márta
Gáspár Margit Mária
Gébert Judit
Herczinger Ilona Ildikó
Kiss Gabriella
Kopa Éva Ágnes
Kovács Erzsébet
Lőb Éva
Ortmann Péter
Pekk Piroska
Plaszauer József

Szabó Gizella
Szabó Tünde
Schenk Klára
Szigetvári Ilona
Streicher Éva Katalin
Tóth Tivadar
Ulrich Anikó Éva
Veres Gabriella
Veres Márta
Walter Erika Valéria

IV. B

Of.: Katz Sándor

Bajor László
Bakonyi Ilona
Bátori Péter
Bottyán Csaba
Brandt János
Csehák Edit
Dékány Mária
Dénes Edit
Fábián Anna
Füzi János
Gáspár Zoltán
Herendi László
Kardos Károly
Király Noémi Julia
Kirch Zoltán Dániel
Lovász Aranka
Mészáros Sándor
Neumüller Imre
Nyék Márton
Pék Gáspár
Pintér Erzsébet Zsuzsanna
Schindler László
Szieber Cecília
Vanya Ildikó

IV. C

Of.: Sásdi Béla

Bátor Magdolna
Bihari Pál Endre
Czinkon János
Dudás Mihály
Égi Ferenc
György Ferenc
Ivánoff Zsuzsanna
Jándi István
Lohn János Endre
Lőrincz Edit
Molnár Katalin
Németh Kázmér
Novincs József
Palkó Teréz
Ritzel Éva Zsuzsanna
Schmidt Klára
Sebestyén Erzsébet
Simon Éva
Spannenberger József
Szalai Zsuzsanna
Szentés Éva
Toronyi Margit Mária
Varga Róbert Lajos
Vágzy Zsolt Sándor
Vurczer Nándor
Weltin Borbála

Cipőgyár

Of.: Pálos László

Ambrus Mihályné
Arnold Jánosné
Bechtel Helmutné
Bíró András
Bíró Ágostonné
Bíró Fábián
Brudnyák Éva
Czifra Mária
Csordás Ferenc

Csordás Ferencné
Dávid Sándor
Dolha Lázárné
Erdős Lajos
Fekete Gergelyné
Fenyvesi István
Fischer János
Forray Gellért
Fritschi Jánosné
Heil János
dr. Holló Sándorné
Illés Etelka
Kiss János
Klészátl János
Kovács Miklósné
Lovász Irén
Lovász István
Máté Lázárné
Sárkány Imréné
Sebestyén Lajos
Simon Istvánná
Schmidt Mária
Szabó Béla
Szabó Józsefné
Teleky Viktorné
Városi Zoltánné

1978

IV. A

Of.: Szemerédi Istvánné

Balogh Erika
Berta Judit
Bék Mária
Csiszer Piroska
Dala Judit Mária
Énekes Erika
Faragó Lívია
Finta Judit
György Gyöngyi Mária

Hévizi Erzsébet Natália
Horváth Aranka Teréz
Horváth Margit
Hosnyánszki Mária
Hosszú Julianna Katalin
Koch Tibor
Kocsis Jolán
Lovász Erzsébet
Magyar Sándor
Petrik Éva
Porkoláb Judit Mária
Pucslí Veronika
Raiczi Éva Mária
Reichert Hilda Piroska
Richter Márta Katalin
Schein Efeonóra
Schenk Erika
Stallenberger Ágnes Tünde
Stallenberger József
Szabó Ildikó
Szegedi Mária
Till Angyal
Váncsa Erzsébet
Zicner Gizella Mária

IV. B

Of.: Nikodémusz József

Antlfinger István
Bálint Myrtil Teréz
Bouquet Kálmán Sándor
Csizmazia Anikó Terézia
Füzi István
Geisz Klára Teréz
Genczler János
Hajcskó Sándor
Kishonti Magdolna
Mathesz János
Nádházi Ágnes
Ortmann János József
Ranga János

Stallenberger Mátyás
Sümegei Miklós András
Szabó Vilmos
Szilágyi Mária
Végh Éva Mária
Vincze István
Zulauf János

IV. C

Of.: Pálos László

Ambach Ede
Baumann Gyöngyi
Bechtel Márta
Bolbach János
Csetényi Sándor
Deák Gabriella
Domokos Valéria
Fazekas József
Frey István
Gyergyói Erzsébet
Győri Gábor
Hammer Tibor
Hein Péter
Hevesi János
Horváth Katalin Rozália
Kiss Ágnes
Köllő Mária
Lovász Zsuzsanna
Lucska Edit
Mészáros Rinaldó
Nagy László
Németh Tibor
Onodi Sándor
Pohl Anna
Ritzel Zoltán
Sallai Tibor
Sipos Ágnes
Szabó Attila László
Szeifert Dezső
Szippel Éva

Takács György
Tormássi Géza László
Tusa Angella
Zircher Ildikó
Zsoldos Györgyi

Cipőgyár

Of.: Pálos László

Ambrusz Pál
Baricz Dezső
Csanádi Attiláné
Halász József
Ilcsik Istvánné
Kedves Lajosné
Marsai Istvánné
Nagy László
Novákovics Mária
Schönfeldné Bátor Éva
Vidák Sándorné
Vukálovits Gyula Lászlóné
Zircher Endréné

1979

IV. A

Of.: Szemerédi István, Fehér Gyula

Bartucz Mária
Czárth János Herman
Csiszér Klára Csilla
Csobot Irén
Domokos Piroska
Falkai Gyula
Filomela Etelka
Gungl Mária
Gyergyói Teréz
Herner Mária

Illés Anna
Kasper Enikő
Kérő Edit
Kis-Szabó Lívía Mária
Kretszler Éva Mária
Lambert Mária
Laufer Erzsébet
Lehmann Katalin
Lovász Erika
Maros Andrea Éva
Mester Brigitta
Neumüller Klára
Ország Zsuzsanna Márta
Samu Erika Rózsa
Till Ilona
Vanya Ágnes

IV. B.

Of.: Sásdi Béla

Barcza Zsolt
Csányi Zoltán
Dióssy Gábor
Durchholz Éva
Fritz Teréz
Futár Rajmund Gábor
Fülöp István
Garai Aranka Magdolna
Kalmár Sára
Kasper Gábor
Kaszonits Ádám
Láng Győző Gáspár
Máté Béla
Orbán László Erazmus
Pukli Edit
Reif György
Rumpli Henriette
Zsigmond Árpád

IV. C

Of.: Körper Mária

Arnold Dénes Antal
Bajkó Erzsébet
Bóte Ilona Johanna
Karl Márta
Kecskés Mária
Klemm Zsuzsanna
Kováts Gábor
Kusmiczki Anna Piroska
Loch Gábor Béla
Lovász Éva
Miklós Anna
Mucska György
Nagy Lajos
Nier Imre
Paczolai Márta
Pálinkás László
Pálos Miklós József
Pécsi Gábor
Potyondi János
Sánta Teréz
Sümegei Tamás
Toma Erzsébet
Tóth Edit
Tóth Szilárd

1980

IV. A

Of.: dr. Horváth Béla

Albert Gyöngyi
Brenner Judit
Dittrich Márta
Eppel Győző
Ferencz Erzsébet Mária
Füzi Gábor
Gurzó Valéria
Helényi Anna
Illés Erzsébet

Illés Veronika
Varika Ágnes
Kittl Erika
Lehmann Valéria
Liktör Elek Attila
Ottáfi Mária
Ohlmüller Csilla
Selmecsi József
Stargl Szilvia
Vida Irén
Vukálovits Andrea

IV. B

Of.: Majoros István

Bareith Attila
Csullag Zsolt
Fábián Tamás
Füller Erika Erzsébet
János Ágnes
Kirch Erika
Lengyel Csilla
Minorics Gábor Attila
Németh Zsuzsanna
Plesz Jenő
Préházi Ferenc
Reizer Edit
Sárkány Ágnes
Schwarcz Veronika Katalin
Stallenberger Márta
Szabó Mária
Tasnádi Márta
Tóth Gábor
Tóth Tamás

IV. C

Of.: Zékány Erzsébet

Bogdány Judit
Boross Csaba István
Dávid József
Falk Ildikó

Gergely Pál
Horváth Ildikó
Juhász Katalin
Kelemen Tibor
Marhauser Éva
Reitinger Anna
Sterczler Mária
Szabacsi Csaba
Szóts Antal Márton
Tanner Éva
Tóth Mária
Zircher György

1981

IV. A

Of.: Dévényi Ferencné

Bittner Teréz
Borbás Márta
Ferenc Péter
Hoffmann Tibor
Iszkábi Marianna
Joó Imre
Németh Beáta Enikő
Nóth Edit
Önböli Mária
Péter Györgyi
Pohli Nándor
Récsei Éva
Sántha Magdolna
Szűcs Marianna
Szűcs Teréz
Temesvári Erika
Tóth Andrea Lilian
Vendég Lázár Ödön
Weibl Valéria
Zsók Anna

IV. B

Of.: dr. Horváthné Papp

Ibolya

Benkő Margit
Brandt Edit
Csontos Veronika
Elblinger Ferenc
Énekes Béla Imre
Fetzer Mónika Klára
Filczinger Emőke
Füller Mihály
Geisz Mihály
Gyalog Erzsébet
Krähling János
Linde Éva
Makács Gábor
Musch Zoltán
Palasik Sándor
Pintér András
Plesz Gábor Imre
Prisztacs Judit
Rohr István
Tarcsey Miklós

IV. C

Of.: Fodor Ildikó

Aradi Mária
Bock Antal
Feik Eleonóra
Gruber Zsuzsanna
Gscheidt Mátyás
Herczinger István Zsolt
Horváth Győző Ferenc
Jaksa Mónika Judit
Kontár Sándor
Koppány Csaba
Oláh Ildikó Eszter
Palkó Erika

Schmidt Melinda Margit
Szautner József
Szárász Ilona
Vincze Csaba
Wurst Erzsébet
Wusching Ildikó

Cipőgyár

Of.: Pálos László

Acsádi Gyula
Amberger Antalné
Beke László
Gebhardt Ferencné
Henger Béláné
Kerekes Mária
Klós Aranka Róza
Matusek Katalin
Németh Károly
Polecsák Ferenc
Sebesi Sütő János
Szabó Nándor
Szemcsuk Istvánné
Szócs József
Tengelics Zoltánné

1982

IV. A

Of.: Pretz Valéria, Körper Mária

Antóni Judit
Balogh Edit
Bék Mónika
Daradics Anikó
Érdfalvi Andrea
Horváth Orsolya
Horváth Zsuzsanna
Juhász Éva
Korond Enikő

Kozma Mária
Landli Edit
Madács Julianna
Pál Erzsébet
Szabó Éva
Szekeres Hajnalka
Sziklai Marianna
Tex Zsuzsanna

IV. B

Of.: Pálos László

Binder Zsuzsanna
Bösze Gábor
Csullag József
Égi Tamás
Genczler Judit
Genczler Livia Valéria
Hadikfalvi Andrea Mária
Juszt András
Kishonti Tamás
Krähling Imre
Laufer Csaba
Lipinka Zsolt
Lőrinczy Péter
Madár István
Marsai János
Nübl Tibor
Pali Sándor
Péter Zsolt
Schmidt Éva
Schwarz Katalin
Steiner János
Szántó Ágnes
Szeltner János
Szilágyi Erzsébet
Tekauer Ildikó
Vajda József Attila
Vanya Tibor Sándor

IV. C

Of.: Szemerédi Istvánné

Börcsök Tünde
Bósz Ferenc
Darabos Ingrid
Fodor István
Galambos Katalin
Hucker Rita
Imrő János Imre
Incze Valéria
László Zoltán
Márkus Lajos
Pálos Ildikó
Pásztor Hedvig
Sigsay Marianna
Sparer András
Szabó Dénes
Szentés Gyöngyi
Szóts Lídia
Tamási Tamás Attila
Tormássi Éva
Tresch Ferenc
Vincze Endre
Vörös János
Wagner Éva Erzsébet
Zselezni Éva

1983

IV. A

Of.: Szemerédi István

Ambrus László
Baumgartner Péter
Frey Tamás
Heil Szilvia
Illés Mária
Juhász Csaba Béla
Karika Katalin
Kerber Zoltán
Kerekes Attila András

Klein Gabriella
Klein János
Kozma Anikó
Laufer Tibor
Molnár Anikó Beatrix
Palkó Ágnes
Palkó Zoltán
Penczel Béla János
Rausch Ágota
Ruppert Tamás László
Salamon Ágnes
Sturm János
Szabó László
Szántó Gyöngyi
Sziszter Ildikó
Tancsa Ágnes
Tancsa Lenke
Tanner György
Török Zsolt
Wusching Mária Rita

IV. B

Of.: Hohmann Dénes

Ábrahám Csaba
Ács István
Barcza Rita
Erdődy Tamás
Hegedűs Ildikó
Kasper Zoltán
Kasza Attila
Kasza Endre
Kelemen Tímea
Kretzer Gábor
Kutai Gyöngyvér
Lehel Péter
Mózes József
Nagy Gyöngyi
Orbán Miklós
Pilisi Gábor
Réder Mariann

Sándor Gabriella
Sebestyén Gyöngyi
Szili László
Vajda Éva
Városi Attila
Völgyi István

IV. C

Of.: Sásdi Béla

Berkner Judit
Bíró Ilona
Bozó Sándor
Gáspár Rita Teréz
Hágen Ágnes Judit
Kiss Györgyi
Konrád Erika
Kurucz Ilona Ágnes
Lamberti Róbert
Lengyel Zsolt Levente
Mérgeş Miklós
Mező Ágnes
Pál Borbála
Pókai Éva
Selyem Terézia
Szabó Katalin Beáta
Szabó Tibor
Szemerédi Katalin
Teleky Lilla
Tóth László
Vindics István

1984

IV. A

Of.: Katz Sándor

Berényi István
Borza Mária
Dávid Noémi
Dékány Zsuzsanna
Fábián Márta
Gyulánszki Zsolt

Imró Csilla
Izsák Eva
Jászberényi Zoltán
Kásler Anikó
Kishonti Mária
Klein Ágnes
Kolta Dóra
Lénárd Tibor
Link Péter János
Máté Anikó
Molnár Anikó
Molnár Margit
Petró Edit
Sántha Zsuzsanna
Schäfer Tünde
Solymár Judit
Várda Bogáta Gabriella
Varga Zoltán

IV. B

Of.: dr. Horváth Béla

Balassa Erika Anikó
Barabás András
Bíró Lajos Gyula
Doszpod Andrea
Fábián Anna
Heidinger Zsolt
Jurisics Miklós
Koncz István
László Péter
László Tamás
Reif Ildikó
Rózsa Gabriella
Sasvári Hilda Ágnes
Sólymár Gábor
Streicher Zoltán
Szóts Edit
Teleki Zsolt István
Váncsa Zoltán
Zank Ildikó

IV. C

Of.: Ónodi Szabolcsné

Balogh Enikő
Bálint Mariann
Bartha Erika Erzsébet
Csoboth Piroska
Erdődi Gábor
Faludi Béla
Gáspár Ildikó
Gurzó Zoltán
Gyórfi Emma
Haág Edit
Holik Mária
Mezei Angéla
Nusser Ágnes
Papp Attila
Papp Ildikó
Papp Mihály
Sasvári Csaba
Varga Károly

1985

IV. A

Of.: Dévényi Ferencné

András István
Baumgartner Zoltán László
Bogdán Cecília
Bogos Éva
Borbély Ildikó
Bóte Gergely
Csapó Róbert
Csiszer Zoltán
Derner Henrik
Illés Viktória
Kovács Zoltán
Nemes László Zoltán
Nusser Nóra Zsuzsanna
Pogonyi Zsolt Pál
Putschli Miklós

Rittberger Nóra
Salamon Csaba
Sásdi Zoltán Imre
Stein Róbert
Wiandt Péter

IV. B

Of.: Szóts Zoltán

Balogh Edina
Bíró Zoltán
Csimma Miklós
Erdődy Andrea
Gergely Péter
Gerner Péter
Hangyási Erika
János Ágnes
Kasler Zsuzsanna
Lamberti Edit
László János
Lékay Zsuzsanna
Lovász Lajos
Palkó Márta
Pfeifer Márta
Sebestyén Mária
Sipos Gábor
Tamás Tünde Erzsébet
Tóth Gábor Miklós
Vanya Miklós
Varga Ildikó

IV. C

Of.: Heitzmann Judit, Hilbertné Szemenkei Katalin

Ács Annamária
Adonics Tünde Anna
Bálint Tímea Judit
Benkő László
Csiszer Erzsébet
Csoboth Éva Ildikó
Daradics Judit

Ferencz Ibolya Gyöngyi
Filczinger Ágnes
Finta Ágnes
Fülöp Andrea
Gyulánszki Éva
Hostyánszky Klára
Korond Marianna
Lafferthon Judit
Molnár Anita
Müfler Anita Adrien
Nusser Éva
Pali János
Papp Hilda
Potápi Árpád
Streicher Mátyás
Szántó László
Szijártó Tímea Zita
Wessely István

1986

IV. A

Of.: Körper Mária

Énekes Éva
Fábián Attila
Fáth Hedvig
Gerner Györgyi
Hammer Erika Erzsébet
Hoffmann Ákos
Juhász Józsa Márta
Juhász Tamás
Klein Ágnes
Klem Éva
Kolta Kinga
Máté Réka
Metz Szilvia
Mészáros Anikó
Mészáros Ágota

Mihályi Györgyi
Mohácsy Albert István
Ohnmacht Róbert György
Papp Ágnes
Pálmai Tímea
Schwarcz Judit
Szabó Erzsébet
Szántó Gabriella
Szántó Klára Gitta
Varga Erika
Vágó Mária Erzsébet
Vindics Péter

IV. B

Of.: Szemerédi Istvánné

Ambrus Csaba
Bíró Ildikó
Buzás Anikó
Csegezy Gabriella
Csuma Veronika
Gáspár János
Gscheidt Szilvia
Halbaksz Klára Zsuzsanna
Horváth Kálmán
Kertai Anita
László Tamás
Lehel Zoltán
Lovász Béla
Lovász Zsuzsanna
Máthé Andrea
Mátyási Sándor
März Zoltán János
Niesz László József
Nikolov Beáta
Póth Gabriella
Rachler Péter
Schneider Réka Éva

IV. C

Of.: dr. Pálos László

Antal Éva Klára
Cseke Lívía
Dobó Levente
Égi Csaba
Gazda László Pál
Gergely Regina
Jurisits László Tamás
Juszt Viktória Eszter
Kertész Judit
Kiss Judit
Lipinka Tamás Gábor
Lovász József László
Lovász Zoltán
Maros Andrea Ildikó
Merfelsz Katalin
Ónodi Attila
Reizer Krisztina
Serdült József Csaba
Seres Tünde
Standovár Ákos
Szabján Tamás
Szalai Attila
Szemerédi Judit
Szigetvári László József
Szócs Judit
Tinelli Tímea
Tósoki Róbert
Tölgyesi László
Völgyi Csaba
Zircher Zoltán

Cipógyár

Of.: dr. Pálos László

Borossné Stóckler Katalin
Buday Gáborné
Csordás András
Farkas Lászlóné
Fábián Gyuláné

Hárshegyi Tivadar Istvánné
Hostréz Judit Mária
Kara György
Kara Györgyné
Kincses József Antal
Krum Zoltánné
László Péter
Máté Klára
Salamon Imre
Sebestyén János
Svehár Péter
Vercse Ernőné

1987

IV. A

**Of.: Sánta Lászlóné,
dr. Katz Sándor**

Barabás Éva
Bea Gábor
Benkő Ildikó
Bölöny Csaba
Dévényi Petra
Dittrich Katalin
Erdőssi Gyöngyi
Ezer Éva
Falusi Johanna
Fetzer Rita
Füle Ágnes
Hárshegyi Julianna Gizella
Illés Lajos
Kásler Péter
Kaufmann Tibor
Kránicz Rita Márta
Marsai Ágnes
Mészáros Ágnes
Metz József
Mezei Ágnes
Molnár Judit

Märzcz Rita
Nusser Zoltán József
Partos Tímea Anna
Ruppert Dóra Eszter
Sásdi Zsolt
Stickl Helga
Szöts Anikó Ágnes
Takács Marianna
Varga Szilárd Mihály
Varga Zsuzsanna
Vendég Edit
Vesztergombi Renáta

IV. B

Of.: Szemerédi István

Ács Veronika
Bai Béla
Barcza Rita
Baricz Anikó
Bíró József
Bozó Zsuzsanna
Domokos István
Farkas László
Fülöp Attila
Gesztési László Péter
György Hajnalka
Kerekes Angéla
Komáromi Ágota
Kovács Edit
Matus Mónika
Meszlényi Aranka
Nikodémusz Éva
Patton Gábor
Pásztor László
Pék Géza
Samai Andrea
Zerényi Magdolna

IV. C

Of.: Sásdi Béla

Balázs Eszter
Bánszky Andrea
Bányai Beáta
Csike Andrea
Erményi Tibor
Erős Emőke
Gáncs Tamás
Hübner László
Kákonyi István Csaba
Kiss Angéla
Kovács Andrea
Kravsz Erika
Kász Henriette
Matus Mónika
Nagy Erika
Orbán Melinda
Paksi Margit
Pamuki Ildikó
Pál Magdolna
Radványi Tamás
Ritzel Rita
Rumpler István
Sebestyén József
Szünder Zoltán
Takács Attila
Tóth Tihamér
Varga Tünde
Vercse Adél

1988

IV. A

Of.: dr. Katz Sándor

Balázs Dóra Teréz
Dobler Mónika
Fazekas Zsolt
Hintósi Krisztina
Horváth Gabriella

Illés Tamás
Klein Judit
Kóbor Izabella
Kovács Andor
Kovácsi Krisztina
László Ákos
Maak Györgyi
Mozolai Gábor
Orbán Előd Levente
Pogonyi Zoltán József
Rausch Gyöngyi
Szabó László
Szabó Zoltán Huba
Szakács Szilvia
Szanyi Attila
Szigetvári Ágnes
W iandt Tamás István

IV. B

Of.: Takács Józsefné

Bari Julianna
Bercsényi Zsuzsanna
Borbély Miklós
Fehér Angéla
Ferencz Andrea
Francsics Ildikó Anikó
Herger Csaba
Kovács Teréz
Kránicz Ákos
Mező Márta Szilvia
Mózsik Attila
Önböli András
Palkó Zita
Papp Tímea
Péter Attila Csaba
Rein Zoltán
Rózsa Zsuzsanna Katalin
Szabó Andrea Mária
Tauth Krisztina
Témer Zsuzsanna

IV. C

Of.: Szemerédi Istvánné

Altwater Csaba
Antus Andrea
Bíró Márta
Csányi Erika
Eszenyi János
Fenyvesi Marianna
Hauk Tamás József
Havasi László
Jakabb Zsuzsanna
László Zoltán
Mihola Zsuzsanna
Mokos Árpád
Palkó Ildikó
Reiser Gábor
Varga Szabolcs
Varga Szilvia
Vida Mária

1989

IV. A

Of.: Hilbertné Szemenkei

Katalin

Blum Zoltán
Falusi Ágnes
Farkas Kinga
Fejős Beáta
Fetzer Gábor Márton
Garai Vilmos
Hoffmann András
Illés László
Kaufmann József
Kovács Judit
Krähling Zsófia
Markóczy Zsuzsanna
Märzcz Róbert Henrik
Nikolov Péter
Ónodi Gabriella
Rónai József

Schwarcz Ágnes
Steigerwald Beáta
Szommer Éva
Vindics Vera Anikó
Virányi Éva Andrea

IV. B

Of.: Mohácsyné

Ágoston Magdolna

Balaskó Zoltán
Balog Elvira Etelka
Beke Géza
Csimma Béla
Fekete László
Glöckner Krisztina
Harmat Ágota Erzsébet
Havasi János
Illés Éva
Kovács Rita
Lambert Tibor
Lőrinczi Zsolt
Molnár Tünde Margit
Mosonyi Zsolt
Nagy Zsuzsanna
Pécsi Zsolt Csaba
Pókai László
Schwarcz Tibor
Sebestyén Rita
Szimcsik Andrea
Varga Gabriella

IV. C

Of.: Sánta Lászlóné

Bánszky Erika
Baranyai Zsolt
Barcza Zoltán
Benedek Ágnes
Csobot Janos
Gärtner Andrea
Győri Enikő

Harka Zoltán Pál
Herbszt Helga Kinga
Horváth Melinda
Ignác György
Jankovics Lajos
Kajtár Márta
Kasler Adél
Kerekes Gabriella
Mátyás Andrea
Orbán Itala
Pál Mónika
Pfaf Tibor
Szalay János
Tókécs Ernő
Vidák Margit
Viszló Lajos

1990

IV. A

Of.: Ónodi Szabolcsné

Antal Marianna
Cser Judit
Darabos Anasztázia
Fertő Dóra
Füredi Mónika
Hajas Dezső
Havasi Helga
Horváth Szilvia
Juhász Szilvia
Kelemen Elvira
Keltai Zsuzsanna
Kovács Edit
Krähling Edit
Nagy Melinda
Plesz Elvira
Potápi Rita
Rasch Klára
Reif Attila
Reiser Kornélia

Scheidler Mónika
Szauder Gábor Zoltán
Zircher Zita

IV. B

Of.: dr. Pálos László

Borbáth Adrienne
Csingár Judit
Daradics Erika
Égi Márta
Geresdi Péter
Héczei Mónika
Horváth Anita
Illés László
Jakab Tamás
Kajtár Mónika
Kárpáti Ildikó
Kasler Erzsébet
Kovács Erzsébet
Krum Eszter
László Olga
Lőrinczy Éva
Nemesvári László
Óber József
Papp Andrea
Szabó Adél
Szabó Rozália

IV. C

Of.: Tévich Erzsébet

Ambrus Beáta
Bajusz Orsolya
Baranyai András
Bíró Fábián
Brettner István
Deák Ferenc
Erdélyesi Éva
Erményi Enikő
Erős Ákos
Fazekas Anna

Haász Éva
Hamar Vilmos
Hetesi Rita
Kalmár Erzsébet
Végváriné Kiss Anita
Kresz Zoltán
Kruller Anita
Lafferthon Éva
Nyitrai Marianna
Pakurár Gyöngyvér
Palkó Tamás
Pál Tamás
Rippert Mária
Takács Zita

Cipőgyár

Of.: dr. Pálos László

Bogos Beáta
Farkas Zoltán
Fischer Erika
Galambos Renáta
Herendi Mónika
Horeczki Gabriella
Illés Zoltánné
Onodiné Lamoli Edit
Palkó Jánosné
Pötzner Béla
Sallai Sándorné
Völgyi Csaba
Weitel Gyöngyi

1991

IV. A

Of.: Geresdi Sándorné

Ambrusz Gábor
Ábrahám Péter
Bencze Babett
Dénes Attila
Erdőssi Dorottyia

Erőss Erzsébet
Farkas Mónika
Farkas Róbert
Fauszt András Ferenc
Geisz Jozefa
Gärtner Tímea
Hajas Zoltán
Holló Berna
Horváth Orsolya
Illés Ildikó
Kajtár Zsolt
Kormos Tamás
Laki Angéla
Lukács Ákos
Miszler Miklós
Szakács Ildikó
Szalai Zsolt

IV. B

Of.: Szemerédi István

Biszak Zsolt
Borbás Renáta
Buzás Noémi
Buzás Zoltán
Dömötör Csaba
Fischinger Mónika
Gáspár Nándor
Györfi Mónika
Illés Melinda
Jakab Gabriella
Kajtár Piroska
Kovács Éva
Kócsidi Ilona
Köllő Ramóna
László Zsuzsanna
Lencz Karola
Lengyel Sándor
Matus Zsolt Ferenc
Radics Péter
Sebestyén György Zsolt

Takács Teodóra
Patics Helga
Tóth Györgyi
Vida Andrea

IV. C

Of.: Hortobágyi János

Árki Rita
Árpa Mária
Bartos Hilda Teréz
Binder Szilvia
Csekó Adrienn
Érdi Krisztina Judit
Fábián Elvira Mária
Fábián György
Friedsam Gyöngyi
Fülöp Arnold
Lórencz Norbert
Martini Gábor
Molnár Éva
Orbán Tamás
Takács Szabolcs
Tarján Enikő Zsuzsanna
Vágó Levente
Varsányi Mariann
Várhegyi Ilona Viktória
Zsombok Andrea

1992

IV. A

Of.: Takács Józsefné

Bábel Zoltán
Bacsó Miklós
Balázs Erika
Beke Beáta Ágota
Fandák Piroska
Farkas Péter
Geisz Rita

Hintösi Kornélia
Kasler Gabriella
Kresz Mónika
Kungl József
Lőrinci Renáta
Mándity Zoltán
Miszler Zsuzsanna
Muráti György Alfréd
Ohmacht Anita
Sebestyén Rozália
Steiner Krisztián József
Szász Tímea
Szóts Andrea

IV. B

**Of.: Németh Orsolya,
Nikodémusz József**

Ács János
Benkő József
Bék Gerzson
Bíró Gabriella
Csizmazia Gábor
Gombos Bertalan
Hortobágyi Viktor
Jakab Csaba
János Elvira
Kis Gábor
Kolip Erika
Minkler Norbert
Nagy György
Orbán Piroska
Tósoki Titanilla Judit

1993

IV. A

Of.: Takács Józsefné
Ambrus Péter
Bábel Gabriella Zsuzsanna
Biliczki Magdolna Teréz
Borbély Sándor
Borsi Melinda
Csibi Emőke
Csizmadia Helga

Guth Zoltán
Hábel Mónika
Holló Tibor
Horváth Boglárka
Huszi Mónika
Kiszler Péter Ferenc
Kitanits Lajos Dusán
Máté Réka
Ohmacht Orsolya
Oláh Klára
Palkó Márta
Papp Ágnes
Papp Mária
Pere Nikoletta
Scheidler Géza László
Szalai Éva
Virányi Roland
Horecki Péter

IV. B

Of.: Ónodi Szabolcs

Balog Boglárka
Csibor István
Ébert Annamária
Gazdag Levente
Györgyös Anikó
Halász Andrea
Kárpáti Gábor
Kárpáti Kinga
Kerekes Csaba
Kovács Edit
Kőszegi Orsolya
Lenez Balázs
Martin Iringó
Neiner András
Papp Anikó
Papp Anita
Rudolf Olga Katalin
Scheiber Balázs
Szabó Henriett
Szabó Terézia
Szentes Szilvia
Szóts Hajnalka
Szudóczki Adrienn

Takács István Norbert
Trucz Szabolcs
Váncsa Balázs
Varga Szabolcs

IV. C

**Of.: Molnárné Páli Éva,
Fazekas Andrásné**

Gunya Péter László
Gyurka Szilárd
Hajc Szabolcs
Hámori Krisztián Zoltán
Herger Ágnes
Illés Csaba
Katz Sándor
Kleszátl Melinda
Kovács Tamás
Kresz Norbert Róbert
Lantos Levente
Madár Ferenc
Makk Károly
Meleg Anita
NagyAnna
Nikl László
Papp-Horváth Nándor
Perger Balázs
Pogonyi Orsolya
Rózsa Alíz Zsuzsanna
Steiner Melinda
Sudár Krisztina
Szabó Tibor
Takács Tünde
Tresch József
Zsók Balázs

IV. D

**Of.: Hilbertné Szemenkei
Katalin**

Acsádi Kornél
Ádám Kinga
Antlfinger Anett
Bors Viktória
Csimma István Pál
Dittrich Anikó Borbála

Bubicz Norbert
Erdélyi Erika
Felnagy Attila Lajos
Frey Krisztina
Gombos László
Gyimothi Erzsébet
Hegedűs László
Horváth Balázs
Lafferthon Heléna
Lovász Edit
Morvai Szilvia
Müller Eszter Margit
Plesz Ákos
Somodi Ingrid Ilona
Süveges Brigitta
Tili Klaudia
Tóbi Erika
Varró Bernadett

1994

IV. A

Of.: Szemerédi Istvánné

Adorján Noémi Annamária
Bechtel Edina Éva
Benőzés Krisztina
Braun Péter
Erményi Gyula
Fetzer Ágnes
Forray Julianna
Györgyös Judit
Hammer Viola Gabriella
Klein Hilda
Kulcsár Beáta
Lieszkovszky Viktor
Martin Mariann
Miklós Nóra
Nagy Gábor
Önböli Henrietta
Páll Andrea
Palkó László
Pámer Melinda
Pém Judit
Sebestyén Zsuzsanna

Solymosi Gabriella
Tancz Rita
Váczi Enikő
Weber Lívía
Wirth Noémi

IV. B

Of.: dr. Pálos László

Antal Emese Cecília
Balaskó Tibor
Csaba Andrea
Császár Zsófia Katalin
Daradics Ervin
Deák Diána
Ébert Éva
Érdi Mónika Ágnes
Farkas Zoltán Csaba
Felszegi Norbert
Fischinger Zoltán
Hahner Éva
Harmat Veronika
Hesz Julianna
Illés Csaba
Kócsidi Zoltán
Kovácsi Petra
Losoncz Péter János
Papp-Horváth Nándor
Rieger Beáta
Szabó Szilvia Györgyi
Szilágyi Eszter
Szudóczki Adrienn

IV. C

Of.: Ónodi Szabolcsné

Arató Gabriella
Bajszai István
Csizmás Pál
Dobler Tamás
Égi József
Forai Bernadett Enikő
Győri Izabella

Gyugyi Péter
Húber Erik
Kácsor Lóránt
Kajtár Mónika
Karádi Mariann
Kis Annamária
Klem József Zsolt
Kovács Szabolcs
Künsztler Róbert
Mátrabérci Dávid
Molnár Balázs
Mosonyi Zsuzsanna
Noll Mónika
Nőt László Gergely
Nyulasi Erik
Papp Emőke
Sallai Sándor
Steigerwald Krisztián
Szabó László
Szalkai Annamária
Tuba Andrea

IV. D

Of.: Tévich Erzsébet

Bartha Bernadett
Bechtel Ervin
Dávid Beatrix Klára
Domán Zita
Ferencz Márton
Fóris Diána
Frühvald Andrea
Gyimóthy Kálmán
Herbert Orsolya
Herold Henrietta Ilona
Illés Zsuzsanna
Kásler Imre
Kelemen Andrea
Kenderes Kata
Knipl Ferenc

Kovács Bernadett
Kovács Gábor
Kovács József
Kőszegi Beatrix
Máté Hajnalka Márta
Német Ildikó
Péter István
Péter Mónika
Pintér Cintia
Prohászka Veronika
Schuler Zoltán
Szaka Gyula
Székely Gabriella
Szőke Csaba
Szőke Viktória
Varga Andrea
Városi Margit

1995

IV. A

Of.: Szemerédi István

Bátyi Szabolcs
Bósz Krisztina
Érdi Gabriella
Filamella Edit
Geresdi Annamária
Gölcz Adél
Gyuris Ildikó
Horváth Szilvia
Jakab Kornél
Kappel Péter Balázs
Kelemen Ágnes
Kerekes Anita
Kianek Tamás
Kolip Heléna
Makk Árpád Balázs
Mártonfalvi Hajnalka Márta
Palkó Andrea
Pálfi Melinda

Steib Viola
Szaka Tímea
Szeli Nóra
Szőcs Szilvia
Szőke Zsuzsanna
Tolnai Klára
Végvári Franciska

IV. B

Of.: Geresdi Sándor

Bálint Noémi
Bottyán Noémi
Bölcsföldi Zoltán
Erményi Kinga
Fülöp Melinda
Gál Klaudia
Győrfi Gábor
Hecker Henrietta
Hodorics Péter
János Renáta
Kerekes Mónika
Klojbert Krisztina
Kovács Adrián
Lovász Miklós
Mátyás Hajnalka
Mázi Tímea
Pál Hajnal
Palkó Roland
Papp Szilvia
Patócs Mónika Mária
Pintér Zoltán
Pogonyi Eszter
Rudolf István
Schraub Edit
Soczó László György
Surján Paula
Strigens Tamás
Szentés Ferenc
Weich Klaudia
Zakariás József

IV. C

Of.: Erdélyesi János

Beréti Zsolt
Ehreth Imre
Ettig László
Fábián József
Fenyvesi Ildikó
Ferencz Zsuzsanna
Gyórfi Orsika
Horváth Éva
Kecskés Tibor
Kelemen Katalin
Kovács Gábor
Máté Krisztina
Ménesi Eszter
Mihálovics György
Nándor István
Nikl Magdolna
Ohnhacht Magdolna
Ohlmüller Eszter Éva
Péter András
Plesz Botond
Sági Anita Ildikó
Sparas Ákos
Szóts Tímea
Trábert Elvira
Vékony Viktor
Vörös József
Wilhelm Tibor

1996

IV. A

Of.: Szemerédi Istvánné

Árki Anita
Bajer Bernadett
Bogos Orsolya
Engemayer Helga
Fazekas Mária
Ferencz Norbert

Gász Boglárka
Gerberich Erika
Gungl Éva Orsolya
Gyimóthy Eszter Márta
Huger Mónika Veronika
Illés Attila
Kuhl Zsuzsanna
Ledneczki Renáta
Mikó Mária
Muráti Beáta Kinga
Önböli József
Sárficzki Enikő
Schlitt Szabolcs
Sebestyén Viktória
Solti Judit
Szabó Zsuzsanna
Takács Krisztián
Váncsa Zsuzsanna

IV. B

Of.: Mohácsy Istvánné

Ballog Éva
Csonka Róbert
Cséry Csanád Kont
Bódi János
Faragó Tímea Éva
Fodor Gábor
Frey István
Juhász Erika
Kalmár Gábor
Klésztált Anikó
Kontár Eszter
Kőszegi Andrea
Kovács Csaba
Kovács Nikoletta
Kun Eszter
Márton Antal
Paku Huba
Perger Judit
Pém László

Probszt Réka
Sallai Krisztina
Noémi Simon Szilvia
Szűcs Ibolya
Töttös Márk József
Völgyi Balázs

IV. C

Of.: Hortobágyi János

Ambrus Péter
Balogh András
Banász Péter Attila
Barabás Orsolya
Dittrich Viktória
Fóris Tibor
Hesz Györgyi Erika
Hikádi Attila
Hodorics András
Ivanova Enikő
Kelemen Péter
Kovács Ágnes
László Adrienn
Lőrinc Viktória
Madarász Imre
Ménesi Gergely
Meiszter Ibolya
Nagypál Noémi Éva
Oroszi Lajos László
Schoner Zsolt
Sudár Mónika
Takács László
Vass Zoltan László
Váncsa Cecília

Tanulóink az 1995-96-os tanévben

6/1.a**Of.: Varga Tünde**

Ambrus Viktória
Bicskei László
Bogos Bálint
Bács Bálint
Darabos József
Durai Pál
Fauszt Gábor
Harmati Róbert
Hauer Szilvia
Hohl Katalin
Horváth László I.
Horváth László II.
Jókai Tamás
Kaszás Ágnes
Kazinczi Csaba
Kerekes Erzsébet
Koch Szilvia
Kozma Ágnes
Leipold Diána
Markó István
Molnár Péter
Rabatin Gábor
Schmieder Adrienn
Schumacher Tamás
Sebestyén Krisztina
Sebestyén Nikolett
Sövér Csilla
Stallenberger Katalin
Szira Bernadett
Zsidó Csilla

6/2.a**Of.: Ónodi Szabolcs**

Beigelbeck Szilvia
Bocz Péter
Chlebovics Diána
Derschner Klaudia
Dunai Tamás
Endródi Gergely
Fritz Lilla
Füller Viktória
Gergely Izabella
Helfenbein Ivett
Herczberger Laura
Hollentunder Miklós
Horváth Krisztina
Hopp Andrea
Jakus Krisztián
Jung János
Kiszler Gábor
Kovács Csaba
Krähling Szilvia
Machán István
Máté Márton
Nagy Dávid
Nagy Zoltán
Németh József
Ráthgéber Attila
Sántha László
Szili Erzsébet
Szügyi Angéla
Takács Szabolcs
Tóth Eszter Réka
Vaszari Adrienn
Vincze Ágnes

6/3.a

Of.: Hohlné Probszt Éva

Bátyi Zoltán
Béda Anita
Deli Krisztina
Dománszky Péter
Fábián Nikolett
Ferencz Éva Médea
Flaskár Melinda
Forai Norbert
Fóris Péter
Föglein Ágnes
Horváth Beáta
Kajtár Helga
Kolozs Anita
Kovács Ágnes
Kovács Judit
Kovács Zsolt
Krähling Borbála
Miklóssy Bálint
Miszler Melinda
Müller Péter
Pál János
Piczek Zoltán
Savanya Judit
Savanya Márta
Somogyi Gábor
Szabadi Éva
Szajkó Eszter
Szigyártó Attila
Szukács Judit
Tuboly László
Várszegi Péter

6/4.a

Of.: dr. Katz Sándor

Bechtel Helmut
Herman Derék Zoltán
Fekete Zsuzsanna
Firkó Tünde
Gász Anita
Gergelics Natália
Germán László
Hartmann Miklós
Hollentunder János
Horváth Nóra
Huszka István
Ivanecz Mónika
Jahn Viktória
Jerkovics József
Király Nikolett Flóra
Knapp János
Kosnás Attila Tamás
Kovács Ferenc
Kovács Rudolf
Lambert Zoltán Krisztián
Molnár Marianna
Nagy Zsanett
Rónai Annamária
Somogyi Gábor
Szabó Gábor
Vermes Dóra
Wagner Lilla

I. A**Of.: Geresdi Sándorné**

Ambrus Krisztina
Badics Tünde
Bányai Annamária
Bányai Zoltán
Bikádi Klára
Csopai Anett
Dechandt Dóra
Gersics Zsuzsa
Guzoran Csaba
Hegedűs Krisztina
Hoffmann Éva
Juhász László
Kerekés Ágnes
Matusek Ágnes
Márton Adrienn
Mátyás Adrienn
Miklós Hedvig
Nagy Erika
Nagy Gábor
Önböli Emőke
Pap Krisztián
Ritter Angéla
Schmidt Mónika
Schum Gabriella
Schum Izabella
Simó Bálint
Sümegei Anikó
Szabó Rita
Szalay Judit
Szendrődy Géza
Teleki Balázs
Vanya József
Veit Gyöngyi
Vida István

I. B**Of.: Erdélyesi János**

Anyiszonyán Artúr
Balog Tamás
Balta Georgina
Brambauer Péter
Bárány Éva
Binder Mátyás
Cseke Klára
Csibi Norbert
Fazekas Gábor
Fazekas József
Gabnai Péter
Gergely Gábor
Horog Anita
Horváth Diána
Horváth Ibolya
Kirch Nikolettta
Lombardi Vivien
Nyizstor Orsolya
Pál Tamás
Schróth Andrea
Schróth Szilvia
Szabó Ágnes
Szabó Árpád
Szabó Levente
Szabó Péter
Szép Gábor
Talabos Gábor
Tóth Benjámín
Tucsek Zsuzsanna
Ujvári Bernadett
Varga Imre
Végh Zsófia
Venyericsán Zsolt
Virányi Zsanett

II. A

Of.: Tévich Erzsébet

Bayer Edit
Báter Mónika
Bodzási Melinda
Erős Rajmund
Fábián Gabriella
Fauszt Péter Balázs
Forray Edit
Fritschi Ágnes
Gebhardt Katalin
Heidt Helga
Klem Rita
Kocsis Mónika
Kopf András Gyula
Mihó Norbert
Orbán Anikó
Osipowicz Margit
Petz Ágnes
Ritter Katalin
Schlitt Klaudia
Szabó Nikoletta
Szilágyi Péter
Szóts Krisztián
Tormási Mária Rita
Viszokai Krisztina

II. B

Of.: Potápi Árpád

Balogh Zoltán
Baranyai Dávid
Bölesföldi Zoltán
Csedő Márta Katalin
Csibi Tamás
Dolinszky Gábor
Dudás Gabriella
Frank Tamás
Ganczer Kinga
Göndöcs Krisztina
Ivanova Csaba
Kelemen Eszter
Kóhalmi Franciska
Kun Judit
Lakatos Edit
Mischl Kornélia
Molnár Péter
Nemes Katalin
Póth Krisztián
Soczó Katalin
Szabó Anikó
Szóts Anita
Takács Szilvia
Tolnai Márton
Varga Ágnes
Varga Andrea
Volár Szilvia
Hévízi Bernadett
Wéber Dóra Anita

II. C

Of.: Kovács Balázsné

Antal Krisztina
Beréti Éva
Bordy Csongor
Csernik Tamás
Györfi Katalin
Illés Szabolcs
Kárpáti Dénes
Kaszonics Attila
Komáromi Lilla
Kovács Rita
Lenner Viktória
Móczy Bettina
Oriszi Viktor
Önböli Ágnes
Paku Zsófia
Parti András
Ruzsics György
Soós Zoltán
Szabó Anett
Szabó Tamás
Szóts Andrea
Szóts Kamilla
Trábert Attila
Vágó Judit

III. A

Of.: Dévényi F'erencné

Acélos Balázs
Andrásik Tímea
Bányai Péter
Bicskei Ferenc
Bokor Szilvia
Dittrich Gabriella
Ettig Edit
Fátrai Melinda
Gebhardt Tímea
Helmich Renáta
Jung Dóra
Kálmán Tamás
Kaszás Éva
Kerekes Gábor
Keszler Péter
Klausz Judit
Küszttler Marianna
Németh Viktória
Pere Gábor
Pörös Katalin
Rabatin Gabriella
Rajnai Zsuzsanna
Rausch Etelka
Renczés Klaudia
Ritter Beáta
Sebestyén Gabriella
Somogyi Éva
Szászi Tímea
Tóth Balázs
Turós Boglárka
Zsók Éva

III. B

Of.: Nagy Andrea

Balogh Tímea
Balta Zsolt
Bárány Judit
Berkecz Gusztáv
Berta Richárd
Bodony Eszter
Czanik Ildikó
Csaba László
Filamella Éva
Gál Tünde
Gyovai Csilla
Heidecker József
Heidinger Renáta
Katz Gergely
Kárpáti Réka
Kohner Attila
Kovács Éva
Környei Noémi
Kretz István
Leicht Balázs
Leipold Zoltán
Losoncz Róbert
Mázi Andrea
Máté Csaba
Melcher Gabriella
Mester Anita
Molnár Edina
Pál Csaba
Sebestyén Brigitta Sarolta
Sparas András
Szekér Lívía
Váradi Rita
Zalavári Csilla
Zsidó Kinga
Zsók Anita

III. C

**Of.: Hilbertné Szemenkei
Katalin**

Ambrus Anikó
Bányai Balázs
Bék Tamás
Békési Tamás
Bogos Balázs
Brandt Bernadett
Bujdosó László
Bücs Gábor
Dimén Orsolya
Éreth Attila
Hortobágyi Miklós
Jakab Szabolcs
Jókai Gábor
Joó Ede Levente
Konstanzer Balázs
Kosztancsek Géza
Kovács András
Madarász József
Márton József
Nagy Attila
Nickl Erika
Palkó Petra
Pintér Gábor
Ritz Attila
Schoner Csilla
Steib Ilona
Stoll László
Szabó Áron
Szak Péter
Szekely László
Szépszó Gabriella
Szili Szilvia
Szukács István
Tötös Csaba
Száz Attila

IV. A

Of.: Szemerédi Istvánné

Árki Anita
Bajer Bernadett
Bogos Orsolya
Engemayer Helga
Fazekas Mária
Ferencz Norbert
Gász Boglárka
Gerberich Erika
Gungl Éva Orsolya
Gyimóthy Eszter Márta
Húger Mónika Veronika
Illés Attila
Kuhl Zsuzsanna
Ledneczki Renáta
Mikó Mária
Muráti Beáta Kinga
Önböli József
Sárficzki Enikő
Schlitt Szabolcs
Sebestyén Viktória
Solti Judit
Szabó Zsuzsanna
Takács Krisztián
Váncsa Zsuzsanna

IV. B

Of.: Mohácsy Istvánné

Ballog Éva
Csonka Róbert
Cséry Csanád Kont
Bódi János
Faragó Tímea Éva
Fodor Gábor
Frey István
Gligorovics Franciska
Juhász Erika
Kalmár Gábor
Klésztált Anikó
Kontár Eszter
Kőszegi Andrea
Kovács Csaba
Kovács Nikoletta
Kun Eszter
Márton Antal
Paku Huba
Perger Judit
Pém László
Probszt Réka
Sallai Krisztina Noémi
Simon Szilvia
Szűcs Ibolya
Töttös Márk József
Völgyi Balázs

IV. C

Of.: Hortobágyi János

Ambrus Péter
Balogh András
Banász Péter Attila
Barabás Orsolya
Bauer Viktória
Dittrich Viktória
Fóris Tibor
Hesz Györgyi Erika
Hikádi Attila
Hodorics András
Ivanova Enikő
Kelemen Péter
Kovács Ágnes
László Adrienn
Lőrinc Viktória
Madarász Imre
Ménesi Gergely
Meiszter Ibolya
Nagypál Noémi Éva
Oroszi Lajos László
Schoner Zsolt
Sudár Mónika
Takács László
Vass Zoltán László
Váncsa Cecília